

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ
KİLİS VALİLİĞİ
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İL MÜDÜRLÜĞÜ**

KİLİS İLİ 2021 YILI ÇEVRE DURUM RAPORU

**HAZIRLAYAN:
ÇED VE ÇEVRE İZİNLERİNDEN SORUMLU ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ**

KİLİS - 2022

İÇİNDEKİLER

Sayfa

GİRİŞ	1
A. HAVA	4
A.1. HAVA KALİTESİ.....	4
A.2. HAVA KALİTESİ ÜZERİNE ETKİ EDEN KİRLİTİCİLER	7
A.3. HAVA KALİTESİNİN KONTROLÜ KONUSUNDAKİ ÇALIŞMALAR.....	10
A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları	10
A.4. ÖLÇÜM İSTASYONLARI	11
A.5. ÇEVRESEL GÜRÜLTÜ	17
A.6. İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANI ÇERÇEVESİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	17
A.7. ULAŞIM VE HAREKETLİLİK	19
A.8 SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	19
B. SU VE SU KAYNAKLARI	20
B.1. İLİN SU KAYNAKLARI VE POTANSİYELİ	20
B.1.1. Yüzeysel Sular	20
B.1.1.1. Akarsular	20
B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar	20
B.1.2. Yeraltı Suları.....	20
B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri	22
B.2. SU KAYNAKLARININ KALİTESİ	25
B.3. SU KAYNAKLARININ KİRLİLİK DURUMU	26
B.3.1. Noktasal kaynaklar	26
B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar	26
B.3.1.2. Eysel Kaynaklar	26
B.3.2. Yayılı Kaynaklar	26
B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar	26
B.3.2.2. Diğer	27
B.4. DENİZLER	27
B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu.....	27
B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu	27
B.4.3. Acil Müdahale Planları	27
B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri	27
B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri	27
B.4.6. Deniz Çöpleri	27
B.5. SEKTÖREL SU KULLANIMLARI VE YAPILAN SU TAHSİSLERİ	28
B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu	28
B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	28
B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti	29
B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.	30
B.5.2. Sulama.....	32
B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	32
B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı	32
B.5.3. Endüstriyel Su Temini	33
B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı	33
B.5.5. Rekreasyonel Su Kullanımı	33
B.6. ÇEVRESEL ALTYAPI.....	33
B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri.....	33
B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri.....	40

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler	41
B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması	42
B.7. TOPRAK KİRLİLİĞİ VE KONTROLÜ	43
B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalar	43
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi	43
B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar	44
B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği	44
B.8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	46
C. ATIK	47
C.1. BELEDİYE ATIKLARI	47
C.2. HAFRİYAT TOPRAĞI, İNŞAAT VE YIKINTI ATIKLARI	49
C.3. SIFIR ATIK YÖNETİMİ	49
C.3.1. Eğitimler	49
C.3.2. Atık Getirme Merkezleri	50
C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı	50
C.4. AMBALAJ ATIKLARI	52
C.5. TEHLİKELİ ATIKLAR	54
C.6. ATIK YAĞLAR	55
C.7. ATIK PİL VE AKÜMÜLATÖRLER.....	56
C.8. BİTKİSEL ATIK YAĞLAR.....	57
C.9. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER	57
C.10. ATIK ELEKTRİKLİ VE ELEKTRONİK EŞYALAR.....	58
C.11. ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ ARAÇLAR.....	60
C.12. TEHLİKESİZ ATIKLAR	60
C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları	61
C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları	66
C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül	66
C.13. TIBBİ ATIKLAR.....	66
C.14. MADEN ATIKLARI.....	67
C.15. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	67
Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI	68
Ç.1. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALAR	68
Ç.2. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	69
D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK	70
D.1. FLORA	70
D.2. FAUNA	71
D.3. ORMANLAR, MİLLİ PARKLAR VE TABİAT PARKLARI	73
D.3.1. Ormanlar	73
D.3.2. Milli Parklar	74
D.3.3. Tabiat Parkları.....	74
D.4. ÇAYIR VE MERA.....	74
D.5. SULAK ALANLAR	74
D.6. TABİAT VARLIKLARINI KORUMA ÇALIŞMALARI	75
D.6.1. Tabiat Anıtları	75
D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları	75
D.6.3. Anıt Ağaçlar.....	75
D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri	77
D.6.5. Doğal Sit Alanları.....	77

D.7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	77
E. ARAZİ KULLANIMI	78
E.1. ARAZİ KULLANIM VERİLERİ	78
E.2. MEKÂNSAL PLANLAMA.....	82
E.2.1. Çevre Düzeni Planı	82
E.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	83
F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	84
F.1. ÇEVRESEL ETKİ DEĞERLENDİRMESİ İŞLEMLERİ	84
F.2. ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ	86
F.3. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	87
G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI	88
G.1. ÇEVRE DENETİMLERİ.....	88
G.2. ŞİKÂyetLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	89
G.3. İDARİ YAPTIRIMLAR	89
G.4. ÇEVRE KANUNU UYARINCA DURDURMA CEZASI UYGULAMALARI	91
G.5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	91
H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ	91

ÇİZELGELER DİZİNİ

Sayfa

Çizelge A.1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri.....	5
Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları.....	6
Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi.....	6
Çizelge A.4 –2021 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri	7
Çizelge A.5 – Kilis İlinde 2021 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları.....	9
Çizelge A.6 - 2021 yılında Kilis ilinin hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler ..	12
Çizelge A.7 - 2021 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerini aşıldığı gün sayıları ($\mu\text{g}/\text{m}^3$; CO : mg/m^3).....	16
Çizelge A.8 - 2021 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı.....	19
Çizelge A.9 – Tamamlanan Bisiklet Yolları	19
Çizelge B.10 –İlin akarsuları.....	20
Çizelge B.11 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar	20
Çizelge B.12 – Yeraltı suyu potansiyeli.....	21
Çizelge B.13 - 2021 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları	25
Çizelge B.14- Kilis İli kentsel su temini için çekilen suyun kaynağı, yıllara göre kullanım miktarları	30
Çizelge B.15 – 2021 yılı itibariyle Kilis ili kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu	39
Çizelge B.16 – 2021 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu	40
Çizelge B.17 – 2021 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı.....	40
Çizelge B.18 – 2021 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu	42
Çizelge B.19 - 2020 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler.....	43
Çizelge B.20 – 2021 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları	44
Çizelge B.21 - 2021 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)	45
Çizelge B.22 - 2021 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları.....	45
Çizelge C.23 - 2021 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri.....	48
Çizelge C.24 – 2021 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi.....	49
Çizelge C.25 – 2021 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri	50
Çizelge C.26 – 2021 yılı KİLİS ili itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı.....	50
Çizelge C.27 – 2021 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı.....	51
Çizelge C.28 - 2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*	52
Çizelge C.29 - 2021 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı	53
Çizelge C.30 - 2021 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı.....	53
Çizelge C.31 - 2021 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	53
Çizelge C.32 - 2021 yılında atık işleme yöntemine göre tehlikeli atık miktarları.....	55

Çizelge C.33 – 2020 yılı için yöntem bazında atık madeni yağ beyan miktarları	56
Çizelge C.34 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*	56
Çizelge C.35 – 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler	57
Çizelge C.36 – 2021 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler	57
Çizelge C.37 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (kg/yıl)	57
Çizelge C.38 – 2021 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar	60
Çizelge C.39 – 2021 yılı teslim alınan ÖTA sayısı	60
Çizelge C.40 – 2020 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri	60
Çizelge C.41 – 2021 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı	66
Çizelge C.42 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı	66
Çizelge C.43 – 2021 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı	67
Çizelge Ç.44 – 2021 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı	68
Çizelge Ç.45 – 2021 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları	68
Çizelge E.46 – Kilis ilinde arazi kullanım sınıflandırması	79
Çizelge E.47 – Kilis ilinde arazi kullanım sınıflandırması	80
Çizelge E.48 – Kilis ilinde arazi kullanım sınıflandırması Tablosu	80
Çizelge F.49 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2021 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*	84
Çizelge F.50 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2021 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı	85
Çizelge F.51 – 2014-2021 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı	85
Çizelge F.52 – 2021 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi sayıları	86
Çizelge G.53 - 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı	88
Çizelge G.54 – 2021 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları	89
Çizelge G.55 – 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı	89

GRAFİKLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Grafik A.1 - 2021 yılında KİLİS istasyonu PM ₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	12
Grafik A.2 - 2021 yılında KİLİS istasyonu PM _{2,5} parametresi günlük ortalama değer grafiği*	13
Grafik A.3 - 2021 yılında KİLİS istasyonu SO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	13
Grafik A.4 - 2021 yılında KİLİS istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	14
Grafik A.5 - 2021 yılında KİLİS istasyonu NO ₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	14
Grafik A.6 - 2021 yılında KİLİS istasyonu NO _x parametresi günlük ortalama değer grafiği*	15
Grafik A.7 - 2021 yılında KİLİS istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*	15
Grafik A.8 - 2021 yılında KİLİS istasyonu O ₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*	16
Grafik A.9 – 2021 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı	17
Grafik B.10 – Kasım 2014 – Eylül 2019 arası Akpınar Mevkii 63127 ve 63647 nolu DSİ Rasat Kuyuları Grafiği	23
Grafik B.11 - 2021 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı	28
Grafik B.12 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı.....	31
Grafik B.13 – 2005-2021 Yılları Arası Kaynaklardan Çekilen Su Miktarları (Kilis Belediyesi, 2022)	31
Grafik B.14 – 2021 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı	33
Grafik B.15 – Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı (Kilis Belediyesi, 2022).....	34
Grafik B.16 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı.....	34
Grafik B.17 - 2021 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi.....	43
Grafik B.18 - 2021 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	44
Grafik C.19 - 2021 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu	47
Grafik C.20 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı.....	49
Grafik C.21 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı ...	52
Grafik C.22 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı.....	53
Grafik C.23 –2021 Yılı bazında Kilis ilinde bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı	54
Grafik C.24 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi.....	54
Grafik C.25 – Yıllar itibariyle Kilis ilinde atık madeni yağ beyan miktarları.....	56
Grafik C.26 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (kg/yıl).....	58
Grafik C.27 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (kg)	59
Grafik C.28 - Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı	59
Grafik C.29 - 2021 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi.....	65
Grafik C.30 - 2021 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi	65
Grafik E.31 – Kilis ilinde 2021 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	78
Grafik E.32 – Kilis ilinde 2021 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması	78
Grafik F.33 – 2021 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı	84
Grafik F.34 – 2021 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı.....	85
Grafik F.35 – 2021 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı.....	86

Grafik G.36 – ÇŞİDİM tarafından 2021 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı.....	88
Grafik G.37 – 2021 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı	89
Grafik G.38 – 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı.....	90
Grafik G.39 - 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı.....	90

HARİTALAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Harita A.1 – KİLİS ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri	11
Harita B.2 – Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinin Uydu Görüntüsü	41
Harita B.3 – Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinin Haritada Gösterimi	42
Harita E.4 – Kilis ilinin Çevre Düzeni Planı	82

GİRİŞ

İlin nüfusu Türkiye İstatistik Kurumu Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi veri tabanı 2021 yılı verilerine göre toplamda 145.826 kişi olarak tespit edilmiştir. Bu nüfusun 73.803 erkek ve 72.023 kadından oluşmaktadır. 2021 yılı verilerine göre nüfus dağılımı ise Kilis Merkez de 122.288 kişi, Elbeyli İlçesinde 5.679 kişi, Musabeyli İlçesinde 12.861 kişi, Polateli İlçesinde 4.998 kişidir.

Akdeniz iklimi (tropikal) ile karasal iklimin kesiştiği yerde bulunan Kilis ve yöresinde, söz konusu iklim kuşaklarının özellikleri egemendir. Yazın sıcak ve kurak, kışın soğuk ve yağışlı geçer. Bu yapı; biri sıcak-kuru diğeri serin nemli olmak üzere farklı klimatolojik özellik içerir.

Yüzölçümü 1.521 km² olan Kilis, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde, Hatay-Maraş oluğu ile Fırat Irmağı arasında uzanan Gaziantep Platosu'nun güneybatı kısmında, Türkiye-Suriye sınırı boylarında 36,800833 °K enlemi ve 37,123889 °D boylamı değerleri arasındadır. Şehir bu konumuyla Akdeniz ve Güneydoğu bölgeleri arasındaki geçiş kuşağı üzerinde bulunur. Ortalama yüksekliğinin fazla olmadığı (680 metre) bölgenin değişik kısımları arasında büyük yükselti farkları bulunmamaktadır. Genel durumu bozan küçük istisnalar göz önüne alınmadığında bölge; kuzeybatı, kuzey ve kuzeydoğudan daha yüksek kısımlarla çevrili korunmuş bir güney yamaç özelliği gösterir. 1995 yılında il statüsüne kavuşan Kilis' in sınır hattı, güneyden Türkiye-Suriye sınır, batı ve kuzey batıda Gaziantep-İslahiye, kuzey ve kuzeydoğudan Gaziantep merkez ve doğuda Gaziantep-Oğuzeli ilçeleriyle çevrilidir.

Kilis ili Merkez İlçesi, Gaziantep Yolu üzeri Organize Sanayi Bölgesi ve Küçük Sanayi Sitesi bulunmaktadır. Organize Sanayi Sitesi 255,5 hektar alan üzerine kurulu olup, 57 firma bulunmaktadır.

Bölgedeki firmaların 27 faal, 8 kapalı ve 5 inşaat halinde ve 2 proje halinde olmak üzere toplam 42 firma bulunmaktadır. Firmaların sektörlere göre dağılımı ise tekstil 7, inşaat 2, kimya 3, gıda sanayi 13, tıbbi 1, otomotiv 1, yapı sistemleri 2, lojistik 1, metal 1, ahşap 1, plastik 2, konteynır 1, kağıt peçete 1 ve proje aşamasında 1 adet şeklindedir.

Kilis'te OSB alanı dışında da sanayi tesisleri bulunmaktadır. Bu tesislerde; pekmez, zeytinyağı, bulgur, döğme, biber, tahin-helva, plastik ambalaj çantaları, sabun, yorgan, hazır yemek üretilmekte ayrıca 39 adet zeytinyağı fabrikası bulunmaktadır.

Kilis İli Polateli İlçesi sınırları içerisinde, Kilis Polateli Şahinbey Organize Sanayi Bölgesi 1300 Ha. üzerinde, tüzel kişiliği oluşturulmuş ve OSB Bölge Müdürü ataması yapılmıştır. Altyapı projeleri onay aşamasında olup, Parseller tahsis aşamasına gelmiştir.

İlde tarımı yapılan tarla ürünleri arasında en fazla yetiştirilen ürün buğdaydır. Buğday ekim alanı 224.116 da olup, il toplam tarım alanları (1.055.000 da) içerisindeki payı % 21,2'dir. Türkiye buğday ekim alanları (77.726.000 da) içerisindeki payı ise % 0,28'dir. Üretim miktarı ise 70.083 ton olup, Türkiye buğday üretim miktarı içerisindeki payı yine (22.050.000 ton) % 0,31'dir.

İkinci sırada yer alan arpa ekim alanı 67.870 da olup Türkiye arpa ekim alanına oranı (27.205.100 da) % 0,25'dir. Üretim miktarı ise 20.257 ton olup, Türkiye arpa üretim miktarı içerisindeki payı (7.900.000 ton) % 0,25'dir.

Üçüncü sırada yer alan kırmızı mercimek ekim alanı 28.599 da olup Türkiye kırmızı mercimek ekim alanına oranı (2.605.000 da) % 1,1'dir. Üretim miktarı ise 4.379 ton olup, Türkiye kırmızı mercimek üretim miktarı içerisindeki payı (395.000 ton) % 1,11'dir.

İlde tarımı yapılan sebze ürünleri arasında en fazla yetiştirilen ürün biberdir. Biber ekim alanı 21.900 da olup, il toplam tarım alanları (1.055.000 da) içerisindeki payı % 2,07'dir. Üretim miktarı ise 43.800 ton olup, Türkiye biber üretim miktarı içerisindeki payı (1.975.269 ton) % 2,21'dir.

Sebze üretimi içerisinde ikinci sırada yer alan domates ekim alanı 8.796 da olup, il toplam tarım alanları (1.055.000 da) içerisindeki payı % 0,83'dür. Üretim miktarı ise 35.184 ton olup, Türkiye domates üretim miktarı içerisindeki payı (11.820.000 ton) % 0,3'tür.

Sebze üretimi içerisinde üçüncü sırada yer alan karpuz ekim alanı 7.288 da olup, il toplam tarım alanları (1.055.000 da) içerisindeki payı % 0,69'dur. Üretim miktarı ise 21.864 ton olup, Türkiye karpuz üretim miktarı içerisindeki payı (3.887.324 ton) % 0,56'dır.

İlde tarımı yapılan meyve ürünleri arasında en fazla yetiştirilen ürün zeytindir. İlde zeytin genellikle yağlık olarak yetiştirilmektedir ve 3 kg zeytinden yaklaşık 1 kg zeytinyağı alınabilmektedir. Zeytin ekim alanı 263.157 da olup, İlin toplam tarım alanları (1.055.000 da) içerisinde zeytinin payı % 25,42'dir. Üretim miktarı ise 48.276 ton'dur.

Meyve üretimi içerisinde ikinci sırada yer alan ürün üzumdür. İlde üzüm genellikle şaraplık olarak yetiştirilmektedir. Üzüm ekim alanı 207.868 da olup, bunun 165.314 da'sı şaraplık, 38.708 da'sı kurutmalık ve ancak 3.846 da'sı ise sofralık olarak yetiştirilmektedir. Üzümün il toplam tarım alanları (1.055.000 da) içerisindeki payı % 19,7'dir. Üretim miktarı ise 123.869 ton olup, Türkiye üzüm üretim miktarı içerisindeki payı (4.011.409 ton) % 3,08'dir.

Kültür turizmi açısından önemli bir yere sahip olması gereken Kilis İli, Sosyal Tesislerin bulunmaması ve iyi tanıtım yapılmaması gibi nedenler ile hak ettiği yeri bulamamıştır. Yerleşim tarihi kesin olarak bilinmeyen Kilis İli Asur kaynaklarında Ki-Li-Zi, Roma döneminde ise Ciliza Sive Urmagiganti adıyla geçmektedir. Hititlerden bu yana önemli yerleşim merkezlerindedir. Hitit Roma Bizans kalıntıları yanında, Memluk ve Osmanlı yapıları bulunmaktadır. Çevrede yer altı mağaraları ve eski mezarlar vardır. En erken tarihli Türk yapıtları Memluklu dönemindedir. Osmanlı yapıları da plan ve süsleme açısından bu yapıların etkisinde kalmıştır. Yapıların yazıtlarıyla günümüze ulaşması, sanat tarihi açısından önemlidir.

Yörede mevcut turizm çeşitleri şunlardır;

- 1- Kültür ve Tarih Turizmi
- 2- İnanç Turizmi
- 3- Av Turizmi
- 4- Eko Turizm (Doğa yürüyüşü, Tracking- Martavan Bölgesi)

1521 kilometrekarelik Kilis coğrafyasında doğa turizmine yönelik alanlar oldukça sınırlı olup; alt yapısı yapıлып işletmeye açıldığında yöre halkına hizmet verebilecek 'günübirlik tesis olabilir', 2006 yılında yaban domuzu avına yönelik 'Av Turizmi Proje' çalışması başlatılmıştır.

Tarihsel ve arkeolojik değerler "Açık Hava Müzesi" , "Ören Yeri" , "Arkeo Park" biçiminde projelendirilebilir düşüncesinden hareketle, 2006 yılında: Oylum Höyük Mozaikli Bazilika ve Açık Hava Müzesi Projelendirilmiştir. Taşınmaz kültür varlıklarının onarımı için "8" tane konuta proje yardımı yapılmıştır.

İL MÜDÜRLÜĞÜNÜN YAPILANMASI

Bakanlık taşra teşkilatının yapılanması Bakanlık Makamı'nın 20/07/2011 tarih ve 1892 sayılı Olur'u ile kabul edilmiş ve beş ayrı tipte taşra teşkilatı kurulmuştur.

Teşkilat tiplerine göre Kilis İli D Tipi İl Teşkilatlanması içerisinde tanımlanmış ve buna bağlı;

- A) İl Müdürlüğü,
- B) İl Müdür Yardımcılığı,
- C) Şube Müdürlüğü olmak üzere idari olarak sınıflandırılmıştır.

Müdürlükte;

- 1- İmar ve Planlamadan Sorumlu Şube Müdürlüğü,
- 2- Proje ve Yapım İşlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü,
- 3- Yapı Denetim ve Yapı Malzemelerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü,
- 4- ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü,
- 5- Çevre Yönetimi ve Denetimden Sorumlu Şube Müdürlüğü; ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü
- 6- Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü
- 7- Bilgi Teknolojileri, İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğüne
- 8- Tabiat Varlıklarını Koruma İşlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü, İmar ve Planlamadan Sorumlu Şube Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.
- 9- Yerel Yönetimler Şube Müdürlüğü,
- 10- Milli Emlak Müdürlüğü

Ayrıca Müdürlüğümüzün Hukuk Hizmetleri birimi bulunmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Modern yaşamın getirdiği şehirleşmenin bir sonucu olan hava kirliliği, yerel ve bölgesel olduğu kadar küresel ölçekte de etki alanına sahiptir. Hava kirliliğinin insan sağlığına önemli etkileri olması sebebiyle, hava kalitesi konusuna tüm dünyada büyük önem verilmektedir. Hava kirliliği problemlerini çözmek ve strateji belirlemek için, bilimsel topluluk ve ilgili otoritenin her ikisi de atmosferik kirlenici konsantrasyonlarını izlemek ve analiz etmek konusuna odaklanmışlardır (Kyrkilis vd, 2007). Otoritelerin hava kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi konusunda sorumluluklarının yanı sıra, halk sağlığını doğrudan etki eden bir konu olması sebebiyle, kamuoyuna iletişim araçları vasıtasıyla hava kirliliği güncel bilgilerini sunması da sorumlulukları arasındadır.

Ülkemizde dış ortam hava kalitesine ilişkin parametrelerin yönetimi Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği gereğince gerçekleştirilmektedir. Bu kapsamda, 2020 yılı itibarıyla geçerli olan hava kalitesi limit değerlerine ilişkin bilgi Çizelge A.1’de verilmektedir.

Ancak farklı kirleticilere ait ölçümleri anlamak bu konuda çalışan bir bilim insanı için mümkün olsa bile genel halk ve yerel otoriteler için oldukça zor olmaktadır. Bu sebeple, hava kirliliğinin/hava kalitesinin durumunu kamuoyuna açıklarken halkın kolayca anlayabileceği bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Tüm dünyada yaygın olarak kullanılan, Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) denilen bu sınıflama sistemi ile havadaki kirleticilerin konsantrasyonlarına göre hava kalitesi için iyi, orta, kötü, tehlikeli vb şeklinde derecelendirme yapılmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde indeks hesaplanmasında kullanılan yöntem ve kriterler, kendi ülkelerinde uygulanan hava kalitesi standartlarına uygun şekilde oluşturulmuştur.

Bir ulusun hava kalitesinin iyileştirilmesi konusundaki başarısı, yerel ve ulusal hava kirliliği sorunları ve kirlilik azaltmadaki gelişmeler konusunda doğru ve iyi bilgilendirilmiş vatandaşların desteğine bağlıdır (Sharma vd, 2003a). Bir bölgedeki kirlenici seviyelerini anlamak için uygun bir aracın geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu araç, vatandaşın hava kirliliği seviyesi hakkında doğru ve anlaşılabilir şekilde bilgi sağlarken, aynı zamanda ilgili otoritelerin toplum sağlığını korumak için önlem almaları konusunda kullanılabilir olmalıdır (Kyrkilis vd, 2007).

Bu amaçla, geliştirilen standart değerler, gerek uyarıcı ve anlaşılabilir olması gerekse de kullanımı açısından yaygın olarak bir indekse çevrilerek sunulabilmektedir. Belli bir bölgedeki hava kalitesinin karakterize edilmesi için ülkelerin kendi sınır değerlerine göre dönüştürdükleri ve kirlilik sınıflandırılmasının yapıldığı bu indekse Hava Kalitesi İndeksi (HKİ) (Air Quality Index/AQI) adı verilmektedir. İndeks belirli kategorilerde farklı tanım ve renkler kullanılarak ifade edilmekte ve ölçümü yapılan her kirlenici için ayrı ayrı düzenlenmektedir (Yavuz, 2010).

Ulusal Hava Kalitesi İndeksi, ulusal mevzuatımız ve sınır değerlerimize uygun olarak oluşturulmuştur. 5 temel kirlenici için hava kalitesi indeksi hesaplanmaktadır. Bunlar; partikül maddeler (PM₁₀), karbon monoksit (CO), kükürt dioksit (SO₂), azot dioksit (NO₂) ve ozon (O₃) dur.

Çizelge A.1 – Hava kalitesi değerlendirme ve yönetiminde limit değerlerinde kademeli azaltım ve uyarı eşikleri

KİRLLETİCİ	ORTALAMA SÜRE	LİMİT DEĞER		UYARI EŞİĞİ
		2020 (µg/m ³)	2021(µg/m ³)	
SO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	350	350	500 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	125	125	
	yıllık ve kış dönemi (1 Ekim’den 31 Mart’a kadar) -insan sağlığının korunması için-	20	20	
NO ₂	saatlik -insan sağlığının korunması için-	250	230	400 µg/m ³ (hava kalitesinin temsili bölgelerinde bütün bir “bölge” veya “alt bölge”de veya en azından 100 km ² ’de – hangisi küçükse- üç ardışık saatte ölçülür)
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	40	
NO _x	yıllık -vejetasyonun korunması için-	30	30	----
PM ₁₀	24 saatlik -insan sağlığının korunması için-	50	50	----
	yıllık -insan sağlığının korunması için-	40	40	
Pb	yıllık -insan sağlığının korunması için-	0,5	0,5	----
BENZEN	yıllık -insan sağlığının korunması için-	6	5	----
CO	maksimum günlük 8 saatlik ortalama -insan sağlığının korunması için-	10.000	10.000	----

(Kaynak: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği)

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.2’ de verilmektedir.

Çizelge A.2 - Ulusal hava kalite indeksi kesme noktaları

İndeks	HKİ	SO ₂ [µg/m ³]	NO ₂ [µg/m ³]	CO [µg/m ³]	O ₃ [µg/m ³]	PM10 [µg/m ³]
		1 Sa. Ort.	1 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	8 Sa. Ort.	24 Sa. Ort.
İyi	0 – 50	0-100	0-100	0-5.500	0-120 ^L	0-50
Orta	51 – 100	101-250	101-200	5.501-10.000	121-160	51-100
Hassas	101 – 150	251-500	201-500	10.001-16.000 ^L	161-180 ^B	101-260
Sağlıksız	151 – 200	501-850	501-1.000	16.001-24.000	181-240 ^U	261-400
Kötü	201 – 300	851-1.100	1.001-2.000	24.001-32.000	241-700	401-520
Tehlikeli	301 – 500	>1.101	>2.001	>32.001	>701	>521

L: Limit Değer

B: Bilgi Eşiği

U: Uyarı Eşiği

Çizelge A.3 - Ulusal hava kalitesi indeksi

Hava Kalitesi İndeksi (AQI) Değerler	Sağlık Endişe Seviyeleri	Renkler	Anlamı
Hava Kalitesi İndeksi bu aralıkta olduğunda..	..hava kalitesi koşulları..	..bu renkler ile sembolize edilir..	..ve renkler bu anlama gelir.
0 - 50	İyi	Yeşil	Hava kalitesi memnun edici ve hava kirliliği az riskli veya hiç risk teşkil etmiyor.
51 - 100	Orta	Sarı	Hava kalitesi uygun fakat alışılmadık şekilde hava kirliliğine hassas olan çok az sayıdaki insanlar için bazı kirlleticiler açısından orta düzeyde sağlık endişesi oluşabilir.
101- 150	Hassas	Turuncu	Hassas gruplar için sağlık etkileri oluşabilir. Genel olarak kamunun etkilenmesi olası değildir.
151 - 200	Sağlıksız	Kırmızı	Herkes sağlık etkileri yaşamaya başlayabilir, hassas gruplar için ciddi sağlık etkileri söz konusu olabilir.
201 - 300	Kötü	Mor	Sağlık açısından acil durum oluşturabilir. Nüfusun tamamının etkilenme olasılığı yüksektir.
301 - 500	Tehlikeli	Kahverengi	Sağlık alarmı: Herkes daha ciddi sağlık etkileri ile karşılaşabilir.

Çizelge A.4 –2021 yılı itibariyle sürekli emisyon ölçüm sistemleri
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

SEKTÖR	TESİS SAYISI	BACA SAYISI
Ağaç İşleme	-	-
Atık Yakma	-	-
Cam Üretim	-	-
Çimento	1	58
Enerji Üretimi	-	-
Gıda	-	-
Gübre	-	-
Kağıt Üretim	-	-
Kimya	-	-
Kireç	-	-
Lastik	-	-
Maden	-	-
Metalurji	-	-
Otomotiv	-	-
Rafineri	-	-
Şeker	-	-
Tekstil	-	-
Jeotermal Enerji (JES)	-	-
TOPLAM	1	58

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Kirleticiler

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topoğrafik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO₂), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO₂ ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NO_x), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO₂), toplamı azot oksitleri (NO_x) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO₂'nin ozon veya radikallerle (OH veya HO₂ gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO₂ kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NO_x) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO₂ derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO₂ derişimine uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM₁₀), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM₁₀ -10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM₁₀ için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM₁₀ solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkayıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM₁₀'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM₁₀ maruziyetine karşı hassastır. PM₁₀ yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler %100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerlere ulaşılmasının bir sebebi de enverziyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0.06 ve 0.17 mg/m³ arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

Enverziyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir.

Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O₃), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO₂+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O₂ = O₃). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NO_x (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NO_x, metan, CO ve VOC'ler (etan (C₂H₆), etilen (C₂H₄), propan (C₃H₈), benzen (C₆H₆), toluen (C₆H₅), xilen (C₆H₄) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

İlde gerek evsel ısınmada, gerekse sanayide ve araçlarda kullanılan yakıt miktarları ve cinsi aşağıdaki bilgiler doğrultusunda ilgili kurum/kuruluşlardan toplanarak çizelgelere işlenmiştir.

Çizelge A.5 – Kilis İlinde 2021 yılında kullanılan yakıt türleri ve miktarları
(Çevre, Şehircilik Ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

		Katı Yakıt			Doğalgaz		Fuel Oil	
		Kullanım Yeri	Cinsi	Tüketim Miktarı (ton)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (sm ³)	Kullanım Yeri	Tüketim Miktarı (kg)
Sanayi		ÜRETİM		100	ÜRETİM.	2.084.503.78		-----
		ISINMA VE MUTFAK		-----	ISINMA VE MUTFAK	42.540,90		-----
		Tüketim Miktarı (ton)			TÜKETİM MİKTARI		Tüketim Miktarı (m ³)	
Konut		880			208.492.919			

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

- İlimizde Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgesi alan firmalar aracılığı ile ilimizde kömür satmak isteyen firmalara 171 adet satış izin belgesi,
- 3 adet kömür numunesi alınarak analiz yapılmak üzere Bakanlığımızca yetkili Laboratuvarına gönderilmiştir.
- Ardıye ve Binalarda kömür denetimleri gerçekleştirilmiştir.
- 15000 adet hava kirliliği ile ilgili broşür bastırılarak, kış mevsiminde Kilis Belediyesine su faturalarına eklenip dağıtılması için teslim edildi.

A.3.1. Temiz Hava Eylem Planları

İlde Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği ve ilgili Bakanlık Genelgesi çerçevesinde hazırlanmış olan Temiz Hava Eylem Planları ve bu planlar dâhilinde belirlenmiş eylemlerin, gerçekleşme durumu ile ilgili bilgilere burada yer verilecektir.

İller tarafından hâlihazırda kullanılan THEP-İZ İzleme yazılımından bilgi alınması, süreci kolaylaştıracaktır.

THEP İlimizde yazılmış ve onaylanmıştır. Plan dahilinde, İlimizde faaliyet gösteren ve Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği gereğince alması gereken “Çevre İzni-Lisansı” kapsamında yükümlülüğü olan tesisler belirlenmiş ve gerekli Çevre İzin ve Lisans işlemleri yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir.

Bu kapsamda tesislerden “Emisyon “ konulu Çevre İzni alanların “Teyit Emisyon Ölçümleri” takip edilmektedir. 2021 yılı içinde İlimizde Anız yangınlarından dolayı, TL idari para cezası uygulaması yapılmıştır.

İlimizde bulunan pide fırınlarının, bacalarından kaynaklanan is-duman için sulu baca filreleri yaptırılmış ve Kilis Belediyesince kontrol ve denetimleri devam edilmektedir. İlimizde 3 adet Yetkili Egzoz Emisyon Ölçüm İstasyonu mevcuttur. Bunlar periyodik olarak denetlenmektedir.

1 adet Hava Kalitesi Ölçüm Cihazımız mevcuttur.

İlimizde katı yakıt satıcısı belgesi olan tüm işyerleri denetlenmekte ve satış izin belgesi alınmamış kömür satışına izin verilmemektedir. Kontrol ve denetimler yapılmaktadır.

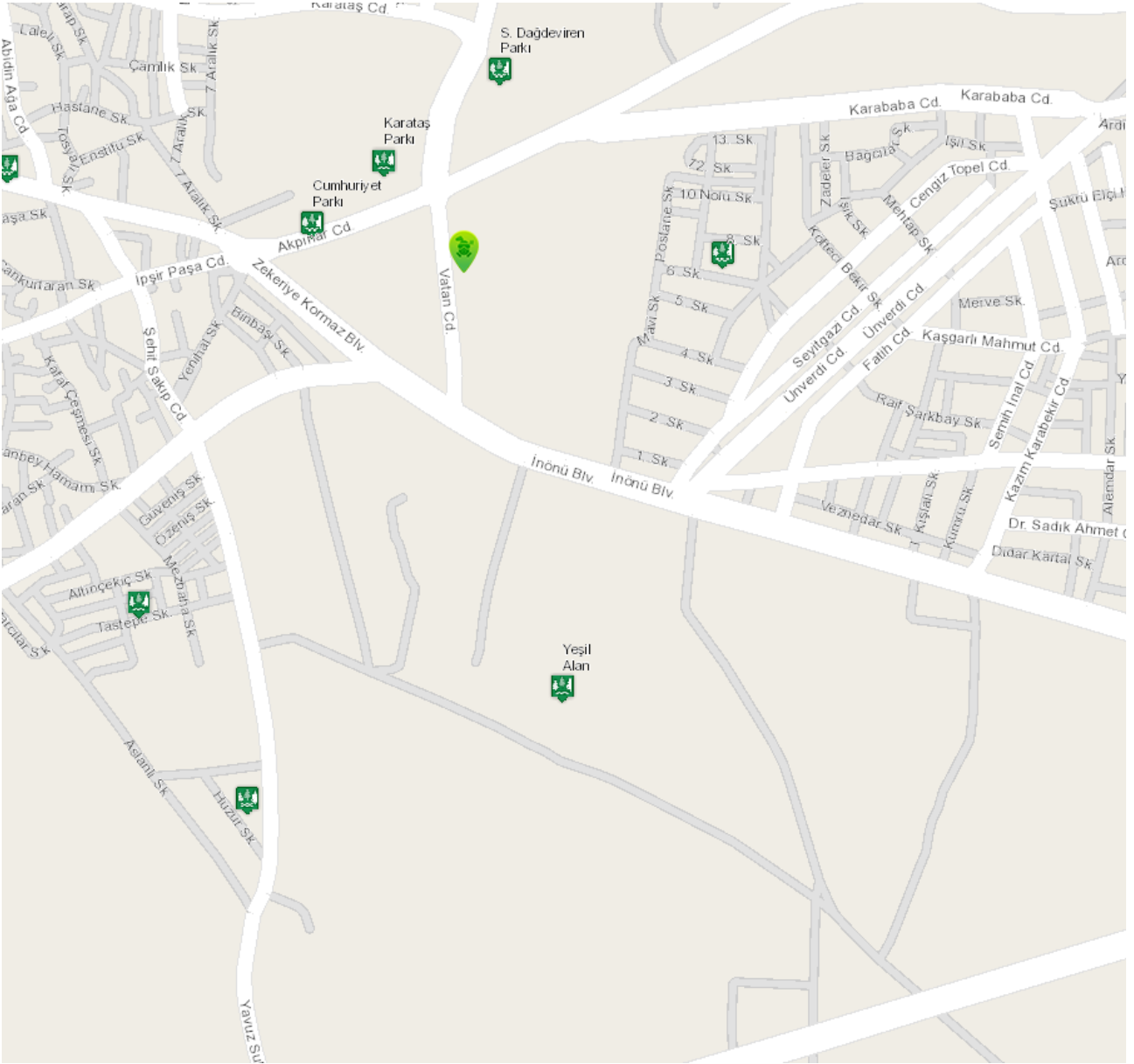
Kilis Belediyesi tarafından bisiklet yolu yapılmış olup, ayrıca yürüyüş yollarıda yapılmıştır. 2021 yılı itibari ile toplam 7200 metre Bisiklet yolu mevcuttur.

İlimizde ısıtma güçlerine göre ve faaliyetleri çerçevesinde değerlendirmeleri yapılmakta ve mevzuat gereği işlemleri yapılmaktadır.

Yeni kurulma aşamasında olan tesislerden ÇED Yönetmeliğine tabi olanların ÇED uygulaması yapılmaktadır.

Kilis Belediyesi tarafından 2021 yılı itibari ile toplam park sayısı 125 adettir.

A.4. Ölçüm İstasyonları

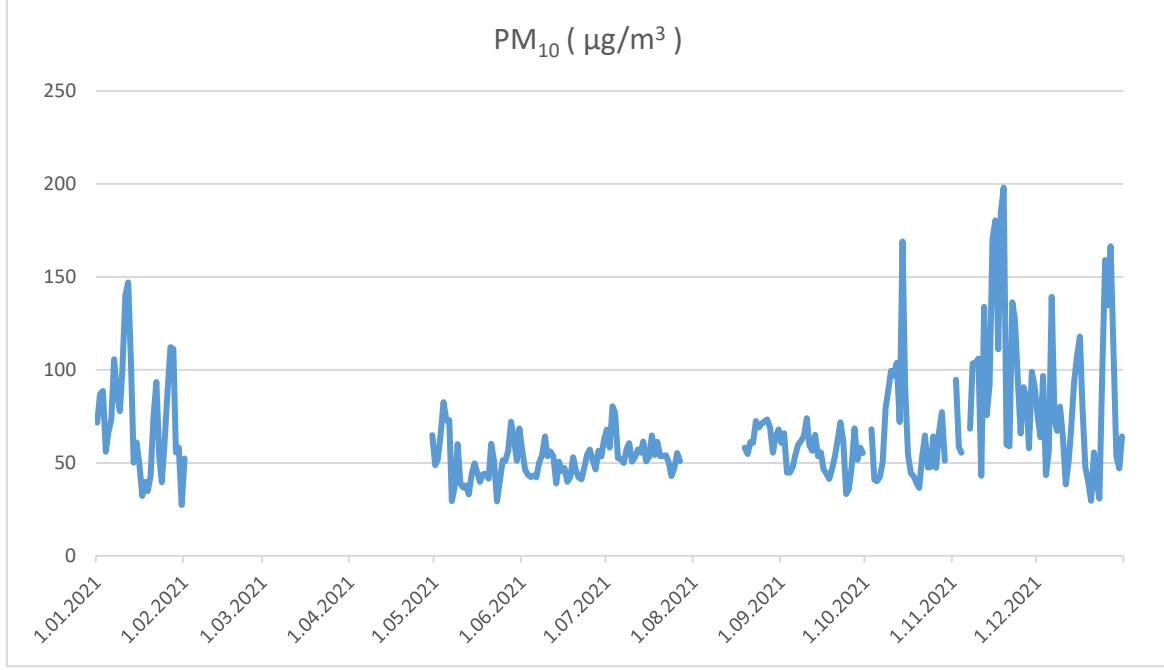
Harita A.1 – KİLİS ilinde bulunan hava kirliliği ölçüm cihazlarının yerleri

İlimizde hava kalitesinin kontrolü; İlimizde hava kalitesini bozan emisyon miktarları Hava Kalitesi Ölçüm Cihazı tarafından ölçülmektedir. İlimizde bulunan 1 adet Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonunun yeri Harita A.1 'de gösterilmektedir.

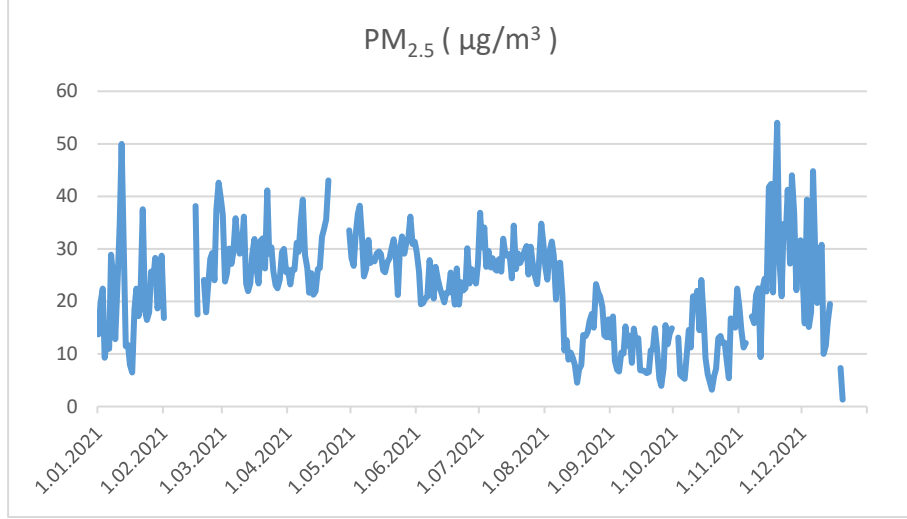
Çizelge A.6 - 2021 yılında Kilis ilinin hava kalitesi ölçüm istasyon yerleri ve ölçülen parametreler

(havaizleme.gov.tr, 2022)

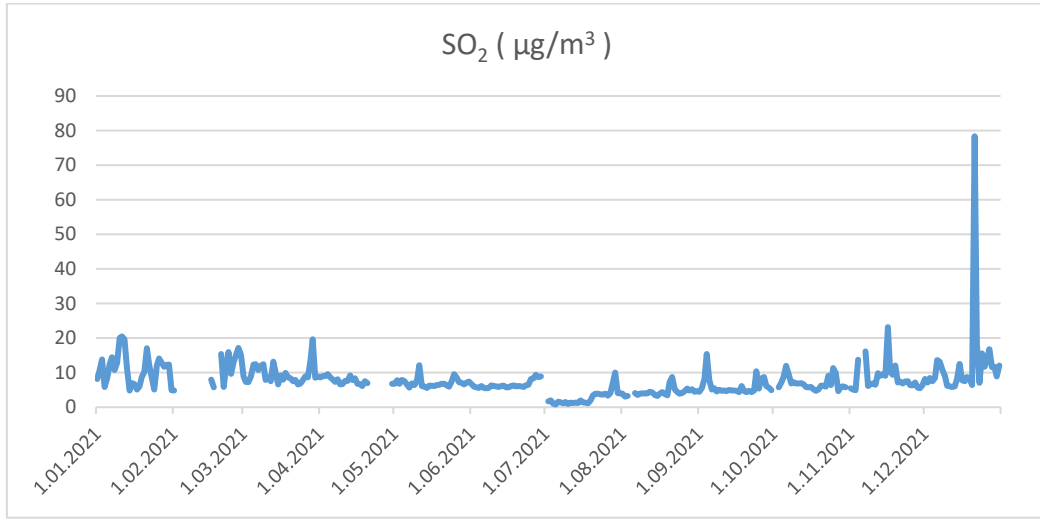
İSTASYON YERLERİ	İSTASYON TÜRÜ (Isınma/Trafik/Sanayi)	HAVA KİRLETİCİLERİ					
		SO ₂	NO _x	CO	O ₃	HC	PM
KİLİS	ISINMA	X	X	X	X		X

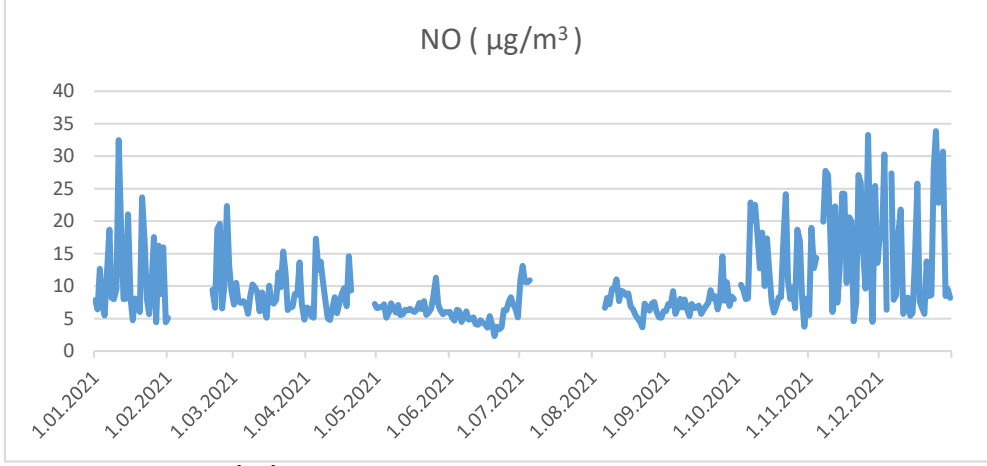
Grafik A.1 - 2021 yılında KİLİS istasyonu PM₁₀ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2022)

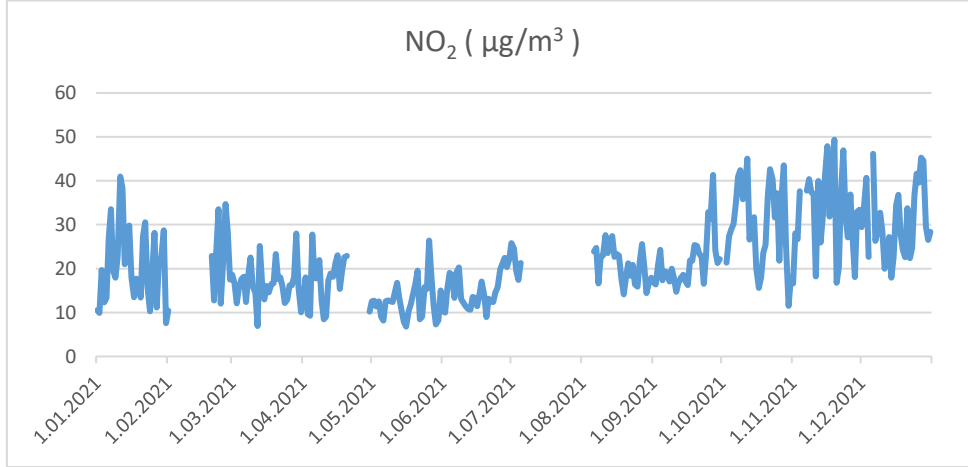
Grafik A.2 - 2021 yılında KİLİS istasyonu PM_{2.5} parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2022)

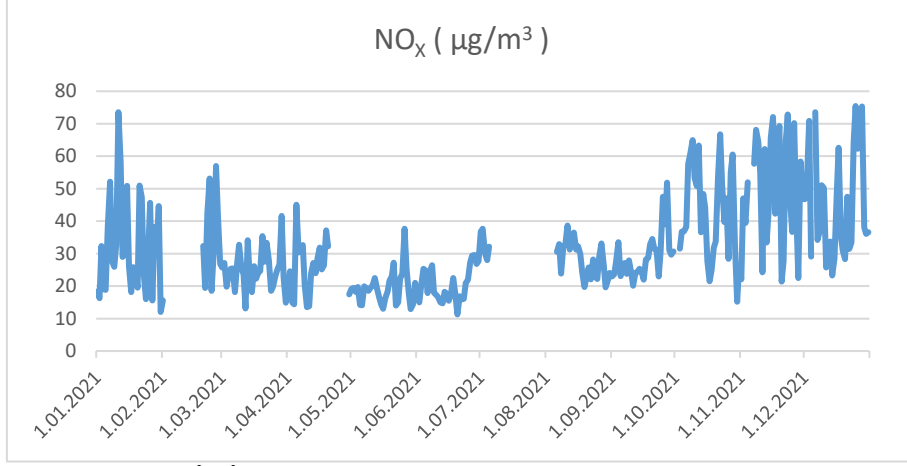
Grafik A.3 - 2021 yılında KİLİS istasyonu SO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2022)

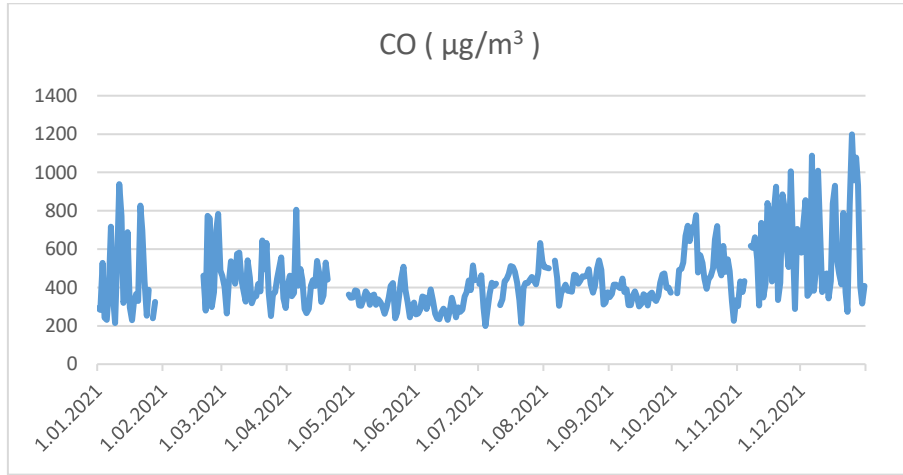
Grafik A.4 - 2021 yılında KİLİS istasyonu NO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2022)

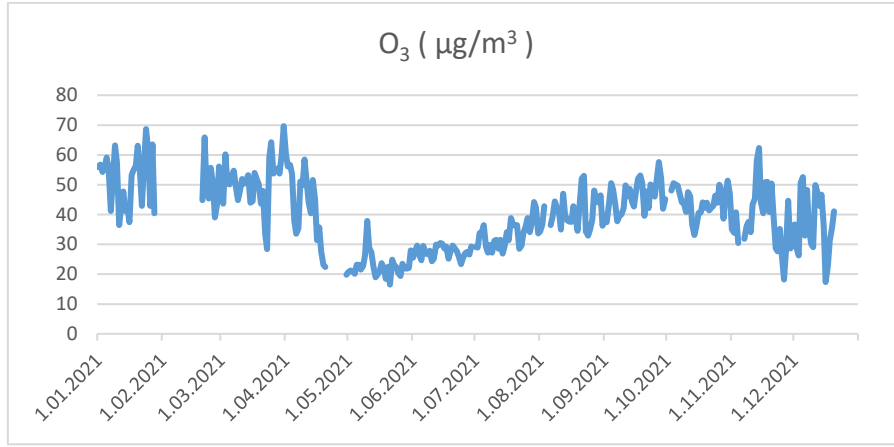
Grafik A.5 - 2021 yılında KİLİS istasyonu NO₂ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2022)

Grafik A.6 - 2021 yılında KİLİS istasyonu NO_x parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2022)

Grafik A.7 - 2021 yılında KİLİS istasyonu CO parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2022)

Grafik A.8 - 2021 yılında KİLİS istasyonu O₃ parametresi günlük ortalama değer grafiği*
(havaizleme.gov.tr, 2022)

Çizelge A.7 - 2021 yılı hava kalitesi parametreleri aylık ortalama değerleri ve sınır değerlerin aşıldığı gün sayıları (µg/m³; CO: mg/m³)
(havaizleme.gov.tr, 2022)

TARİH	PM ₁₀	AGS	PM _{2,5}	AGS	SO ₂	AGS	CO	AGS	NO ₂	AGS	NO _x	AGS	NO	AGS	Ozon	AGS
Ocak	73,86	24	20,82		11		430		20,7		32,03		11,34		52,04	
Şubat			28,19		11,43		546,3		21,68		33,78		12,1		49,9	
Mart			28,52		9,513		432,8		16,53		25,03		8,483		50,94	
Nisan			29,19		7,77		422,5		16,9		25,48		8,58		42,13	
Mayıs	50,64	15	29,67		7,031		341,7		12,74		19,34		6,607		22,79	
Haziran	49,44	15	23,47		6,482		316,4		15,03		20,16		5,121		27,47	
Temmuz	56,51	24	28,74		2,663		412,6		21,72		32,96		11,24		33,13	
Ağustos	65,42	13	17,22		4,409		431,9		20,93		28,07		7,135		40,6	
Eylül	54,9	20	10,49		5,951		373,6		21,44		29,02		7,565		45,98	
Ekim	65,95	17	12,21		6,947		526,7		30,4		42,75		12,34		44,24	
Kasım	101,7	26	27,25		8,489		585,1		32,8		49,71		16,91		38,51	
Aralık	77,28	23	20,81		12,11		624,5		30,61		45,46		14,89		37,08	

*AGS: Sınır değerlerin aşıldığı gün sayısı

A.5. Çevresel Gürültü

İlimizde 2021 yılı içerisinde gürültü konusunda toplamda 12 adet şikayet yapılmış olup, aşağıdaki grafikte görüleceği gibi 2 adet işyeri 10 adet eğlence mekânına yapılan gürültü konulu şikayetler İl Müdürlüğümüzce 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında değerlendirilmiştir.

Grafik A.9 – 2021 yılında gürültü konusunda yapılan şikayetlerin dağılımı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

A.6. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

İklim Değişikliği Eylem Planı çerçevesinde ildeki diğer resmi kurumlar ile yazışmalar gerçekleşmiş, Belediye tarafından şehir merkezine toplam 125 adet park yapıldığı, bunun 4 tanesinin 2020 yılında yapıldığı bilgisi alınmış olup, düzenli depolama sahasının işletmeye alınmış olup, metan gazından elektrik üretimi projesi kapsamında işlemlerin devam ettiği, sistemin kurulması için konunun takip edildiği bildirilmiştir.

Ülkemizde, emisyonların tesis seviyesinde takibine yönelik mevzuat çalışmaları 2010 yılında başlamış, Bakanlığımız ve ilgili kurumlar ile kuruluşlar arasında oluşturulan teknik bir çalışma grubu Sera gazı emisyonlarının takibine ilişkin yasal çerçevenin temelleri “ Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik ” in 25 Nisan 2012 Tarihli ve 28274 Sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle atılmıştır. Yönetmelik, Doğrulayıcı Kuruluşlar için TÜRKAK tarafından yapılması gereken akreditasyon yükümlülüğünü 2017 yılına ertelemek üzere revize edilerek 17 Mayıs 2014 tarih ve 29003 Sayılı Resmi Gazete’ de tekrar yayımlanmıştır. Yönetmeliğimiz ihtiyaçlar doğrultusunda bir kez daha revize edilmiş, 31 Mayıs 2017 tarihli ve 30082 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmıştır.

Söz konusu yönetmelik, 2003/87/EC sayılı AB Emisyon Ticareti Direktifinin, sera gazı emisyonlarının izlenmesi, raporlanması ve doğrulanması konularını uyumlaştıracak şekilde hazırlanmış olup, AB Çevre Müktesebatına uyum çerçevesinde önemli bir adım atılmıştır.

Ulusal mevzuat kapsamında, elektrik, çimento, demir-çelik, rafineri, seramik, kireç, kâğıt ve cam üretimi gibi sektörlerden kaynaklanan ve ulusal sera gazı emisyonlarının yaklaşık yarısını teşkil eden sera gazı emisyonları tesis seviyesinde izlenmektedir.

Yönetmelik kapsamında yürütülecek izleme ve raporlama iş ve işlemlerinin detaylandırılmasına yönelik “Sera Gazı Emisyonlarının İzlenmesi ve Raporlanması Hakkında Tebliğ” 22 Temmuz 2014 tarih ve 29068 sayılı Resmi Gazete’ de, tesis bazında hazırlanacak emisyon raporlarının Bakanlığa gönderilmeden önce yetkili bağımsız kuruluşlarca doğrulanması ile ilgili hususlar ve bahse konu doğrulayıcıların yetkilendirilmesine ilişkin şartlara yönelik “Sera Gazı Emisyon Raporlarının Doğrulanması ve Doğrulayıcı Kuruluşların Yetkilendirilmesi Tebliği” ise 02 Nisan 2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik kapsamındaki tesisler öncelikle sera gazı izleme planlarını hazırlayarak sera gazı emisyonlarının ilk izlenmeye başlanacağı tarihten en az 6 ay önce Bakanlığa onay için göndermekle yükümlüdür. İzleme planı onaylandıktan sonra tesis, sera gazı emisyonlarını bu plan çerçevesinde *her takvim yılı (1 Ocak -31 Aralık) için izlemek ve her yılın 30 Nisan tarihine kadar bir önceki yılın sera gazı emisyon raporunu Bakanlıktan tarafından yetkilendirilmiş doğrulayıcı kuruluşlara doğrularak Bakanlığa raporlamakla yükümlüdür.*

Türkiye İklim Değişikliği Eylem Planı’nda bulunan sektörel hedefler kapsamında illerde yapılan iklim değişikliğiyle ilgili çalışmaların Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından yerel yönetimlerden temin edilerek İl Çevre Durum Raporlarında yer verilmesi büyük önem arz etmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri tarafından elde edilecek bilgilerin kapsamı; Bakanlığımızın Stratejik Planıyla ve Planda belirtilen iklim değişikliği ile ilişkili Üst politika belgeleriyle uyumlu olma bazında değerlendirilerek; Eksen 1: Çevre başlığı altındaki “Hedef 1.2. Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolü, İklim Değişikliği ve Ozon Tabakasının Korunması” na paralel unsurlar içermelidir.

Stratejik Planda yer alan söz konusu hedef kapsamında özellikle; “sera gazı emisyonlarının azaltılması ve iklim değişikliğine uyum ile ilgili ulusal ölçekte plan, proje ve mevzuat çalışmaları devam etmekte olduğu” ifade edilmiştir. Bu doğrultuda iklim değişikliğine uyum, sera gazı azaltımı ve ozon tabakasının korunması bağlamında yürütülen çalışmalar da mevcuttur.

Bakanlığımız 2019-2023 Stratejik Planı kapsamında, 30 Büyükşehir Belediyesinde Yerel İklim Değişikliği Eylem Planının (YİDEP) hazırlanabilmesi için mevzuat çalışmaları yapılacağı belirtilmiştir.

Bu doğrultuda; yerel yönetimlerce Yerel İklim Değişikliği eylem planlarının hazırlanmasına dönük mevzuat ve Teknik Kılavuz hazırlama çalışmaları başlatılmıştır. Son yıllarda ülkemizde yaşanan iklim ile ilişkili afetlerin sayı, sıklık ve şiddetindeki artışa koşut olarak bölgesel düzeyde de iklim değişikliğine karşı direncin artırılması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ele alınması gereken eylem ihtiyaçlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi doğrultusunda Bölgesel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanması çalışmaları da devam etmektedir.

A.7. Ulaşım ve Hareketlilik

Çizelge A.8 - 2021 yılındaki araç sayısı ve egzoz ölçümü yaptıran araç sayısı
(<https://egzoz.csb.gov.tr/>, 2022)

Egzoz Gazı Emisyon Ölçüm Yetki Belgesi Düzenlenen Firma Sayısı	İldeki Toplam Araç Sayısı	Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı
3	50.424	16.257

Çizelge A.9 – Tamamlanan Bisiklet Yolları
(Kilis Belediyesi, 2022)

İli	Güzergâhı	Mesafe (km)
KİLİS	Çevre Yolu Üzeri	7.2

A.8 Sonuç ve Değerlendirme

İlimize 1 adet hava kalitesi izleme istasyonu kurulmuştur. İstasyonda, Kükürtdioksit (SO₂), Partikül Madde (PM₁₀ ve PM_{2,5}), Azotoksitler (NO_X), Karbonmonoksit (CO), Ozon (O₃), Sıcaklık, Rüzgar Hızı ve Yönü, Basınç ve Bağıl Nem gibi parametreler ölçülmektedir. 2021 yılında 12 adet gürültü şikayeti İl Müdürlüğümüzce 2872 sayılı Çevre Kanunu kapsamında değerlendirilmiştir. İlimiz, Merkez’de ve İlçelerde toplam 171 adet Katı Yakıt Satıcısı Kayıt Belgeli işyerleri bulunmaktadır. Bu satış yerleri, İl Müdürlüğümüz koordinasyonunda periyodik olarak denetlenmektedir. İlimizde hava kirliliğinin önlenmesi için, trafikten kaynaklanan motorlu araçların egzoz emisyon ölçümlerini düzenli olarak yaptırmaları sağlanmaktadır. Sanayiden kaynaklanan toz ve gaz emisyonlarının önemli olacağından hava kalitesinin korunması için gerekli denetimleri yapılarak, 03.07.2009 tarih ve 27277 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği çerçevesinde takip edilmektedir.

Kaynaklar

havaizleme.gov.tr

<https://egzoz.csb.gov.tr>

KİLİS Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

KİLİS Belediye Başkanlığı

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Çizelge B.10 –İlin akarsuları
(DSİ, 2022)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m ³ /sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Balık Suyu	30.7	13.5	0.5	Fırat Nehri	İçme Suyu
Sinnep Deresi	34.2	25.8	0.4	Fırat Nehri	İçme suyu
Afrin Çayı	64.5	36.7	2.9	Asi Nehri	İçme Suyu
Sabun Suyu	55.3	44.1	1.5	Asi Nehri	Sulama

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

Çizelge B.11 - Mevcut göl, gölet ve rezervuarlar
(DSİ,2022)

Gölün/Göletin/ Rezervuarın Adı	Tipi	Göl hacmi, m ³	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m ³)	Katılan Su Miktarı, (m ³)	Kullanım Amacı
Seve Barajı	Kil Çekirdekli Kaya dolgu	19.02		5,8	3020183	İçme suyu
Yukarı Afrin Barajı	Kil Çekirdekli Homojen dolgu	37,77		18,97	4323274	İçme suyu
Balıklı Göleti	Homojen	3,64	702	6,875		Sulama
Sapkanlı Göleti	Homojen	1,897	196,5	1,924		Sulama
Üçpınar Göleti	Homojen	3,25	370	3,067		Sulama

B.1.2. Yeraltı Suları

Kilis İli sınırları içerisinde, 2019 yılı sonuna kadar, DSİ tarafından araştırma, bedelli ve Suriyeli Sığınmacıların içme suyu ihtiyacı olarak, 33 ila 500 m derinlikte açılan 95 adet kuyuda yapılan değerlendirmeye göre genel olarak ekonomik olarak yeraltısuyu işletmesine uygun yeraltısuyu potansiyeli bulunmamıştır. Ancak lokal olarak (Yeniyapan kaynak bölgesi gibi) yüksek verim alınan yerler bulunmaktadır. Açılan kuyuların kuyu verimlerinin 0 – 55 L/s arasında, özgül debilerinin 0.01 – 0.89 (L/s)/m arasında, pH değerlerinin 7 – 8 arasında, EC değerlerinin ise 500 – 700 micromho/cm arasında değiştiği ve genel olarak sulama suyu sınıfının C₂S₁ (T₂A₁) olduğu tespit edilmiştir.

DSİ tarafından 2019 yılı sonuna kadar, Elbeyli Konteynırkent'in içme-kullanma suyunun temini gagesiyle 150 m ile 305 m arasında değişen derinliklerde 9 adet sondaj kuyusu açılmıştır. Bu sondajlar neticesinde 1,5-5 L/s arasında debi elde edilebilmiştir. Öncüpınar Konteynırkentte ise 152-308 m arasında değişen derinlikte 7 adet kuyu açılmış ve 1,5-5 L/s arasında değişen verimler elde edilmiştir. Yine Suriyeli Sığınmacılar nedeniyle artan su ihtiyacının karşılanması için Resul Osman Dağı ile Kent Orman mesire alanlarında ve Yeniyanan kaynak bölgesinde 37 adet Kilis Belediye Başkanlığına (110-350 m arası derinlikte, 0-55 L/s arasında değişen verimde) ve 1 adet Elbeyli Belediye Başkanlığına (130 m derinlikte, 1,6 L/s verimli) kuyu açılmıştır.

Kilis ilinde ayrıca mevsimsel ve sürekli olarak boşalım gösteren kaynaklar mevcuttur. Bunların en önemlileri, Kilis ilinin bir kısım içme suyunu da sağlayan Merkez İlçe, Narlıca köyünde bulunan Narlıca kaynağı, Merkezde yer alan Akpınar ve Yeniyanan kaynakları ve yine Merkez İlçe, Beşenli Köyünde yer alan Başpınar kaynağıdır. Narlıca ve Yeniyanan kaynağı tamamen içme suyuna alındığı için ölçülememektedir. Akpınar ve Başpınar kaynaklarına ait mevcut ölçüm değerleri ise aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Kilis Belediye Başkanlığı tarafından 1999 ile 2019 yılları arasında Bölge Müdürlüğümüze müracaat edilerek 39 adet, içme-kullanma amaçlı yeraltısuyu arama ve kullanma belgesi alınmıştır. Bu kuyular için toplamda 10,9 hm³/yıl yeraltısuyu tahsis edilmiştir.

Elbeyli Belediye Başkanlığı tarafından 1998 ile 2011 yılları arasında Bölge Müdürlüğümüze müracaat edilerek 5 adet, içme-kullanma amaçlı yeraltısuyu arama ve kullanma belgesi alınmıştır. Bu kuyular için toplamda 1,22 hm³/yıl yeraltısuyu tahsis edilmiştir.

Mülga Yavuzlu Belediye Başkanlığı tarafından 2009 ile 2011 yılları arasında Bölge Müdürlüğümüze müracaat edilerek 5 adet, içme-kullanma amaçlı yeraltısuyu arama ve kullanma belgesi alınmıştır. Bu kuyular için toplamda 0,115 hm³/yıl yeraltısuyu tahsis edilmiştir.

Çizelge B.12 – Yeraltı suyu potansiyeli (DSİ, 2022)

Kaynağın İsmi	hm³/yıl
Kilis Belediyesi'nin açtığı kuyular	10,9
Elbeyli Belediyesi'nin açtığı kuyular	1,22
Mülga Yavuzlu Belediyesi	0,115
Vatandaş ve Tüzel kişilere ait	69,21

Kilis İl Özel İdaresi'nden alınan bilgilere göre ise 2015 yılı sonu itibariyle 112 adet yerleşim yerinin içme-kullanma suyu ihtiyacının temini için sondaj kuyusu açılmıştır.

Ayrıca vatandaşlardan ve tüzel kişilerden gelen talepler doğrultusunda, 2019 yılı sonuna kadar toplamda 4274 adet kuyu için, içme-kullanma, zirai sulama, sanayi kullanım ve hayvancılık amaçlı yeraltısuyu kullanma belgesi düzenlenmiştir. Bu kuyular için toplamda 69,21 hm³/yıl yeraltısuyu tahsisi yapılmıştır. İlin emniyetli YAS potansiyeli 68,65 hm³/yıl'dır.

Kilis İlinin jeotermal potansiyeli ile ilgili en sağlıklı bilgi MTA'dan alınabilir. Ancak bilindiği kadarıyla ilde herhangi bir sıcak su kaynağı bulunmamaktadır.

Yine Bölge Müdürlüğümüz sorumluluk sahasındaki tüm illerde olduğu gibi Kilis İlinde de yeraltı suyu kalite gözlem istasyonu bulunmamaktadır. 2015 yılı sonu itibarıyla hazırlanan hidrojeolojik etüt çalışması kapsamında araştırmalar tamamlanmış olup o dönemde ölçülen kuyular ve halen ölçülmeye devam edilen 63127 (01.10.2017 tarihinden sonra ölçüm yok) ve 63647 nolu DSİ araştırma kuyularına ait yeraltı suyu seviyeleri ile alınan su numunelerinden elde edilen neticeler ekte verilmiştir.

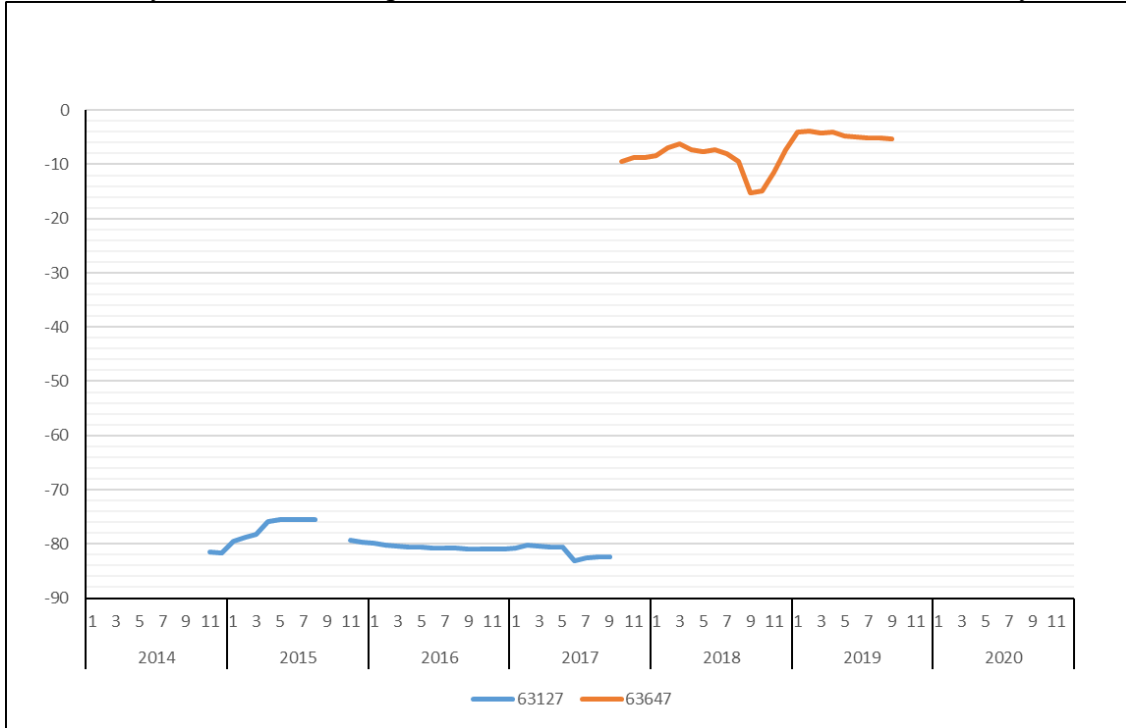
Yeraltı suyu akiferleri, yer altı suyu kullanım amaçları, yeraltı suyu yıllık çekim miktarı konularına da kısaca değinilmelidir.

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Kilis alt havzası 2014 Nisan-Ekim, 2015 Nisan ayları yeraltı suyu seviye ölçümleri

KÖYÜ	KOORDİNAT (WGS-84)		KOT (m)	ST.SEV. NİSAN 2014 (m)	ST.SEV. EKİM 2014 (m)	ST.SEV. NİSAN 2015 (m)	KUYU DERİNLİĞİ (m)	PAFTA
	X	Y						
Kızılgöl	333754	4076063	772	55.13	49.38	38.46	100	O38a3
Kızılgöl	337728	4075544	737	8.92	26	14.28	90	O38a3
Polatbey	338907	4074560	730	3.7	9.92	8.16	keson	O38a3
Karapınar	339050	4077377	755	16.33	13.62	13.24	65	O38a3
Uzunlu	340998	4071027	660	7.15	7.76	7.92	43	O38a3
Küplüce	343159	4068865	592	7.74	15.6	12.14	60	O38a3
Çukuroba				>100	>100	>100	120	O38a3
Topdağı	336867	4069370	800	14.05	65	31.03	85	O38a3
Acar	338755	4066491	660	8.97	14.1	10.24		O38d2
Beşikkaya	339126	4064814	603	7.24	10.38	9.16	46	O38d2
Oylum	337647	4062911	580	6.07	8.62	8.73	104	O38d2
Kilis Merkez	332117	4064680	629	6.41	7.82	7.41	keson	O38d2
Kilis Merkez	330723	4062182	610	11.04	9.08	7.12		O38d2
Yavuzlu	345505	4062700	535	1.51	3.06	1.31	70	O38c1
Ekincik	345905	4061014	525	14.7	17.82	13.68	60	O38c1
Ceritler	345807	4066915	608	14.32	17.56	13.92	65	O38c1
Kilis Merkez	333179	4062659	595	8.69	11.17	9.81		O38d1
Akçabağlar	326860	4060228	641	16.89	17.98	15.96	keson	O38d1
Karamelik	344130	4072874	627	7.82	14.43	12.46	57	O38b4
Çörtten	346001	4071253	624	5.98	2.98	4.32	keson	O38b4
Kilis	334956	4066077	656	8.33	18.4	14.18		O38b4

Kasım 2014 – Eylül 2019 arası Akpınar Mevkii 63127 ve 63647 nolu DSİ Rasat Kuyuları Grafiği

Grafik B.10 – Kasım 2014 – Eylül 2019 arası Akpınar Mevkii 63127 ve 63647 nolu DSİ Rasat Kuyuları Grafiği
(DSİ,2022)

Musabeyli alt havzası 2014 yılı Nisan, Ekim ve 2015 yılı Nisan yeraltısuyu seviye ölçümleri

KÖYÜ	KOORDİNAT (WGS-84)		KOT (m)	ST.SEV. NİSAN 2014 (m)	ST.SEV. EKİM 2014 (m)	ST.SEV. NİSAN 2015 (m)	KUYU DERİNLİĞİ (m)	PAFTA
	X	Y						
Duruca	324391	4069461	494	10.19	19.94	16.63		O38a4
Taşlıalan	329241	4077464	635	10.93	10.35	9.86	70	O38a4
Ürünlü	330365	4078418	653	4.61	5.15	4.12		O38a4
Bağarası	326877	4077464	561	10.36	9.65	9.58	50	O38a4
Karbeyaz	318028	4081765	618	27.04	39.17	32.44	65	O38b3
Üçpınar	317119	4082234	619	13.12	KURU	12.60	20	O38b3
Bulamaçlı	304860	4076943	746	18.47	>80	60.18		O38b4
Gülbaba	302881	4078575	665	70.1	>80	72.44	120	O38b4
Cevizli	332253	4089155	814	21.96	28.02	25.36		O38a1
Polateli	334457	4078905	850	27.51	26.84	22.70	70	O38a3
Musabeyli	314531	4084119	696	16.52		14.78	22	O37b2
Balıkli	315605	4084988	819	50.65	52.38	52.44	100	O37b2
Hüseyinoğlu	315241	4088364	889	>100	>80	>80	160	O37b2
Yedigöz	308339	4082568	782	80.12	>80	76.18	100	O37b1
Burç	338611	4098436	927	4.6	>80	>70	80	N38d3
Budak	339469	4102639	983	17.95		13.56	50	N38d3

Yaylacık	334681	4105719	1063	36.27	39.92	33.60	50	N38d3
Çakalköy	340484	4105822	1017	19.75		12.50	60	N38d3
Zülfikar	339316	4109137	1041	20.47	34.6	18.25	75	N38d3
Sırasöğüt	331580	4102471	866	1.5	3.32	0.65	15	N38d4
Sırasöğüt	331733	4102822	907	33.62	47.83	34.24	100	N38d4
Burç	339166	4098137	960	26.42	29.13	21.35	100	N38d3

Elbeyli alt havzası 2014 Nisan-Ekim, 2015 Nisan ayları yeraltısuyu seviye ölçümleri.

KÖYÜ	KOORDİNAT (WGS-84)		KOT (m)	ST.SEV. NİSAN 2014 (m)	ST.SEV. EKİM 2014 (m)	ST.SEV. NİSAN 2015 (m)	KUYU DERİNLİĞİ (m)	PAFTA
	X	Y						
Bozcayazı	350703	4065586	558	52.88	55.49	50.38	95	O38c1
Yağzıköy	353677	4061007	507	7.9	10.98	8.60	100	O38c1
Dölek	351879	4066139	558	29.52	34	26.14		O38c1
Karakoyunlu	351260	4067128	583	10.12	9.38	8.26	50	O38c1
Yığmatepe	351939	4069766	611	21.94	19.7	16.14		O38b4
Kazıklı	348344	4073801	631	5.28	7.1	3.89		O38b4
Kürtüncük	346192	4075654	651	1.5	8.92	2.18	40	O38b4
Mısırcık	348836	4077345	681	6.48	6.98	6.36	88	O38b4
Kapçağız	350945	4075840	657	14	15.73	13.44	52	O38b4
Ekinli	354208	4076206	670	3.64	KURU	2.96	keson	O38b4
Evrentepe	342893	4080805	674	0	0	0		O38a3
Yarımdağ	340420	4081961	695	9.83	10.33	9.64	80	O38a3
Elbeyli	363211	4059406	518	2.95	3.72	3.90	keson	O38c2
Taşlıbakar	357483	4062165	519	3.18	1.98	2.26	150	O38c2
Erikliyayla	355610	4065445	554	13.45	15.54	14.32	60	O38c2
Geçerli	369147	4065994	561	13.23	12.3	11.02	30	O38c2

(DSİ-2022)

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Çizelge B.13 - 2021 yılı yüzey ve yeraltı sularında tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan nitrat kirliliği ile ilgili analiz sonuçları (DSİ,2022)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/ Yeraltı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun				
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüstriyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları YSKY (Tablo-5)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordinatları	Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
Yüzey	Sapkanlı	----		+	-----	79-029	Musabeyli Martavan Gülbaba Köyü	Musabeyli Martavan Gülbaba Köyü	36,827461 36,848361	7,00
Yüzey	Üçpınar	-----		+	-----	79-014	Musabeyli Üçpınar Köyü	Musabeyli Üçpınar Köyü	36,936227 36,861569	
Yüzey	Balıklı	-----		+	-----	79-015	Musabeyli Balıklı Köyü	Musabeyli Balıklı Köyü	36,951679 36,904567	6,785
Yüzey	Afrin Çayı	-----		+	-----	79-016	Merkez Deliçay Köyü Cıvarı	Merkez Deliçay Köyü Cıvarı	36,982159 36,808252	7,62
Yüzey	Konak Göleti	-----		+	-----	79-026	Merkez Konak Köyü	Merkez Konak Köyü	37,226344 36,777852	10,26
Yüzey	Seve Barajı	İçme Ve Kullanma			-----	79-028	Merkez Küplüce Köyü	Merkez Küplüce Köyü	37,246265 36,750072	13,06
Yeraltı	Akpınar Kaynak Suyu	İçme Ve Kullanma		+	-----	79-001	Merkez Akpınar Köyü	Merkez Akpınar Köyü	37,157037 36,733639	5,85
Yeraltı	Zamhalı			*		79.024		Merkez		7.10
Yeraltı	Üçgöz			*		79.017		Polateli		11.16
Yeraltı	Seve			*		79.028		Merkez		13.06
Yeraltı	Beşenli			*		79.019		Merkez		12.66
Yeraltı	Akpınar			*		79.001		Akpınar		5.65

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

İlimizde Organize Sanayi Bölgesinde, işletmeler kuyu suyu kullanmaktadır. Geri dönüşüm suyu kullanılmamaktadır. Organize Sanayi Bölgesinde günlük ortalama 200 m³/gün atıksu oluşmakta olup, kanalizasyon hattı sonunda bulunan betonarme fosseptikte bekletilip, (Enlem:36.720662 - Boylam: 37.216851) Kilis Belediyesi ile yapılan protokol gereği, Kilis Belediyesi tarafından vidanjör ile çekilerek, Kilis Belediyesi AAT verilmektedir.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

İlimizde merkez atıksu arıtma tesisi, 2013 yılının Temmuz ayı içinde çalışmaya başlamıştır. Proje değerleri esas alındığında, 23.504 m³/gün debi değeri mevcuttur. Deşarj noktası, İl Merkezinin Güneyinde yer alan İnanlı Deresi'dir.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

İlimizde tarımsal üretim yapılan arazi varlığımız 105.500 ha. olur bu alanlardan 88.044 ha. kuru tarım yapılan alan, 17456 ha. sulu tarım yapılan alandır. Bunlar dışında 8597 ha. mera alanı, 18650 ha. ormanlık alanlar ve 19358 ha. diğer alanlar olmak üzere ilimizin toplam tarımsal alanı 152.105 ha.'dır. Toplam 15,17 ton kimyevi ilaç 55.580 ha'lık alanda kullanılmıştır. Ayrıca 2019 yılı içerisinde azot, fosfor ve potasyum içerikli 2912,7 ton gübre 29756 ha.'lık alanda uygulanmıştır.

- Yoğun olarak Merkez İlçe Doğu Köyleri, Polateli İlçesi Köyleri ve çok az Elbeyli İlçesi Köyleri Damla Sulama Sistemi, (Büyükkonak, Küçükkonak, Karamelik ve Çörtlen Köyleri Tarımsal Sulama Kooperatifi)
- Yoğun olarak Merkez İlçe Batı Köyleri, Musabeyli İlçesi Köyleri ve çok az Elbeyli İlçesi Köyleri Yağmurlama Sulama Sistemi, (Gözkaya Tarımsal Sulama Kooperatifi, Hıcıpoğlu Tarımsal Sulama Kooperatifi ile Karbeyaz-Yuvabaşı-Üçpınar Köyleri Tarımsal Sulama Kooperatifi, Gaziantep Hacıarslan Göleti)
- Genellikle Elbeyli İlçesi ve Köyleri ile kısmen diğer ilçeleri ve Köyleri Salma Sulama Sistemi ile arazi sulaması yapılmaktadır.(Gaziantep Kayacık Sulama Birliği)
- Toplam Sulanan Alan = 17.456,00 Hektar,

Sulama yapılan alanlarda kullanılan sulama yöntemleri,

- Elbeyli ilçesinde Kayacık Sulama Birliği sulama sahasında salma sulama yapılan alanlarda DSİ tarafından kısmen drenaj kanalları yapılmış olup sınırdan Suriye'ye akmaktadır.
- Diğer ilçelerde drene sitemi bulunmamaktadır. Yeraltına karışan sular civardaki derelere oradan da Afrin deresine akmaktadır.

B.3.2.2. Diğer

İl içerisinde vahşi depolama sahası bulunmamaktadır. İlimizde oluşan Katı atıklar Kilis İli Katı Atık Birliği tarafından yönetilen Katı Atık Düzenli Depolama Alanında düzenli depolama yapılmaktadır.

B.4. Denizler

B.4.1. Deniz Kıyı Sularının Kirlilik Durumu

İlimizin denizlere herhangi bir kıyısı bulunmamaktadır.

B.4.2. Plajların Su Kalitesi ve Mavi Bayrak Durumu

Kilis İlinin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.4.3. Acil Müdahale Planları

Kilis İlinin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.4.4. Atık Kabul Tesisleri ve Atık Alma Gemileri

Kilis İlinin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.4.5. Denizdeki Balık Çiftlikleri

Kilis İlinin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.4.6. Deniz Çöpleri

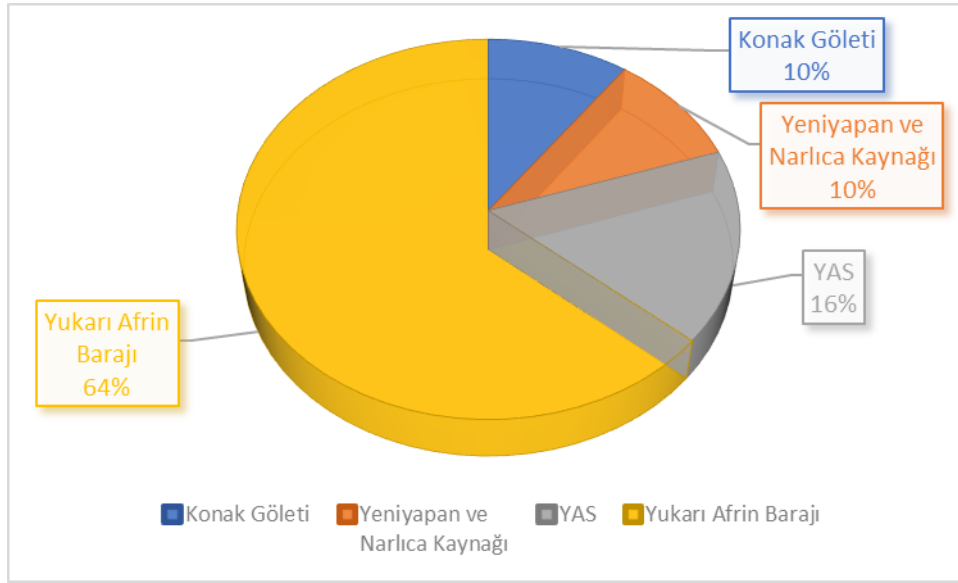
Kilis İlinin denize kıyısı bulunmamaktadır.

B.5. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.5.1. İçme ve Kullanma Suyu

B.5.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlimizdeki 2010 (Temmuz sonrası) - 2021 yılları kentsel su temini için çekilen suyun kaynaklara göre %'lik dağılımı aşağıdaki gibidir.

Grafik B.11 - 2021 yılı belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu şebekesi ile dağıtılmak üzere temin edilen su miktarının kaynaklara göre dağılımı
(Kilis Belediyesi, 2022)

- İlimizde içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen nüfus, 118.725 ve Suriyeli misafir(105.792) kişidir.
- İl genelinde rekreasyonel amaçlı kullanılan su bulunmamaktadır.
- Kentsel kanalizasyon sistemi ve bu sistem hizmeti alan nüfus, 100.675 kişidir.
- İldeki 1998 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı 1 tanedir.

YILLAR	1998	1999	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı	%0	%0	%80	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100

B.5.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içme suyu arıtım tesisi mevcudiyeti

En önemlileri Narlıca Köyü çevresindeki Narlıca Kaynakları, Ömeroğlu Köyü çevresindeki Kırkpınar Kaynakları, Yeniyapan Köyü'ndeki Keleken Kaynağı, Kilis il merkezi doğusundaki Akpınar Kaynakları ile Yeşiloba ve Belenözü köylerindeki kaynaklardır.

Halk, basit kuyular ve sondajlar vasıtası ile yeraltı suyundan istifadeye çalışır. Bu kuyuların derinlikleri 20-25 m 'yi geçmediği için, kuyu verimleri, yağışların yok denecek kadar az, buharlaşmanın ise iyice şiddetlendiği, buna karşılık su ihtiyacının en fazla olduğu Temmuz ve Ağustos aylarında iyice azalır. Yeraltı suyundan diğer bir istifa şeklide *garaf* adı verilen kuyular vasıtası ile olmaktadır. Bunlar, boyutları 5-6 m. derinlikleri 8-10 m. kadar olan kare veya dikdörtgen, hatta bazen dikdörtgen şeklinde olabilen geniş kuyulardır. Bu kuyularda biriken yeraltısuyu, motopomp veya bostan dolapları ile 3-4 saat çekilerek bahçe sulamada kullanılırlar ve dolmaları için yeniden 3-4 saat beklenir.

Sözü edilen basit kuyulardan başka D.S.İ. ve Köy Hizmetleri tarafından da içme suyu temini ve araştırma amacı ile Kilis Ovası'nda 14 civarında su kuyusu açılmış ve bu kuyuların ancak yarısından su elde edilebilmiştir. Derinlikleri 36-227 m., statik seviyeleri, 3-20 m. arasında değişen bu kuyulardan su bulunanların akımları 0.5-3 lt. kadardır. Balık ve Sinnep Suları arasındaki düzlükler üzerinde ise henüz sondaj kuyusu açılmamış, hatta yeraltısuyu potansiyelinin belirlenmesi amacı ile tam bir etüt dahi yapılmamıştır. Kilis Ovası'nda ise yukarıda sözü edilen, içme suyu teminine yönelik birkaç kuyu dışında sulama amacına yönelik, devlet kuruluşları tarafından yapılmış hiçbir tesis bulunmamaktadır. Sulama suyu bir tarafa içme suyu yetersizliği çeken 25 civarında yerleşme birimi vardır. Bunların yarısını plato üzerindeki köylerde, diğer yarısını ise ova veya alçak düzlüklerdeki köyler oluşturmaktadır. Sahada içme suyu büyük çoğunlukla kaynaklardan sağlanmaktadır. Nitekim içme suyu bulunmayan köylerin % 90'a yakın bir kısmı su ihtiyaçlarını kaynaklardan, % 10 u da basit kuyulardan veya sondaj kuyularından sağlamaktadır. İldeki toplam emniyetli yer altı suyu rezervi 1 hm³/yıl'dır. İl merkezinde Kilis Belediyesine ait 1 adet içme suyu arıtma tesisi bulunmaktadır.

Kilis ili 30.000 m³/gün kapasiteli içme suyu arıtma tesisi mevcuttur. Ayrıca; Kilis Atıksu Arıtma Tesisi Çıkış Sularının Sulamada Kullanılması Amacıyla Dezenfeksiyon Üniteleri Yapımı" işi kapsamı; Kilis Belediyesi'ne ait mevcut Atıksu Arıtma Tesisi çıkış sularının tarımsal sulamada kullanılması amacıyla, 20.03.2010 tarih ve 27527 sayılı "Atıksu Arıtma Tesisleri Teknik Usuller Tebliği Ek:7 Arıtılmış Atık suların Sulama Suyu Olarak Geri Kullanım Kriterleri" esas alınarak filtrasyon ve UV projelerinin yapılması için gerekli tüm altyapı tesisleri; teknik, hidrolik ve ekonomik hususlara uygun olarak dezenfeksiyon ünitesine ait uygulama projeleri işi inşaat aşamasındadır. Dezenfeksiyon ünitelerinin yapılacağı alan Kilis Atıksu Arıtma Tesisi 'nin yer aldığı Kerkeçlik Mevkii'dir.

Proje Tasarımı: Arıtılmış su dezenfeksiyon ve sulama suyu temin sistemi kapasitesi mevcut işletilmekte olan Kilis AAT kapasitesi esas alınarak belirlenmiştir. Belediye ile yapılan görüşmeler neticesinde kanalizasyon sisteminin %70-75'inin arıtmaya bağlandığı ifade edilmiştir. Bu nedenle sulama suyu sisteminin 30.000 m³/gün olarak dizayn edilmesi uygun bulunmuştur. Gelecekte meydana gelecek nüfus artışı öngörülerek sistem hidrolik olarak 40.000 m³/gün kapasiteyi karşılayacak şekilde dizayn edilmiştir.

B.5.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

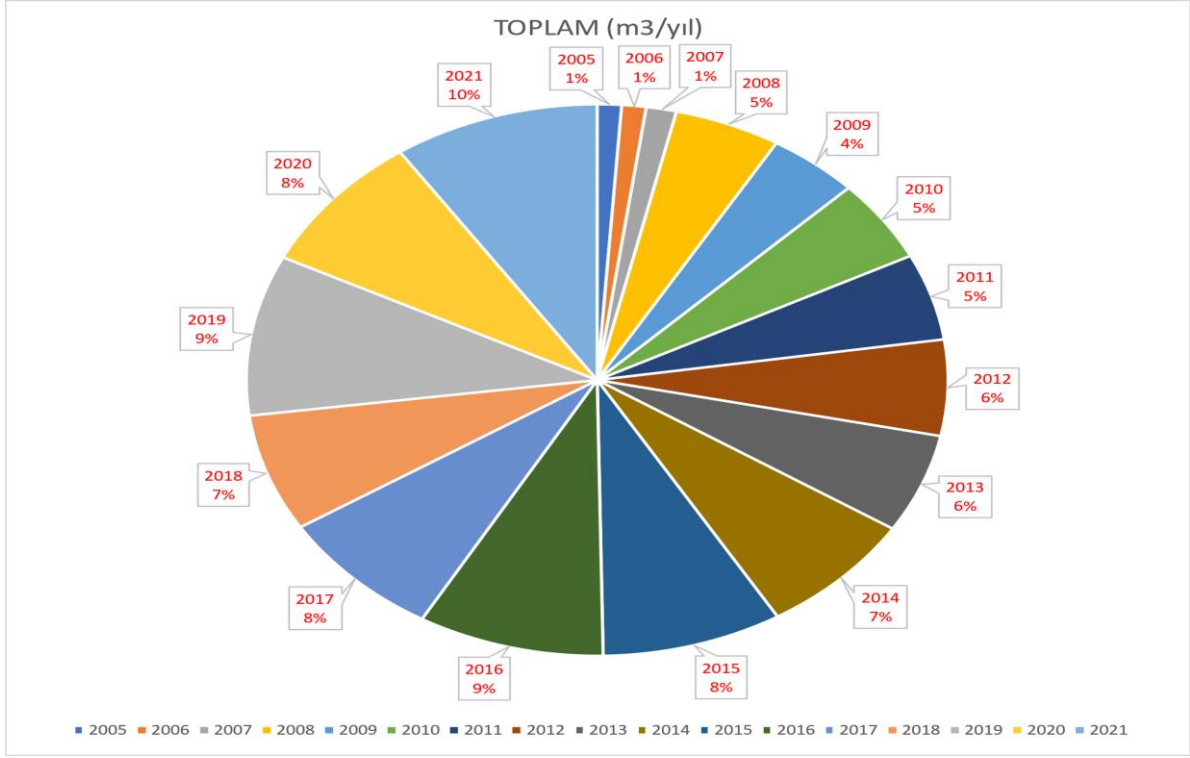
Kilis ilinin mevcut İçmesuyu temini Yukarı Afrin Barajından, 2045 yılı içme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyacının Yeniyanan - Narlıca - 10.000 m³ depo arası Temiz su terfi ve isale hatları, Konak Göletinden, Narlıca Kaynağından, Yeniyanan Kaynağından ve Akpınar YAS kuyularından sağlanmaktadır. Kilis ili 30.000 m³/gün kapasiteli içmesuyu arıtma tesisi mevcuttur. Konak Göletinin Aktif Hacmi: 4,23 hm³ ve İçmesuyu Tahsisi: 2,96 hm³/yıl dır. Kilis İli 2020 Yılı Kayıp-Kaçak Oranı : % 60

DSİ 20. Bölge Müdürlüğü sorumluluğunda yapımı tamamlanan Kilis Yukarı Afrin Barajı, Kilis il merkezinin 2050 yılına kadar içme ve kullanma suyu problemini %100 oranında çözmektedir. Kilis Yukarı Afrin İçmesuyu İsale Hattı işi kapsamında; Yukarı Afrin Barajından 43 km isale hattı ile Kilis İline İçmesuyu temin edilmektedir. İşin isale hattı imalatları tamamlanmış olup, 08.03.2021 tarihi itibarıyla de Kilis İline su verilmektedir. Kilis İl Merkezinin içmesuyu ihtiyacının karşılanması amacıyla 37.77 hm³ hacmine sahip olan Kilis Yukarı Afrin Barajı'ndan temin edilen ham su, inşaatı devam eden 52.000 m³/gün kapasiteli Kilis İçmesuyu Arıtma Tesisine II. Kademe İnşaatı işi kapsamında 18,9 hm³/yıl arıtılmış olup, mevcut depolara verilecektir.

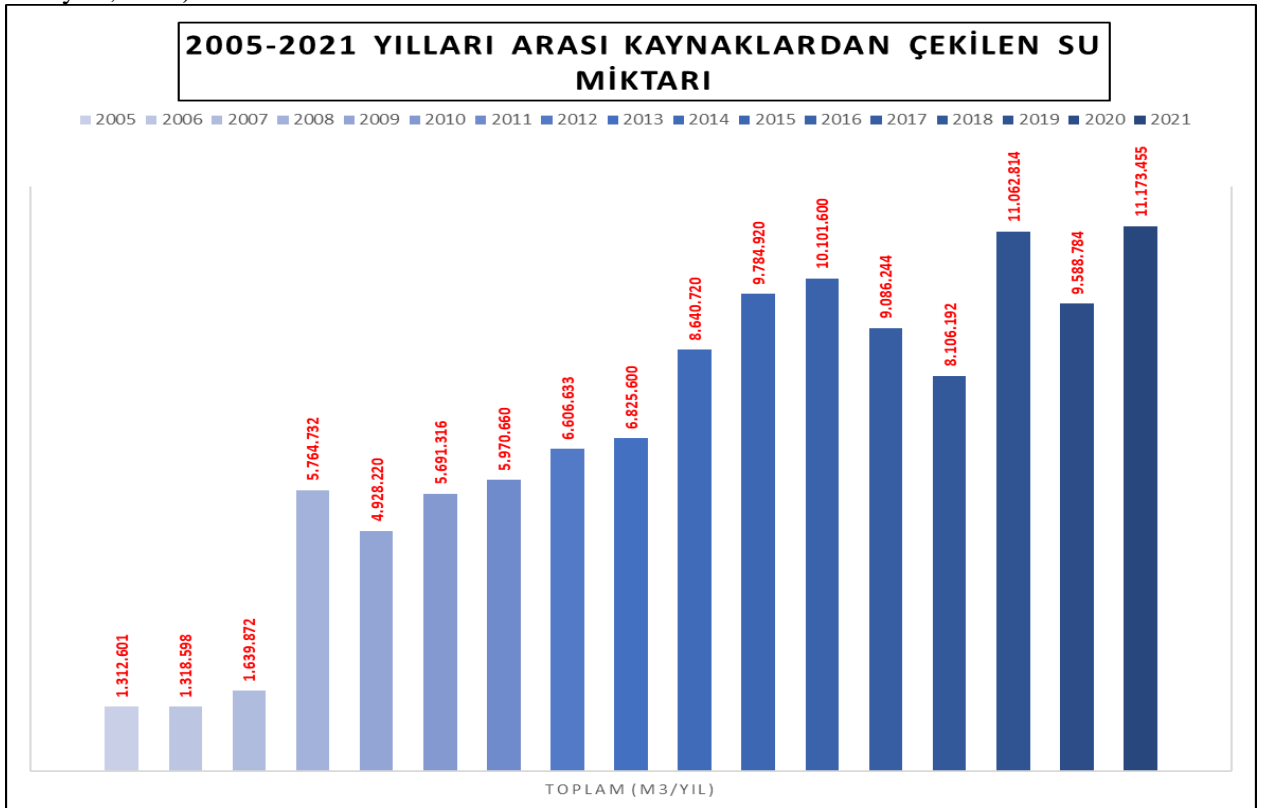
Çizelge B.14- Kilis İli kentsel su temini için çekilen suyun kaynağı, yıllara göre kullanım miktarları

(Kilis Belediyesi,2022)

Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Kaynaklara Göre Çekilen Su (m ³)					
	Baraj (Seve)	Kuyu (Akpınar- Resulosman-Konak-Yeniyanan)	Kaynak (Narlıca)	Kuyu (Yeniyanan)	Toplam
2007	10Temmuz sonrası devrede	63.072	1.576.800		1.639.872
2008	3.812.572	60.000	1.892.160		5.764.732
2009	3.131.740	62.000	1.734.480		4.928.220
2010	3.862.300	63.000	1.766.016		5.691.316
2011	4.083.580	58.000	1.829.080		5.970.660
2012	5.137.513	50.000	1.419.120		6.606.633
2013	6.825.600	-	-	-	6.825.600
2014	7.326.720	-		1.314.000	8.640.720
2015	7.446.000		-	1.550.520	9.784.920
2016	7.538.400	277.400	2.563.200		10.379.000
2017	5.761.711	800.463	2.524.070		9.086.244
2018	3.679.998	1.452.831	2.973.363		8.106.019
2019	3.577.396	3.169.108	4.316.310		11.062.814
2020	4.120.633	4.716.813	1.923.618		10.761.064
2021	3.020.183	2.444.549	1.385.449	1.524.134	8.374.315

Grafik B.12 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı
(Kilis Belediyesi, 2022)

Grafik B.13 – 2005-2021 Yılları Arası Kaynaklardan Çekilen Su Miktarları (Kilis Belediyesi, 2022)

B.5.2. Sulama

İlimizin sulanabilir alanı 72.000 hektar olup sulanan alanı yaklaşık 17.000 hektardır. Sulanabilir alanların sulamaya açılması çiftçilerimizin beklentileridir.

Sulanabilir alanların sulamaya açılabilmesi için DSI'nin bölgedeki projelerini çiftçilerimizin hizmetine sunması, ayrıca Müdürlüğümüzün de; İlimiz de mevcut bulunan suların yetersiz olması nedeniyle çiftçilerimizi damla sulamaya geçirme çalışmalarına aralıksız olarak devam etmesi gerekmektedir. Yine Fırat Nehrinin suyunun GAP projesi kapsamında yer alan ilimize getirilmesi çiftçilerimizin en büyük talebidir.

Toplam Sulanan Alan = 17.000 Hektar,

B.5.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Salma Sulama Yapılan Alan = 9.529,00 Hektar olup

Kullanılan Su Miktarı = Sulanan Alan*Sulama Modülü = 9.529,00 Hektar * 1,2 Litre/Sn/Hektar = 11.434,80 Litre/Sn = 41.165,28 Ton/Saat olarak hesap edilmiştir.

B.5.2.2. Damla, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

Damla Sulama İle Sulanan Alan = 4.514,00 Hektar olup **Kullanılan Su Miktarı** = Sulanan Alan*Sulama Modülü = 4.514,00 Hektar * 0,6 Litre/Sn/Hektar = 2.708,40 Litre/Sn = 9.750,24 Ton/Saat olarak hesap edilmiştir.

Yağmurlama Sulama İle Sulanan Alan = 3.413,00 Hektar olup **Kullanılan Su Miktarı** = Sulanan Alan*Sulama Modülü = 3.413,00 Hektar * 0,8 Litre/Sn/Hektar = 2.730,40 Litre/Sn = 9.829,44 Ton/Saat olarak hesap edilmiştir.

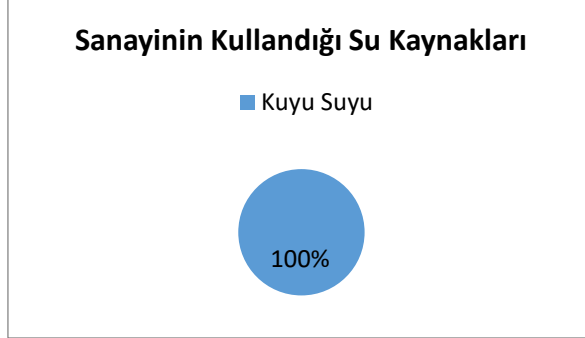
Sulama Yapılan Alanlarda Kooperatif - Birlik ve Drenaj Durumu;

Elbeyli ilçesinde Kayacık Sulama Birliği sulama sahasında salma sulama yapılan alanlarda DSI tarafından kısmen drenaj kanalları yapılmış olup sınırdan Suriye'ye akmaktadır.

Diğer ilçelerde drene sitemi bulunmamaktadır. Yeraltına karışan sular civardaki derelere oradan da Afrin deresine akmaktadır.

B.5.3. Endüstriyel Su Temini

İlimizde Organize Sanayi Bölgesinde, işletmeler kuyu suyu kullanmaktadır. Geri dönüşüm suyu kullanılmamaktadır

Grafik B.14 – 2021 yılında endüstrinin kullandığı suyun kaynaklara göre dağılımı
(Kilis Organize Sanayi Bölgesi,2022)

Geri dönüşüm suyu, sektör olarak hazır beton tesisleri tarafından kullanılmaktadır. Diğer sektörlerde kullanılmamaktadır.

B.5.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

Su kaynakları üzerinde enerji üretme amacıyla kurulan hidroelektrik santralleri bulunmamaktadır.

B.5.5. Rekreatif Su Kullanımı

İl genelinde rekreatif amaçlı kullanılan su bulunmamaktadır.

B.6. Çevresel Altyapı

B.6.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Atıksu Arıtma Tesisi Hizmetleri

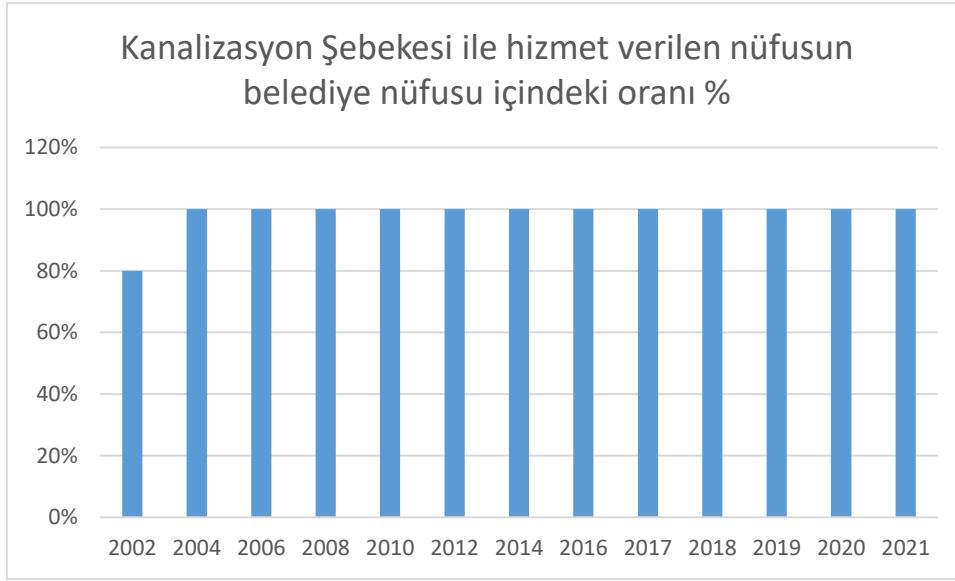
Kilis Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisi bulunmakta ve faal olarak çalışmaktadır. Şehir merkezinde oluşan atıksular şehir kanalizasyonu ile toplanarak atıksu arıtma tesisine iletilmektedir.

YILLAR	1998	1999	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı	%0	%0	%80	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100	%100

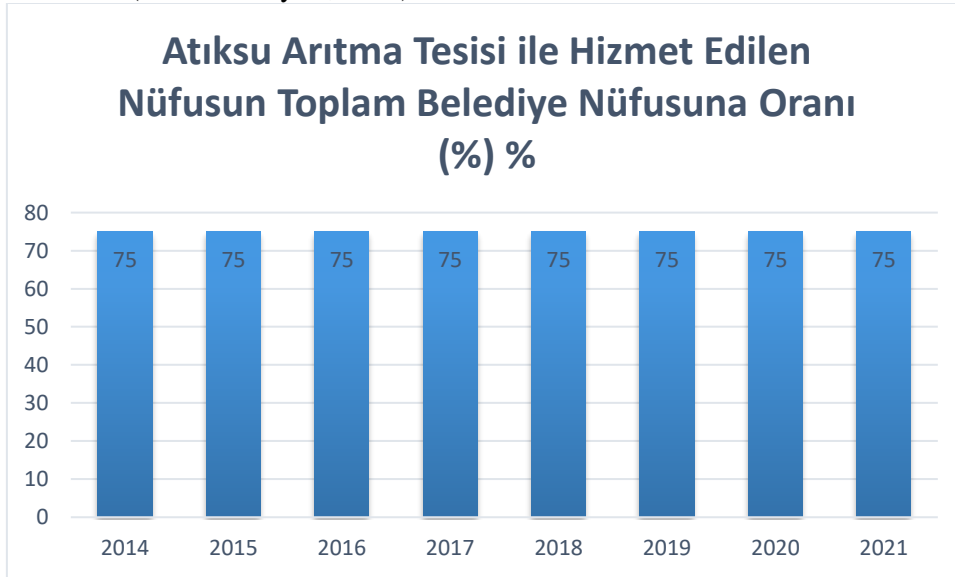
(Kilis Belediyesi, 2022)

- İl genelinde rekreasyonel amaçlı kullanılan su bulunmamaktadır.
- Kentsel kanalizasyon sistemi ve bu sistem hizmeti alan nüfus, 100675 kişidir.
- İldeki 1998 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı 1 tane dir.
- Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye içindeki oranının % 'lik dağılımı şöyledir.(1998-1999 yılları veriler bulunmadığından %0 gösterilmiştir)

İlimizdeki kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki %'lik oranının yıllara göre dağılım grafiği şöyledir.

Grafik B.15 – Yıllar bazında kanalizasyon şebekesi tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam nüfusa oranı (Kilis Belediyesi, 2022)

Grafik B.16 – Yıllar bazında atıksu arıtma tesisi ile hizmet verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (Kilis Belediyesi, 2022)

Kilis Belediyesi evsel atıksu arıtma tesisinden çıkan arıtma çamurunun analizi de aşağıda verilmiştir.

ARTEK MÜHENDİSLİK
Çevre Ölçüm ve Danışmanlık Hiz. Tic. A.Ş.
ÇEVRE LABORATUVARI

ANALİZ RAPORU

Mehmet Akif Mah. Elalınış Cad. Tark Buğra Sok. No: 15 - Ümraniye / İSTANBUL
Tel: 0216 499 0 249 (Pbx) Faks: 0216 499 28 68
www.artekcevre.com.tr

AB-0012-T

ART TÇ -
14.05.236

05 14

Rapor No / Tarihi	ART.TÇ.14.05.236/27.05.2014		
Talep Eden	KİLİS ATIKSU ARITMA TESİSİ		
Talep Edenin Adresi	Kerkeçlik Mevkii Arpakesmez Köyü Yolu Üzeri - KİLİS		
Örnek Kayıt No	TÇ.14.05.236		
Örnek / Durum	Arıtma Çamuru / Kab	Örneğin Alındığı Yer	Çamur Bekleme Sahası
Örneği Alan	ARTEK	Örnek Alınma Tarihi	09.05.2014 - 13:30
Örneğin Alınma Şekli	Anlık	Örneğe Uyg.İşlemler	Soğuk Zincir
Örneğin Getirilişi	Yerinden Alınma	Lab.Kabul Tarihi	09.05.2014 - 19:09
Örnek Sayısı/Ambalajı	1 Adet / 5000 g / Mühürlü / Plastik Kap	Analiz Tarihi	09.05.2014 - 20.05.2014

Firmamız yetkili numune alma personeli tarafından, "Çamur Bekleme Sahası"ndan anlık olarak laboratuvarımıza ulaştırılan Arıtma Çamuru numunesine ilişkin TS EN 12457- 04 eluata geçirme ön işlemi ile ve Y-34/073/2010 T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesi kapsamında yapılan analiz sonuçları Atıkların Düzenli Depolanmasına İlişkin Yönetmelik'te verilen İnert, Tehlikesiz ve Tehlikeli Atıkların Düzenli Depolanabilme Kriterleri ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Metot No: Tarih	Metot Adı
EPA 200.7:1994	Determination of Metals and Trace Elements in Water and Wastes by Inductively Coupled Plasma-Atomic Spectrometry
EPA 3540C:1996 / EPA 3665A:1996 / EPA 8082A:2007	Soxhlet Extraction / Sulfuric Acid-Permanganate Cleanup / Polychlorinated Biphenyls (PCBs) by Gas Chromatography
EPA 5021A:2003/EPA 8015D:2003	Volatile Organic Compounds in Various Sample Matrices Using Equilibrium Headspace Analysis
SM 2540:C:2012	Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater Total Dissolved Solids Dried at 180oC
SM 3112:B:2012	Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater Mercury - Cold-Vapor Atomic Absorption Spectrometric Method
SM 4110:B:2012	Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater Determination of Anions by Ion Chromatography with Chemical Suppression of Eluent Conductivity
SM 4500-CI-B:2012	Stand. Methods for the Examination of Water and Wastewater Argentometric Method
SM 4500-SO4(-2):E:2012	Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater Turbidimetric Method
SM 5310:B:2012	Stand. Method for the Ex. of Water and Wastewater High Temp. Combustion Method
TS 12089 EN 13137:2003	Atıkların Özellikleri - Atık, Çamur ve Sedimentlerde Toplam Organik Karbon (TOK) Tayini
TS 6227 ISO 6439:2005	Su Kalitesi - Fenol İndeksi Tayini - Damıtma Sonrası 4-Aminoantipirin Kullanılarak Uygulanan Spektrometrik Metotlar
TS 9546 EN 12880:2002	Çamurların Karakterizasyonu - Kuru Kalıntı ve Su Muhtevası Tayini
TS EN 12879:2003	Çamurların Özellikleri - Kuru Kütlenin Kızdırma Kaybının Tayini
TS EN 14039:2004	Atıkların Nitelendirilmesi - C10-C40 Aralığındaki Hidrokarbon Muhtevasının Gaz Kromatografisi ile Tayini
TS ISO 10390:2013	Toprak Kalitesi - pH Tayini

İnteraktif ve kesintisiz raporlar geçersizdir. Raporde yer alan sonuçlar sadece incelenen numuneye aittir. Analiz yapılan numune, numunenin alındığından laboratuvarımıza teslimine kadar olan prosedürleri ve bakılması istenen grup ve parametrelerin belirlenmesinde teknik ve hukuki sorumluluk numuneyi örneklemeyi alanadır. Bu rapor laboratuvarımızın yazılı izni olmadan kimsenin kopyalamaya çalışamaz.

FORM NO: FR.510.01-01
YAYIN TARİHİ: 14.02.2013

REV. NO: 3
REV. TAR.: 03.03.2014

Sayfa 1 / 2

ARTEK MÜHENDİSLİK
Çevre Ölçüm ve Danışmanlık Hiz. Tic. A.Ş.
ÇEVRE LABORATUVARI
ANALİZ RAPORU

Yapılan Analizler	Analiz Sonucu	Analiz Metodu	III.sınıf depolama sınır değerleri-İnert	II.sınıf depolama sınır değerleri-(Tehlikesiz)	I.sınıf depolama sınır değerleri-Tehlikeli
Arsenik (mg/L)	0,02	EPA 200.7.1994	≤0,05	0,05-0,2	<0,2-2,5
Baryum (mg/L)	0,6	EPA 200.7.1994	≤2	2-10	<10-30
Kadmiyum (mg/L)	0,001	EPA 200.7.1994	≤0,004	0,004-0,1	<0,1-0,5
Toplam Krom (mg/L)	0,04	EPA 200.7.1994	≤0,05	0,05-1	<1-7
Bakır (mg/L)	0,058	EPA 200.7.1994	≤0,2	0,2-5	<5-10
Civa (mg/L)	0,00024	SM 3112.B.2012	≤0,001	0,001-0,02	<0,02-0,2
Molibden (mg/L)	0,016	EPA 200.7.1994	≤0,05	0,05-1	<1-3
Nikel (mg/L)	0,137	EPA 200.7.1994	≤0,04	0,04-1	<1-4
Kurşun (mg/L)	<0,015	EPA 200.7.1994	≤0,05	0,05-1	<1-5
Antimon (mg/L)	<0,006	EPA 200.7.1994	≤0,006	0,006-0,07	<0,07-0,5
Selenyum (mg/L)	0,028	EPA 200.7.1994	≤0,01	0,01-0,05	<0,05-0,7
Çinko (mg/L)	0,992	EPA 200.7.1994	≤0,4	0,4-5	<5-20
Klorür (mg/L)	16	SM 4500-Cl-B.2012	≤80	80-1500	<1500-2500
Florür (mg/L)	1,7	SM 4110.B.2012	≤1	1-15	<15-50
Sülfat (mg/L)	5	SM 4500-SO4(-2)E.2012	≤100-600	600-2000	<2000-5000
Çözünmüş Organik Karbon (ÇOK) (mg/L)	1810	SM 5310.B.2012	≤50	50-80	<80-100
Fenol indeksi (mg/L)	0,07	TS 6227 ISO 6439:2005	0,1	-	-
Toplam Çözünmüş Karbon (TÇK) (mg/L)	1300	SM 2540.C.2012	≤400	400-6000	<6000-10000
Toplam Organik Karbon (TOK) (mg/kg)	42100 % 4,21	TS 12089 EN 13137:2003	≤ 30000 (%3)	%5	%6
BTEX (mg/kg)	0,032	EPA 5021A:2003/EPA 8015D:2003	6	-	-
PCBs (mg/kg)	<0,003	EPA 3540C:1996 / EPA 3665A:1996 / EPA 8082A:2007	1	-	-
Mineral Yağ (mg/kg)	1664,22	TS EN 14039:2004	500	-	-
Kızdırma Kaybı (%)	91,2	TS EN 12879:2003	-	-	%10
pH	7,70	TS ISO 10390:2013	-	≥6	-
Kuru Madde (ve Nem Oranı) (%)	68/32	TS 8546 EN 12880:2002	-	-	-

EPA: Environmental Protection Agency TS: Türk Standartları ISO: International Organization for Standardization EN: European Norms SM: Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater, 22th Edition (2012)

Açıklamalar : Bu rapor 3 nüsha aslı olarak hazırlanmış olup, 2 nüshası müşteriye gönderilmiştir.
Tüm parametrelerin analizi AB-0012-T TÜRKAK Akreditasyon Belgesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Sorumlu İmzalar:

Özge GÜLER
Laboratuvar Birim Yöneticisi

Birkan İŞKAN
Laboratuvar Müdürü
ARTEK MÜHENDİSLİK
ÇEVRE ÖLÇÜM VE DANIŞMANLIK HİZ. TİC. A.Ş.

İnşaat ve keşif raporları geçerlidir. Raporun yer alan sonuçlar sadece incelenen numuneye aittir. Analiz yapılan numunede, numunenin alınıp alınmadığı laboratuvarımıza teslimine kadar olan prosedürlerin ve bakılması istenen grup ve parametrelerin belirlenmesinde teknik ve hukuki sorumluluk numuneyi, örneklemeyi alana aittir. Bu rapor laboratuvarımızdan yazılı izni olmadan kimsenin kopyalanıp çoğaltılamaz.

Sayfa 2 / 2

**EKOSİSTEM
ÇEVRE ANALİZ LABORATUVARI**

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI
Belge No
01/090/2013

Ekosistem
Analiz Prj. Dan. Hiz. Peyz. Müh. İnş. Çevre Lab. Taah. Tic. Ltd. Şti.
Mahfesiğmaz Mah. 79008 Sk. No:3 Çukurova/ADANA
Tel: 0322 232 99 57-232 99 67 Fax: 0322 232 99 27
Web: www.ekosistemcevre.com Email: ekosistem@ekosistemcevre.com

AB-0144-T

N-3122/17

09.10.2017

**Deney Raporu
Test Report**

Müşteri Adı/Adresi Customer Name/Address	KİLİS BELEDİYESİ ATIKSU ARITMA TESİSİ - KERKEZLİK MEVKİİ ARPAKESMEZ KÖYYOLU ÜZERİ - KİLİS
Barkod ve Numune Numarası Barcode and Sample Number	T1042/17-3122/17, N-3122/17
Numune Cinsi ve Kabı Type of Sample and Container	ATIK(Aritma Çamuru) - C
Numunenin Alım-Kabul Tarihi Sampling and Acceptance Date	28.07.2017 - 28.07.2017
Deneyin Yapıldığı Tarih Date of the Test	28.07.2017 - 09.08.2017
Numunenin Teslim Koşulları Delivery Conditions of the Sample	NUMUNE, EKOSİSTEM ÇEVRE ANALİZ LABORATUVARI PERSONELİ TARAFINDAN TS EN ISO 5667-13, ÇAMUR NUMUNESİ ALMA KLAVUZU, GT - 05 NUMUNE ALMA TALİMATINA GÖRE ALINMIŞ OLUP; GT - 06 NUMUNELERİN MUHAFAZA VE LABORATUVARA TAŞINMA TALİMATINA GÖRE LABORATUVARIMIZA GETİRİLMİŞTİR.
Açıklamalar Remarks	Florür, Bakır, Su Muhtevası, LOİ (Kızdırma Kaybı), Mineral Yağ(C10-C40'a kadar), BTEX (Benzen,toluen,etilbenzen ve ksilen), PCBs (7 Türdeş), Eluat pH Değeri, Toplam Organik Karbon, Toplam Çözünmüş Katı Madde, Çözünmüş Organik Karbon, Fenol İndeksi, Sülfat, Klorür, Çinko, Selenyum, Antimon, Kurşun, Nikel, Molibden, Civa, Toplam Krom, Kadmiyum, Baryum, Arsenik analiz talebi.
Raporun Sayfa Sayısı Number of pages of the Report	4 (EK: 2 Sayfa ARTEK Mühendislik Çevre Analiz Lab. Analiz Sonuçları)
Deney ve/veya ölçüm sonuçları, genişletilmiş ölçüm belirsizlikleri (olması halinde) ve deney metodları bu sertifikanın tamamlayıcı kısmı olan takip eden sayfalarda verilmiştir. The testing and/or measurement results, the uncertainties (if applicable) with confidence probability and test methods are given on the following pages which are part of this report.	
Raporu Hazırlayan Prepared by	Ornyayan Subscriber
Ozge CEMİNCİ Biyoloji	S. Ozhan GEDİK Çevre Mühendisi 09/10/2017
Bu Rapor EKOSİSTEM ÇEVRE ANALİZ LABORATUVARI'nın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz. İmzasız ve mührsüz raporlar geçersizdir. This report cannot be reproduced partly without written permission. Reports without signature and seal are not valid.	
F32	Rev.No:08/Rev.Tarihi: 16.12.2016 İlk Yayın Tarihi: 20.11.2006 Sayfa 1/2

EKOSİSTEM
ÇEVRE ANALİZ LABORATUVARI

Ekosistem
Analiz Prj. Dan. Hiz. Peyz. Müh. İnş. Çevre Lab. Taah. Tic. Ltd. Şti.
Mahfesiğmaz Mah. 79008 Sk. No:3 Çukurova/ADANA
Tel: 0322 232 99 57-232 99 67 Fax: 0322 232 99 27
Web: www.ekosistemcevre.com Email: ekosistem@ekosistemcevre.com

AB-0144-T

N-3122/17

09.10.2017

Deney Raporu
Test Report

Proje Adı ve Rapor No (Project Name and Number): KİLİS BELEDİYESİ ATIKSU ARITMA TESİSİ'NE AIT ARITMA ÇAMURU - DEKANTÖR ÇIKIŞI (Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik EK-2 - ANLIK) N-3122/17

Parametre	Birim	Analiz Sonucu	Inert Atık Depolama	Tehlikesiz Atık Depolama	Tehlikeli Atık Depolama	Analiz Metodu
Parametre	Unit	Test Result	İçin Sınır Değerler	Tesisleri Sınır Değer	Tesisleri İçin Sınır Değer	Test Method
Civa	mg/l	<0,001	0,001	0,02	0,2	SM 3112 B
Bakır	mg/l	<0,1	0,2	5	10	SM 3111 B
Çinko	mg/l	1,08	0,4	5	20	SM 3111 B
Nikel	mg/l	0,008	0,04	1	4	SM 3113 B
Florür	mg/l	3,82	1	15	50	SM 4500 F- B, D
Sülfat	mg/l	121,9	100	2000	5000	SM 4500 SO4-2 E
Klorür	mg/l	122	80	1500	2500	SM 4500 Cl- B
Kurşun	mg/l	<0,002	0,05	1	5	SM 3113 B
Baryum	mg/l	<1	2	10	30	SM 3111 D
Antimon	mg/l	<0,002	0,006	0,07	0,5	SM 3113 B
Arsenik	mg/l	<0,002	0,05	0,2	2,5	SM 3114 C
Selenyum	mg/l	<0,005	0,01	0,05	0,7	SM 3114 C
Molibden	mg/l	<0,005	0,05	1	3	SM 3113 B
Kadmium	mg/l	0,0004	0,004	0,1	0,5	SM 3113 B
Toplam Krom	mg/l	0,007	0,05	1	7	SM 3113 B, SM 3030 K
Su Muhtevası	%	24,65	-	-	-	TS 9546 EN 12880
Fenol İndeksi	mg/l	<0,015	0,1	-	-	TS 6227 ISO 6439
PCBs (7 Türdeş)	mg/kg	<0,2	1	-	-	EPA 8082 A - EPA 3665 A - EPA 3540 C
Eluat pH Değeri	-	7,27	-	-	-	TS ISO 10390
LOI (Kızdırma Kaybı)	%	5,49	-	-	10	TS EN 12879
Toplam Organik Karbon**	%	<1,57	3	5	6	TS 12089 EN 13137
Çözünmüş Organik Karbon**	mg/l	15,27	50	80	100	SM 5310 B
Toplam Çözünmüş Katı Madde	mg/l	720	400	6000	10000	SM 2540 C
Mineral Yağ(C10-C40'a kadar)	mg/kg	194,55	500	-	-	TS EN 14039
BTEX (Benzen,toluen,etilbenzen ve ksilen)	mg/kg	<0,3	6	-	-	EPA 5021 A - EPA 8015 D

Not: ** İşaretili Dencyler Akreditasyon Kapsamı Dahilinde Değildir.** İşaretili parametreler ARTEK Mühendislik Çevre Analiz Laboratuvarı Tarafından Analiz Edilmiştir.

"Sonuçlar sadece deneyi yapılan numunelere aittir." " The results belong to the tested sample". Gelen numuneler raporu çıktıktan sonra 15 iş günü muhafaza edilecektir.

Görüşler ve Yorumlar (Ideas and Comment):

Bu Rapor EKOSİSTEM ÇEVRE ANALİZ LABORATUVARI'nın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz. İzinsiz ve mübürsüz raporlar geçersizdir.
This report cannot be reproduced partly without written permission. Reports without signature and seal are not valid.

F32

Rev.No:08/Rev.Tarihi: 16.12.2016

İlk Yayın Tarihi: 20.11.2006 Sayfa 2/2

Çizelge B.15 – 2021 yılı itibariyle Kilis ili kentsel atıksu arıtma tesislerinin durumu
(Kilis Belediyesi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Yerleşim Yerinin Adı	Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Olup Olmadığı?			Belediye Atıksu Arıtma Tesisi Türü			Mevcut Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	Arıtılan /Deşarj Edilen Atıksu Miktarı (m ³ /sn)	Deşarj Noktası	Deniz Deşarjı (var/yok)	Hizmet Verdiği Nüfus	Oluşan AAT Çamur Miktarı (ton/yıl)
	Var	İnşa/plan aşamasında	Yok	Fiziksel	Biyolojik	İleri							
İl Merkezi	M.RIFAT KAZANCIOĞLU MAH.KERKEZLİK MEVKİİ MERKEZ/KİLİS	VAR		YOK			23.504 m ³ /gün	VAR		36.669-37.156	YOK	91458	15-20 ton/gün
İlçeler	ELBEYLİ			YOK									
	POLATELİ			YOK									
	MUSABEYLİ			YOK									

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

B.6.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atıksu Altyapı Tesisleri

Kilis ili Merkez İlçesi, Gaziantep Yolu üzeri Organize Sanayi Bölgesi, mevcut durumda 90 hektar alan üzerine kurulu olup, 300 hektar genişleme alanına sahiptir. 300 hektar genişleme alanının 128 hektarı için kamulaştırma tamamlanmıştır. 90 hektar mevcut durum için 43 adet, 128 hektarlık kamulaştırma çalışmaları devam eden genişleme alanı için ise 48 adet olmak üzere toplamda 91 adet sanayi parselinden oluşmaktadır.

17.10.2017 tarihinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı kontrollüğünde yapılacak olan “Atıksu Arıtma Tesisi Fizibilite raporu ve Uygulama Projeleri Hazırlanması” işi için “Kilis Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü” ve “İO Çevre Çözümleri Araştırma ve Geliştirme Ltd. Şti” taraflar arasında sözleşme imzalanmıştır. Yapılan fizibilite çalışmalarında atıksu arıtma tesisi kapasitesinin 1.kademe 2.000 m³/gün, 2.kademe 2.000 m³/gün toplamda 4.000 m³/gün kapasiteli olarak planlanmıştır. İlk aşamada 1. Kademe yapılacak olup sonrasında ihtiyaca göre 2. Kademe inşa edilerek faaliyete alınacaktır.

Kilis İli Acar Köyü, Kayalar Mevkii, Pafta No: O38-d-05-a-3-c Ada No:103 numarasında kayıtlı, 72.094,07 m² yüzölçümlü alanın, yaklaşık 14.000,00 m² (1. Kademe ve 2. Kademe dahil toplam alan) yüzölçümlü alanında tesis faaliyet gösterecektir.

Kilis İlinde proje aşamasında olan atıksu arıtma tesisi ile ilgili bilgiler Çizelge B.18 ile verilmiştir.

Çizelge B.16 – 2021 yılı OSB, Serbest Bölgeler ve Sanayi Sitelerinde atıksu arıtma tesislerinin (AAT) durumu

(Kilis Organize Sanayi Bölgesi,2022)

OSB/Serbest Bölge/Sanayi Sitesi Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	SAİS Kabini Durumu (var/yok)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı
KİLİS OSB	Proje	1.kademe 2.000 2.kademe 2.000	Yok			Vidanjörle Kilis Belediyesi AAT'ne verilmektedir

*22.03.2015 tarih ve 29303 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren “Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) Tebliği” kapsamında ülke genelinde kurulu kapasitesi 10.000 m³/gün ve üzerinde olan atıksu arıtma tesisinin çıkış sularında debi, pH, İletkenlik, Çözünmüş Oksijen, Sıcaklık ve KOİ (Kimyasal Oksijen İhtiyacı) ile AKM (Askıda Katı Madde) parametreleri 7/24 online izlenmektedir. Bu sayede tesislerin atıksularını arıtmadan su kaynaklarımıza deşarj etmeleri engellenmektedir.

Çizelge B.17 – 2021 yılı itibariyle münferit sanayiye ait atıksu arıtma tesisi (AAT) sayısı

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Tesis Statüsü	Toplam Tesis Sayısı	AAT'si Olan Tesis Sayısı
Üretim Sektörü/Sanayi Tesisi	YOK	4
Turizm Tesisi veya Site Yönetimi	YOK	YOK
Diğer	YOK	YOK

B.6.3. Katı Atık (Düzenli) Depolama Tesisleri Atıksuları İçin Önlemler

Katı atık depolama sahalarının çevreye olan en büyük olumsuz etkisi, taban izolasyonunun düzgün yapılmadığı durumlarda yüzey ve yeraltı sularının çöp sızıntı suları ile kirlenmesidir. Bu olumsuz etkiyi önlemek için katı atık depolama sahasının tabanında bir geçirimsizlik tabakası oluşturulmuştur.

Taban kaplama sistemi en alttan üste doğru şu şekilde oluşturulmuştur:

- ❖ Tesviye edilmiş doğal zemin
- ❖ Geosentetik kil örtü
- ❖ HDPE Geomembran
- ❖ Koruma tabakası, Geotekstil
- ❖ Drenaj tabakası

2011 yılına kadar ilde vahşi depolama yapılmaktaydı. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi yapılırken aynı ihale kapsamında Vahşi Depolama Alanının rehabilitasyonu da yapılmıştır.

- İldeki Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi Kilis Çukuroba Köyü mevkiinde bulunmaktadır. Haritada yerinin gösterimi aşağıdaki gibidir.

Harita B.2 – Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinin Uydü Görüntüsü

Harita B.3 – Katı Atık Düzenli Depolama Tesisinin Haritada Gösterimi

B.6.4. Atıksuların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlimizde faaliyet gösteren tüm beton santrallerinden oluşan endüstriyel nitelikli atıksular deşarj edilmeyip çöktürme havuzunda dinlendirilip geri dönüşümlü olarak sistem içerisinde tekrar kullanılabilirliğine ilişkin teknik uygunluk raporu bulunmaktadır.

Çizelge B.18 – 2021 yılı itibariyle arıtıldıktan sonra bertaraf edilen atıksu durumu
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

ARITILDIKTAN SONRA BERTARAF EDİLEN ATIKSU DURUMU							
Alıcı Ortama Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kanalizasyona Deşarj Edilen (m ³ /yıl)	Kentsel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Tarımsal Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Endüstriyel Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Çevresel/Ekolojik Yeniden Kullanım (m ³ /yıl)	Başka Bir Tesise Su Kaynağı (m ³ /yıl)	TOPLAM (m ³ /yıl)
				28			28

B.7. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.7.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

“Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik” ve “Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği” kapsamında noktasal kaynaklı toprak kirliliğine rastlanmamıştır.

Çizelge B.19 - 2020 yılı için tespit edilen noktasal kaynaklı toprak kirliliğine ilişkin veriler

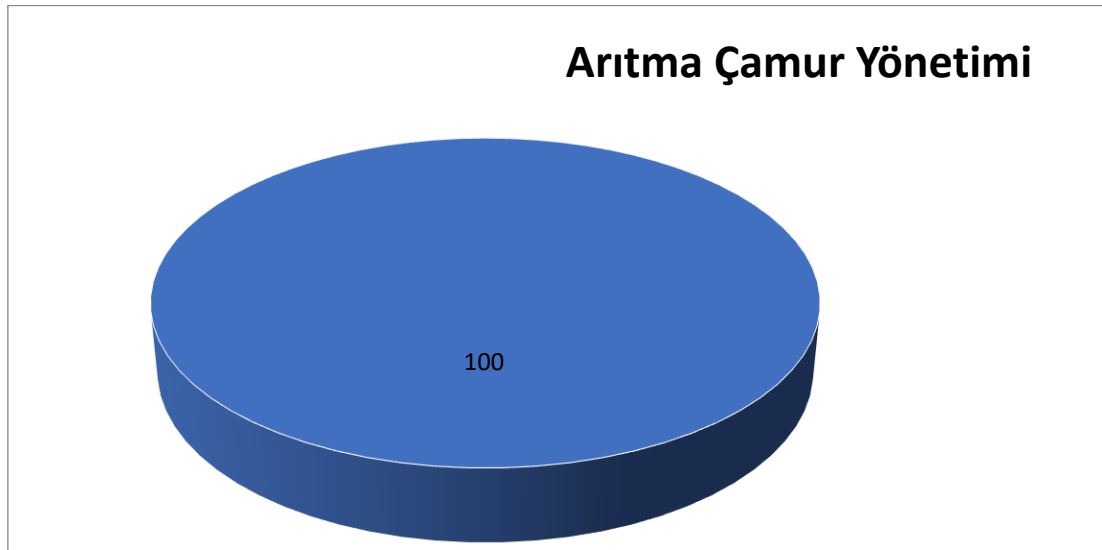
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Tespit Edilmiş Kirlenmiş Sahanın Yeri(İlçe/Mevki)	Tespit Edilmiş Kirlenmenin Nedeni	Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışma var mı?		Kirlenmiş sahaların temizlenmesi ile ilgili çalışmalarda kullanılan temizleme faaliyetleri ve yöntemleri
		Var	Yok	
YOK	YOK	-	-	-

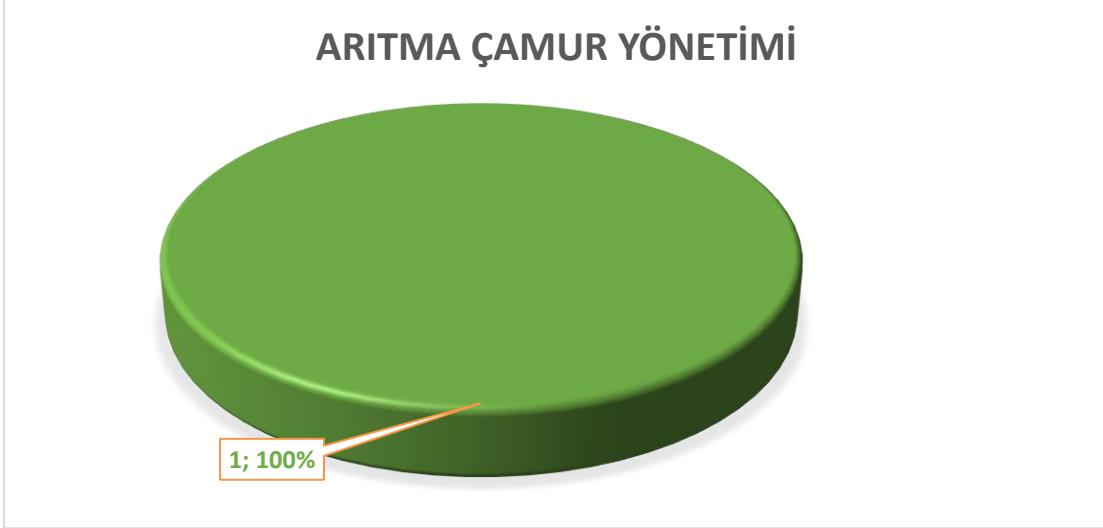
B.7.2. Arıtma Çamurlarının Bertaraf Yöntemi

Arıtma çamurlarının toprakta kullanımında gerekli tedbirlerin alınması esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemeyi amaçlayan “Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik” (EKAÇTKDY) kapsamındaki çalışmalar henüz proje aşamasındadır.

Sanayiye ait arıtma çamurları bulunmamaktadır. Kilis ilinde Belediyeden kaynaklanan Atıksu arıtma tesisin çamurları %100 Katı Atık Düzenli Depolama sahasına gönderilmektedir.

Grafik B.17 - 2021 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi (Kilis Belediyesi, 2022)

Grafik B.18 - 2021 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Kilis Belediyesi,2022)

B.7.3. Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

İlimizde, Madencilik faaliyetlerinde dolayı ÇED Yönetmeliği gereğince hazırlanan ÇED Raporları / Proje Tanıtım Dosyaları ile birlikte istenmektedir. Bu kapsamda, madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılması ilişkin Yönetmelik gereğince işlemler yapılmakta olup, sahayı terk eden veya kaptama yapan madencilik faaliyeti müracaatı bulunmamaktadır.

B.7.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

İlimiz bazında genel olarak suni gübre kullanılmakta, son zamanlarda hayvan gübre kullanımını da bulunmaktadır. Tarım ve Orman Müdürlüğü verileri tabloda belirtilmiştir.

Çizelge B.20 – 2021 yılında kullanılan ticari gübre tüketiminin bitki besin maddesi bazında ve yıllık tüketim miktarları

(Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022)

Bitki Besin Maddesi	Bitki Besin Maddesi Bazında Kullanılan Miktar (ton)	İlde Ticari Gübre Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
Azot	2140	33.000
Fosfor	1041	
Potas	56	
TOPLAM	3237	

Çizelge B.21 - 2021 yılında tarımda kullanılan girdilerden gübreler haricindeki diğer kimyasal maddeleri (tarımsal ilaçlar vb)
(Tarım ve Orman Müdürlüğü, 2022)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (ha)
İnsektisitler	Böcek ilacı	7.431	55.580
Herbisitler	Yabancı ot ilacı	10.532	
Fungisitler	Mantar İlacı	6.700	
Rodentisitler	Kemirgen (Fare vs.) İlacı	0.009	
Nematositler	-	-	
Akarisitler	-	-	
Kışlık ve Yazlık Yağlar	-	-	
Diğer	-	-	
TOPLAM		24.672	55.580

Çizelge B.22 - 2021 yılında topraktaki pestisit vb tarım ilacı birikimini tespit etmek amacıyla yapılmış analizin sonuçları
(Tarım ve Orman Müdürlüğü,2022)

Analizi Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe, Köy, Mevkii, Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Madde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg- fırın kuru toprak)
*				

*Veriler elde edilememiştir

B.8. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde merkez atıksu arıtma tesisi, 2013 yılının Temmuz ayı içinde çalışmaya başlamıştır. Proje değerleri esas alındığında, 23.504 m³/gün debi değeri mevcuttur. Deşarj noktası, İl Merkezinin Güneyinde yer alan İnanlı Deresi'dir. Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri (SAİS) İstasyonu kurulmuş olup Bakanlığımız Sürekli İzleme Sisteminde online izlenmektedir. Kilis Belediyesi Atıksu Arıtma Tesisinden belli aralıklarla alınan atıksu numuneleri yetkili laboratuvarlarda analiz edilmektedir.

Kilis il sınırları içerisinde 1 adet Organize Sanayi Bölgesi bulunmaktadır. Organize Sanayi Bölgesinde günlük ortalama 200 m³/gün atıksu oluşmakta olup, kanalizasyon hattı sonunda bulunan betonarme fosseptikte bekletilip, Kilis Belediyesi ile yapılan protokol gereği, Kilis Belediyesi tarafından vidanjör ile çekilerek, Kilis Belediyesi AAT verilmektedir.

İlimizde faaliyet gösteren tüm beton santrallerinde oluşan endüstriyel nitelikli atık sular deşarj edilmeyip çöktürme havuzunda dinlendirilip geri dönüşümlü olarak sistem içerisinde tekrar kullanılmaktadır.

İlimizde bulunan zeytinyağı fabrikaları, Ekim-Kasım-Aralık aylarını kapsayan üretim sezonunda zeytinyağı işletmelerinin sezona başlamadan önce lagün bakımlarını (çatlak onarımı, dip tortusu temizliği vb.) yapmaları, prina depolama alanının üstünün kapalı, tabanının geçirimsiz olması, kokuya karşı tedbirlerin alınması, pirinanın işleme tesislerine gönderilmesinin sağlanması gibi hususlar İl Müdürlüğümüzce resmi yazışma ve denetimlerle işletmecilere gerekli bilgilendirmeler yapılmaktadır. İlimizde pirina işleme tesisi bulunmamaktadır.

Kaynaklar

DSİ
MİGEM
Kilis Belediye Başkanlığı
Kilis Tarım ve Orman İl Müdürlüğü
Kilis OSB Bölge Müdürlüğü

C. ATIK

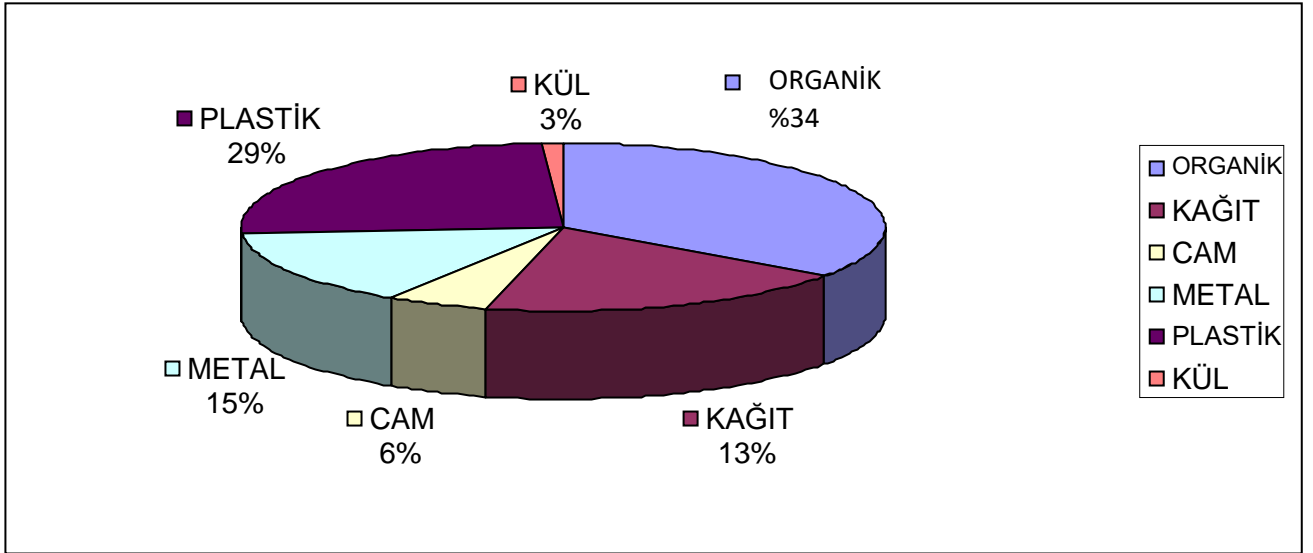
C.1. Belediye Atıkları

İlde, üretilen belediye atık miktarı ve toplanan atık miktarı 71.175 ton/yıldır. İldeki katı atık düzenli depolama tesisi yeri Çukuroba Köyü Mevkiindedir.

Katı atık depolama sahalarının çevreye olan en büyük olumsuz etkisi, taban izolasyonunun düzgün yapılmadığı durumlarda yüzey ve yeraltı sularının çöp sızıntı suları ile kirlenmesidir. Bu olumsuz etkiyi önlemek için katı atık depolama sahasının tabanında bir geçirimsizlik tabakası oluşturulmuştur.

Kilis ili için Atık kompozisyonu yıllık ortalama yüzdesi aşağıdaki şekildedir.

Atık Kompozisyonu (yıllık ortalama, %)

Grafik C.19 - 2021 yılı itibariyle katı atık kompozisyonu
(Kilis Belediyesi, 2022)

Çizelge C.23 - 2021 yılı için il/ilçe belediyelerince toplanan ve yerel yönetimlerce (büyükşehir belediyesi/ belediye/ birliklerce) yönetilen belediye atığı miktarı ve toplanma, taşınma ve bertaraf yöntemleri
(Kilis Belediyesi ve Kilis İli Katı Atık Birliği 2022)

Büyükşehir/İl/ilçe Belediye veya	Birliğin Adı Büyükşehir Belediyesi/ Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Üretilen Katı Atık Miktarı (ton/gün)	Toplanan Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor? (Belediye (B), Özel Sektör (OS), Belediye Şirketi (BŞ))	Mevcut Belediye Atığı Yönetim Tesisi				
		Yaz	Kış		Yaz	Kış	Yaz	Kış			Düzenli Depolama	Ön İşlem (Mekanik Ayırma/ Biyokurutma/ Kompost/ Biyometanizasyon)	Yakma	Düzensiz Depolama	Depo Gazından Enerji Üretimi
Kilis Belediyesi	Kilis İli Belediyeleri Katı Atık Birliği	118725+	118725+		190	195	1.49	1.54	0	Özel Sektör	Var. Birlik adına	Yok	Yok	Yok	Var
Musabeyli Belediyesi		Sığınmacı nüfusu	Sığınmacı nüfusu		5103	5103			0	Belediye					
Polateli Belediyesi					5841	5841			0	Belediye					
Elbeyli Belediyesi					13123	13123			0	Belediye					
İl Genel		142792	142792		245	256									

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği kapsamında Kilis Belediyesi tarafından döküm alanı belirlenmiş olup, bu alanda bertarafı sağlanmaktadır. Bu alan dışına herhangi bir hafriyat toprağı veya yıkıntı atığı bırakılmasına izin verilmemektedir. Aksi davranış durumunda Zabıta Müdürlüğü gereğince gerekli işlem Belediyesince tesis edilmektedir.

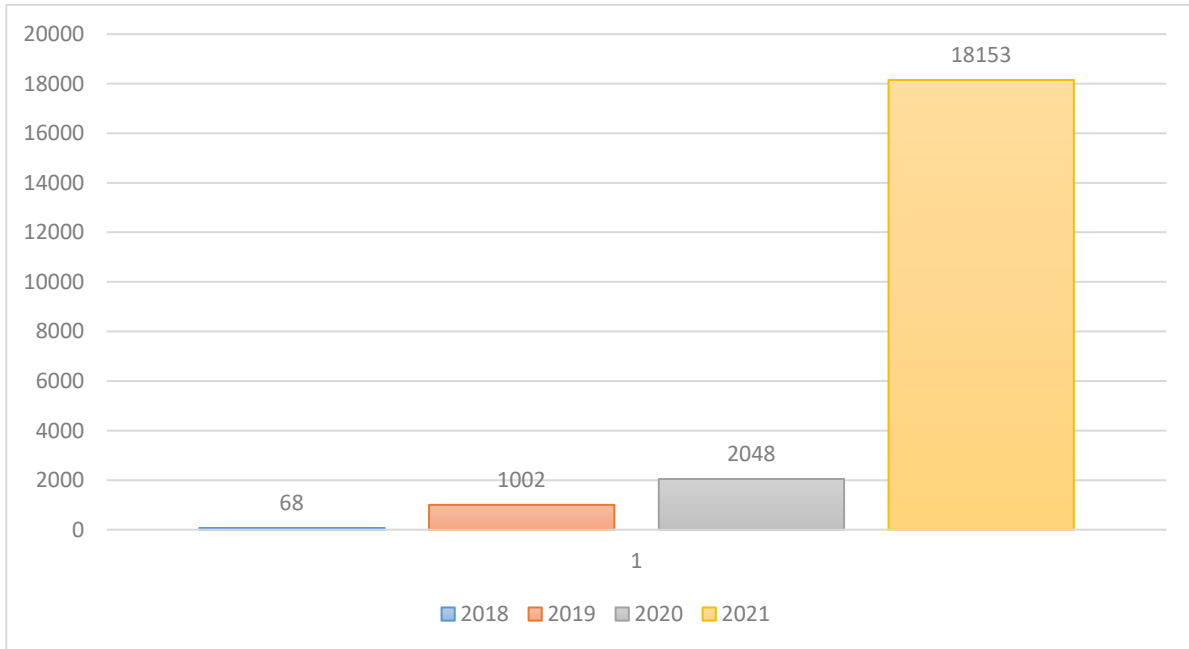
Çizelge C.24 – 2021 yılı itibariyle hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıkları yönetimi
(Kilis Belediyesi, 2022)

Belediye Adı	Üretilen İnşaat /Yıkıntı Atığı Miktarı (m ³ /yıl)	Ortaya Çıkan Hafriyat Toprağı Miktarı (m ³ /yıl)	İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Yönetimi		Hafriyat Toprağı Yönetimi
			Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Düzenli Depolama Tesisi Sayısı	Döküm Sahası Sayısı
Kilis Belediyesi	650	285	0	0	1
İl Geneli (Toplam)	650	285	0	0	1

C.3. Sıfır Atık Yönetimi

C.3.1. Eğitimler

2021 yılında Sıfır Atık kapsamında KİLİS il genelinde 18.153 kişiye eğitim verilmiştir.

Grafik C.20 – Yıllar bazında sıfır atık yönetimi kapsamında verilen eğitimlere katılan kişi sayısı
(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

C.3.2. Atık Getirme Merkezleri

Çizelge C.25 – 2021 yılı itibariyle Atık Getirme Merkezleri/ Mobil Atık Getirme Merkezleri
(<https://motatkds.cevre.gov.tr/>, 2022)

Atık Getirme Merkezi (AGM) /Mobil AGM	Belediye/AVM	Atık Getirme Merkezi Sayısı	AGM Alan Bilgisi(m ²)	Toplanan Atık Grupları
1.sınıf AGM	KİLİS Belediye	1		09,15,16,20

C.3.3. Sıfır Atık Belgesi Alan ve Sisteme Geçen Kuruluş Sayısı

KİLİS ili itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı çizelge C.28’de verilmiştir. 2021 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı çizelge C.29’da gösterilmiştir. Yıllar bazında karşılaştırma grafiği (Grafik C.15) oluşturulmalıdır.

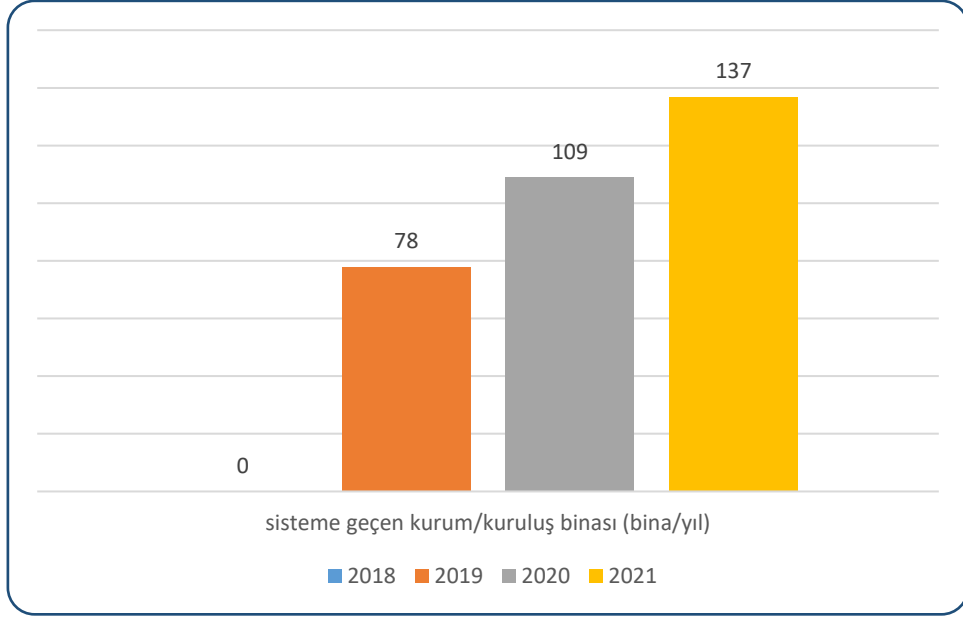
Çizelge C.26 – 2021 yılı KİLİS ili itibariyle sıfır atık sistemini kuran ve belediye geneli temel seviye sıfır atık belgesini alan belediye sayısı

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gereken Mahalli İdareler	İl Genelindeki Toplam Sayı	Sıfır Atık Belgesi Alan Belediye Sayısı
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus ve üzeri)	-	-
Büyükşehir İlçe Belediyeleri (250.000 Nüfus altı)	-	-
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri	4	-
Belediye Birlikleri	-	-
Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler	-	-
İl Özel İdareleri Mücavir Alan Dışı	-	-

Çizelge C.27 – 2021 yılı itibariyle sıfır atık sistemini uygulayan (faaliyet bildiren) ve temel seviye sıfır atık belgesini alan il genelindeki bina yerleşkelerin sayısı
(sifiratikbilgisistemi.csb.gov.tr, 2022)

Kurum Türü	Toplam Kurum Sayı	Sıfır Atık Belgesi alan bina/yerleşke sayısı
300 ve üzeri Konuta Sahip Siteler	-	-
Akaryakıt istasyonları ve Dinlenme Tesisleri	24	18
Alışveriş Merkezleri	-	-
Belediyeler	1	-
ÇŞİD İl Müdürlüğü	1	-
Eğitim Kurumları ve Yurtlar	78	69
Havalimanları	-	-
İl Özel İdareleri	1	-
İş merkezi ve Ticari Plazalar	-	-
Kamu Kurum ve Kuruluşları	54	40
Konaklama İşletmeleri	2	-
Limanlar	-	-
Organize Sanayi Bölgeleri	1	-
Sağlık Kuruluşları	17	9
Tren ve Otobüs Terminalleri	1	-
Zincir Marketler	61	51
Serbest Bölgeleri, Sanayi Siteleri	-	-
Laboratuvarlar, Hukuk Büroları, Dernek, Kooperatif, Çevre Danışmanlık Firmaları ve Meslek Kuruluşları, Tüzel Kişiliğe Sahip Kuruluşlar	-	-
Kafeterya ve Restoranlar	-	-
Kargo Şirketleri	3	3
27/11/2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mesafeli Sözleşmeler Yönetmeliği kapsamında ambalajlı ürün satışı yapan yerler	-	-

Grafik C.21 – Yıllar itibariyle sıfır atık sistemine geçen il genelindeki bina ve yerleşkelerin sayısı

(sifiratikbilgisistemi.csb.gov.tr,2022)

C.4. Ambalaj Atıkları

İlin yıl içerisinde elde ettiği ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçlarına göre çizelge C.28 oluşturulmuştur.

Çizelge C.28 - 2021 yılı ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları*

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü,2022)

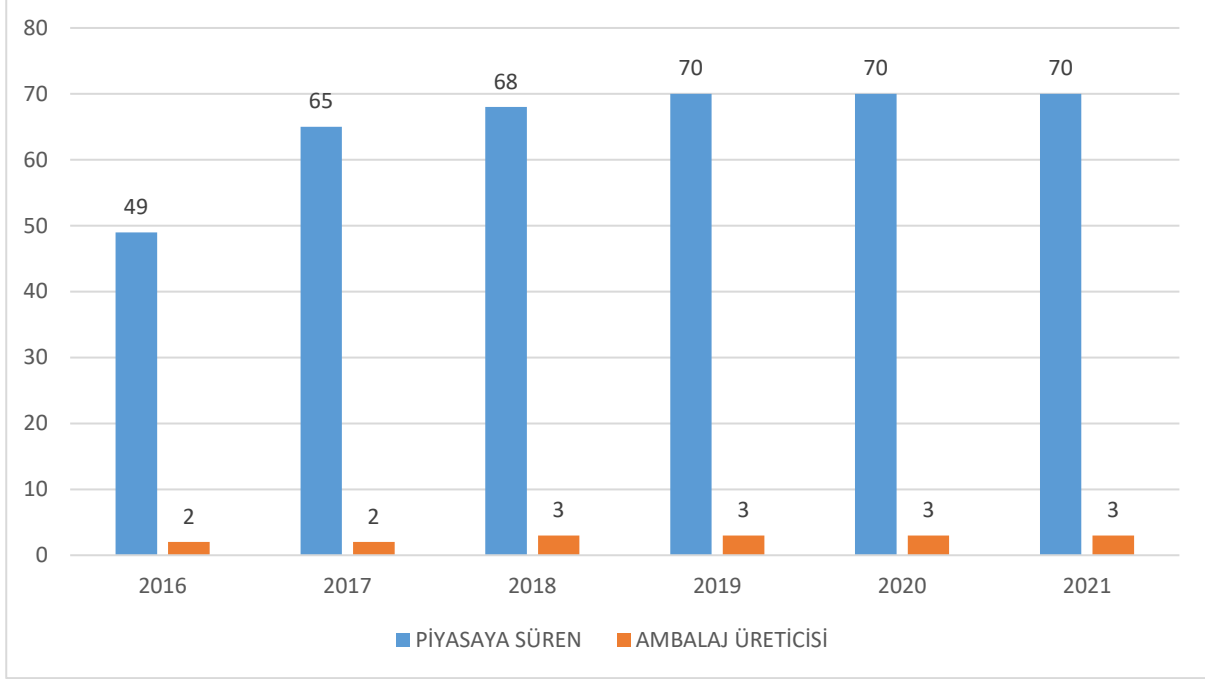
Ambalaj Cinsi	Toplanan Ambalaj Atığı Miktarı	Geri Kazanılan Ambalaj Atığı Miktarı
Plastik	1.913.530	1.913.530
Metal	85.680	85.680
Kompozit	-	-
Kağıt Karton	2.939.160	2.939.160
Cam	31.840	31.840
Ahşap	92.860	92.860
Karışık	-	-
Toplam	5.063.070	5.063.070

* Ambalaj Bilgi Sisteminde 2021 yılı istatistikleri henüz değerlendirme ve inceleme süreci devam eden ham veriyi içerdiğinden, çizelge ve grafikler son veri olarak 2020'yi içermektedir. Söz konusu süreç sona erdiğinde, doğrulanmış istatistik veriye Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında Ambalaj Bülteninden ulaşılabilir.

Çizelge C.29 - 2021 yılında kayıtlı ekonomik işletme sayısı

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Piyasaya Süren İşletme Sayısı	70
Ambalaj Üreticisi Sayısı	3
Tedarikçi Sayısı	-

Grafik C.22 – Yıl bazında kayıtlı ekonomik işletme sayısı

(Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü, 2022)

Çizelge C.30 - 2021 yılında kayıtlı ambalaj atığı toplama ayırma tesisi sayısı

(<https://eizin.cevre.gov.tr/>, 2022)

Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi (TAT) Sayısı Toplam	1. Tip TAT Sayısı	2. Tip TAT Sayısı	3. Tip TAT Sayısı
0			

Çizelge C.31 - 2021 yılında ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı

(<https://eizin.cevre.gov.tr/>, 2022)

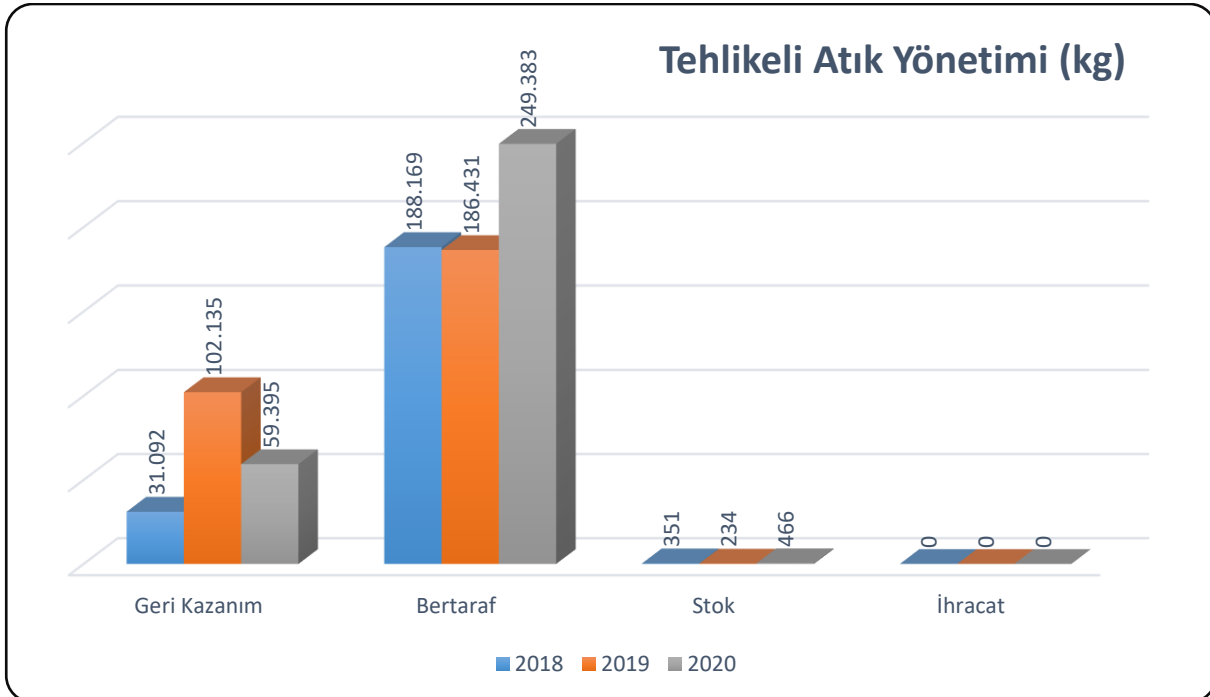
Ambalaj Atığı Geri Kazanım Tesisi (GKT) Sayısı Toplam*	Plastik Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kağıt-Karton Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Cam Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Metal Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Ahşap Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Kompozit Ambalaj Atığı GKT Sayısı	Tekstil Ambalaj Atığı GKT Sayısı
0	0	0	0	0	0	0	0

Grafik C.23 –2021 Yılı bazında Kilis ilinde bulunan ambalaj atığı geri kazanım tesisi sayısı (<https://eizin.cevre.gov.tr/>, 2022)

C.5. Tehlikeli Atıklar

İldeki Atık Yönetim Uygulaması sistemine kayıtlı tesislerden elde edilen veriler doğrultusunda tehlikeli atık yönetimi çeşitleri ve yıllar bazında tehlikeli atık miktarları Grafik C.24'e yansıtılmıştır.

Grafik C.24 – Atık yönetim uygulaması verilerine göre ilimizdeki tehlikeli atık yönetimi (Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

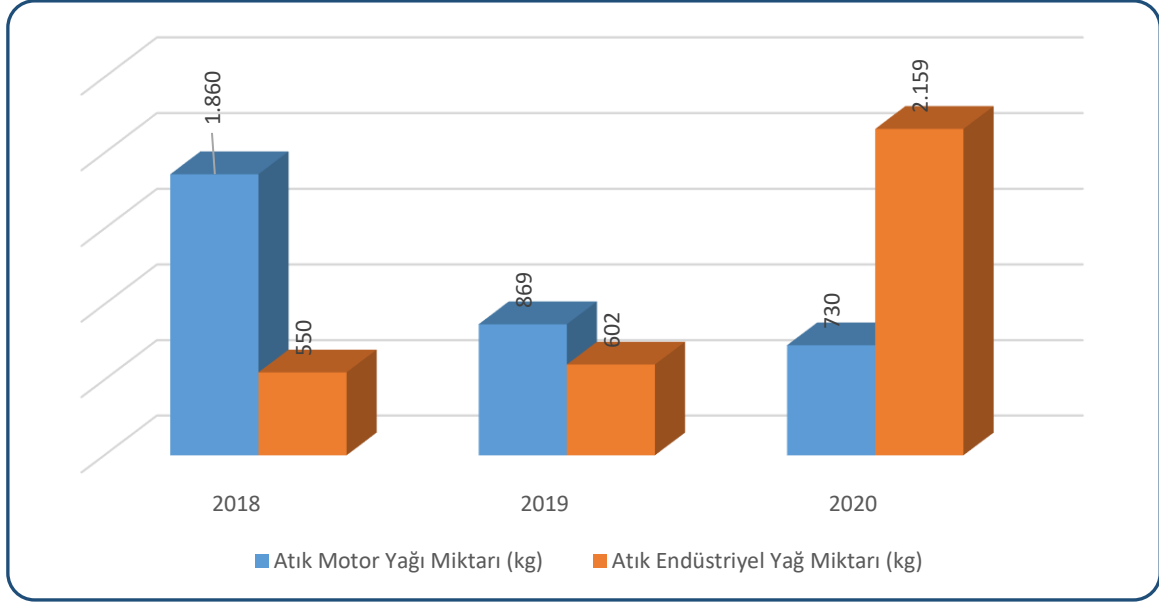
Kilis ilinde 2020 yılı içerisinde atık işleme yöntemine göre bertaraf edilen veya geri kazanılan tehlikeli atık miktarları çizelge C.32’de yer almaktadır.

Çizelge C.32 - 2021 yılında atık işleme yöntemine göre tehlikeli atık miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

ATIK İŞLEME YÖNTEMİ	ATIK İŞLEME YÖNTEMİ ADI	MİKTAR (kg)
R1	Enerji üretimi amacıyla başlıca yakıt olarak veya başka şekillerde kullanma	1.298
R3		150
R9	Kullanılmış yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer tekrar kullanımları	5.389
R12	Atıkların R1 ile R11 arasındaki işlemlerden herhangi birine tabi tutulmak üzere değişimi	51.296
R13	R1 ile R12 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atıkların stoklanması (atığın üretildiği alan içinde geçici depolama, toplama hariç)	1.262
D9	D1 ile D12 arasında verilen işlemlerden herhangi biri ile bertaraf edilen nihai bileşiklere veya karışımlara uygulanan ve bu ekin başka bir yerinde ifade edilmeyen fiziksel-kimyasal işlemler (örn: buharlaştırma, kurutma, kalsinasyon ve benzeri)	248.772
D10	Yakma (karada)	569
D15	D1 ile D14 arasında belirtilen işlemlerden herhangi birine tabi tutuluncaya kadar atığın üretildiği alan içinde geçici depolama (ara depolama tesisleri ve toplama işlemi hariç)	42

C.6. Atık Yağlar

Yıllar itibariyle Kilis ilinde atık yağ beyan miktarları Grafik C.25’e yansıtılmıştır. 2021 yılı için yöntem bazında atık madeni yağ beyan miktarları Çizelge C.33’de yer almaktadır. Kilis ilinde MOYDEN Belgesine sahip 1 adet araç servisi mevcuttur.

Grafik C.25 – Yıllar itibariyle Kilis ilinde atık madeni yağ beyan miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

Çizelge C.33 – 2020 yılı için yöntem bazında atık madeni yağ beyan miktarları
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

Geri kazanım ^{&} (kg)	Nihai bertaraf (kg)	İhracat (kg)	Stok (kg)
2.889	-	-	132

[&] Ek yakıt olarak kullanım dahildir.

C.7. Atık Pil ve Akümülatörler

Atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen atık pil ve akümülatörlerin toplam miktarı Çizelge C.34'te yer almaktadır.

Çizelge C.34 – Yıllar itibariyle atık akü ve pil miktarı (kg)*
(Atık Yönetim Uygulaması, 2021)

2015	2016	2017	2018	2019	2020
173.150	95.015	950	9.010	-	44

*Atık kodları:

160601 Kurşunlu piller ve akümülatörler

160602 Nikel kadmiyum piller

160603 Cıva içeren piller

160604 Alkali piller (16 06 03 hariç)

160605 Diğer piller ve akümülatörler

160606 Piller ve akümülatörlerden ayrı toplanmış elektrolitler

200133 16 06 01, 16 06 02 veya 16 06 03'un altında geçen pil ve akümülatörler ve bu pilleri içeren sınıflandırılmamış karışık pil ve akümülatörler

200134 20 01 33 dışındaki pil ve akümülatörler

C.8. Bitkisel Atık Yağlar

02/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Yönetimi Yönetmeliğinin ek-4 Atık Listesinde yer alan; “20 01 25 - Yenilebilir sıvı ve katı yağlar” kodu kapsamında değerlendirilen bitkisel atık yağlar ve “20 01 26* - 20 01 25 dışındaki sıvı ve katı yağlar (A)” kodu kapsamında değerlendirilen kullanılmış kızartmalık yağların atık üreticileri tarafından Atık Beyan Sistemine gerçekleştirilen beyanlardan elde edilen miktarı ifade etmektedir.

Çizelge C.35 – 2020 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler

(<https://motatkds.cevre.gov.tr/> - 2022)

Bitkisel Atık Yağ Ara Depolama Lisansı Verilen Tesisi Sayısı ¹	Bitkisel Atık Yağ Miktarı (kg) ²		Lisans Alan Geri Kazanım Tesisi Sayısı
	Kullanılmış Kızartmalık Yağ (20 01 26*)	Kullanım Ömrü Dolmuş Yağlar (20 01 25)	
0	2.650	-	0

¹ Bitkisel atık yağlar için 6.6.2015 tarihinden önce verilen Bitkisel Atık Yağ Geçici Depolama İzinleri dahil

² Atık Yönetim Uygulamasında beyan edilen atık miktarı stok hariç olarak değerlendirilmektedir.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler

Çizelge C.36 – 2021 yılında oluşan ömrünü tamamlamış lastikler ile ilgili veriler

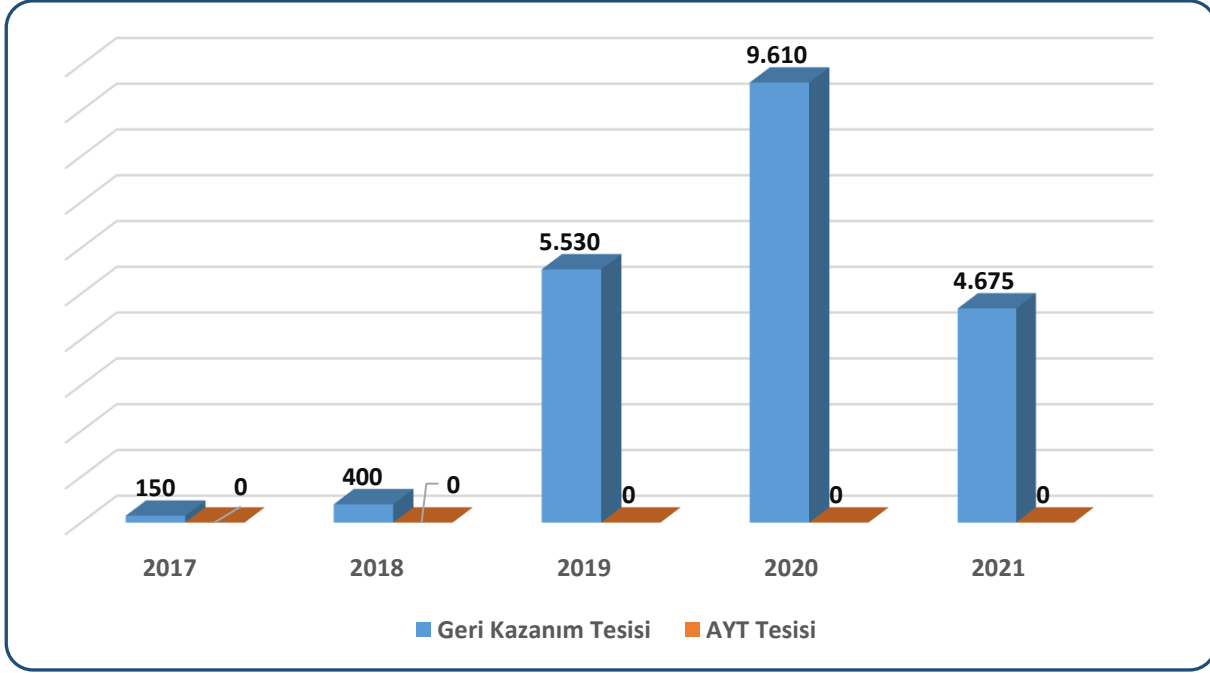
(<https://motatkds.cevre.gov.tr/>, 2022)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)					
ÖTL Geçici Depolama Alanı Sayısı	Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (kg)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi Sayısı	Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (kg)	ÖTL Bertaraf Tesisi Sayısı	Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (kg)
-	-	-	4.675	-	160.730

Çizelge C.37 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (kg/yıl)

(<https://motatkds.cevre.gov.tr/>, 2022)

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Geri Kazanım Tesisi	-	2.100	150	400	5.530	9.610	4.675
Bertaraf	-	-	-	-	-	-	-
AYT Tesisi	-	-	-	-	-	-	-

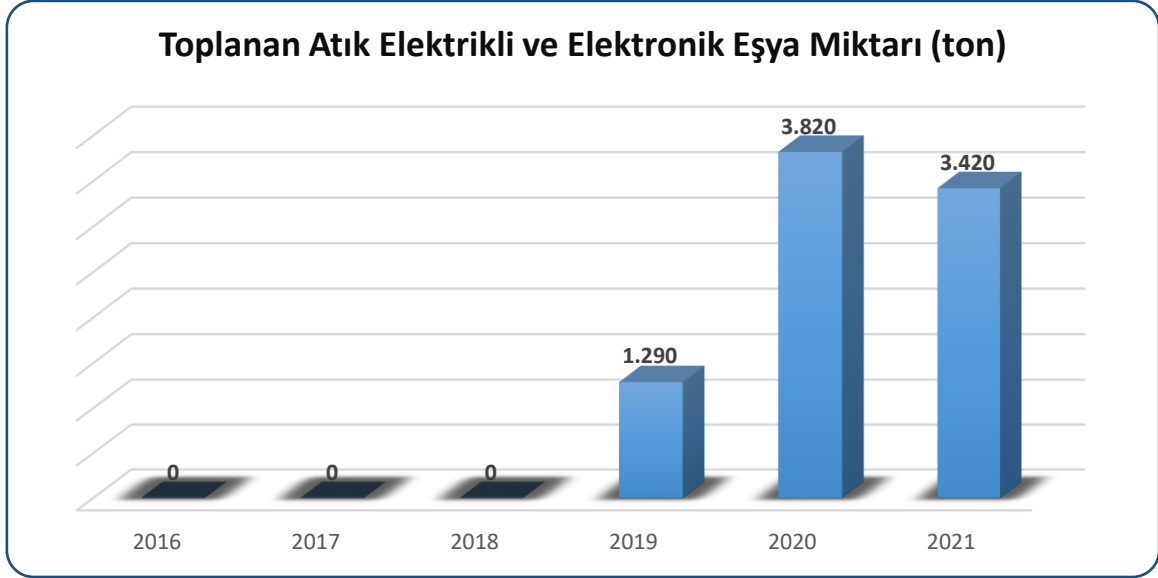

Grafik C.26 – Yıllar itibariyle toplam ÖTL miktarları (kg/yıl)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

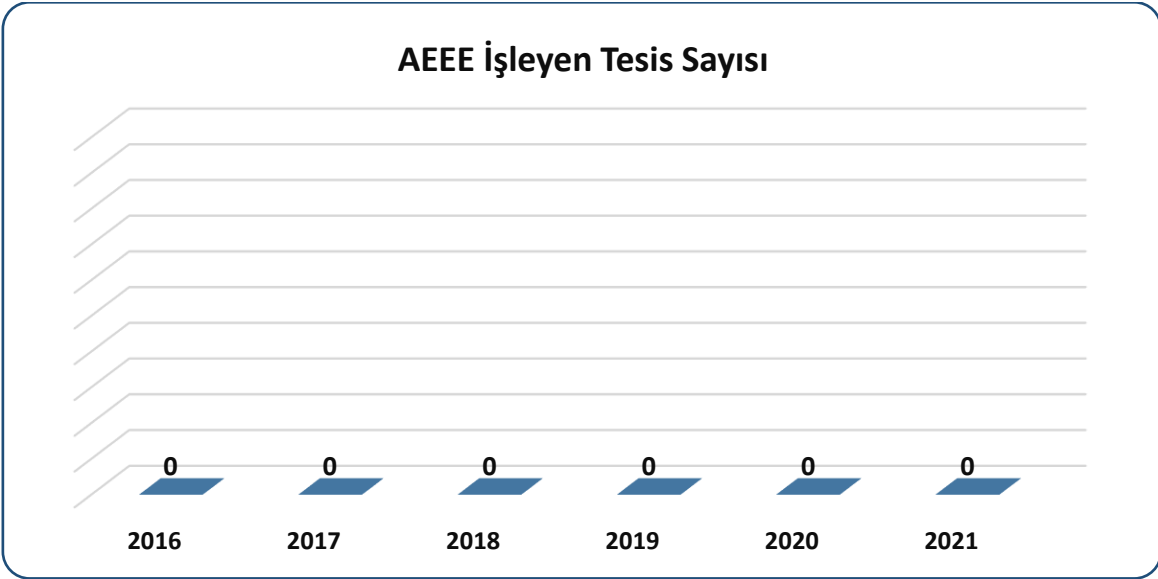
C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlandırılmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü (AEEE) Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin Ek-1/A'sında yer alan büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere), oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (implantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat kategorilerine dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyaları kapsamaktadır.

Grafik C.27 - Yıllar itibariyle atık elektrikli ve elektronik eşya miktarları (kg)
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

Grafik C.28 - Yıllar itibariyle AEEE işleyen tesis sayısı
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

Çizelge C.38 – 2021 yılı AEEE toplanan ve işlenen miktarlar
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

AEEE'nin Biriktirildiği Atık Getirme Merkezleri Sayısı	AEEE'lerin Biriktirildiği Aktarma Merkezleri Sayısı	AEEE İşleme Tesisi Sayısı	Atık Getirme Merkezlerinde ve Aktarma Merkezlerinde Biriktirilen AEEE Miktarı (ton)	İşlenen AEEE Miktarı (kg)
-	-	-	-	3.420

C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar

Kilis ilinde 2021 yılı içerisinde ömrünü tamamlamış araç oluşumu, işlenmesi ve geçici depolanması söz konusu olmamıştır.

Çizelge C.39 – 2021 yılı teslim alınan ÖTA sayısı
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

ÖTA Teslim Yerleri Sayısı	ÖTA Geçici Depolama Alanı Sayısı	ÖTA İşleme Tesisi Sayısı	Teslim Alınan ÖTA Sayısı	İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
0	0	0	0	0

C.12. Tehlikesiz Atıklar

Çizelge C.40 – 2020 yılı tehlikesiz atıkların miktarı ve bertaraf edilmesi ile ilgili verileri
(Atık Yönetim Uygulaması, 2022)

Atık İşleme Yöntemi Kodu	İşlemin Yapıldığı Yer	Toplam (kg)
R12	Tesis Dışı	273496
R13	Tesis Dışı	5010
R5	Tesis Dışı	241420

C.12.3 Atıksu Arıtma Tesisi Çamurları

Kilis Belediyesi evsel atıksu arıtma tesisinden çıkan arıtma çamurunun analizi aşağıda verilmiştir.

ARTEK MÜHENDİSLİK
Çevre Ölçüm ve Danışmanlık Hiz. Tic. A.Ş.
ÇEVRE LABORATUVARI

AB-0012-T
ART TÇ -
14.05.236
05.14

ANALİZ RAPORU

Mehmet Akif Mah. Elalmış Cad. Tarık Buğra Sok. No: 15 - Ümraniye / İSTANBUL
Tel: 0216 499 0 249 (Pbx) Faks: 0216 499 28 68
www.artekcevre.com.tr

Rapor No / Tarihi	ART.TÇ.14.05.236/27.05.2014
Talep Eden	KİLİS ATIKSU ARITMA TESİSİ
Talep Edenin Adresi	Kerkeçlik Mevkii Arpakesmez Köyü Yolu Üzeri - KİLİS
Örnek Kayıt No	TÇ.14.05.236
Örnek / Durum	Arıtma Çamuru / Kab
Örneğin Alan	ARTEK
Örneğin Alınma Şekli	Anlık
Örneğin Getirilişi	Yerinden Alınma
Örnek Sayısı/Arbalağı	1 Adet / 5000 g / Mühürlü / Plastik Kap
Örneğin Alındığı Yer	Çamur Bekleme Sahası
Örnek Alınma Tarihi	09.05.2014 - 13:30
Örneğe Uyg.İşlemler	Soğuk Zincir
Lab.Kabul Tarihi	09.05.2014 - 19:09
Analiz Tarihi	09.05.2014 - 20.05.2014

Firmamız yetkili numune alma personeli tarafından, "Çamur Bekleme Sahası"ndan anlık olarak alınarak laboratuvarımıza ulaştırılan Arıtma Çamuru numunesine ilişkin TS EN 12457- 04 eluata geçirme ön işlemi ile ve Y-34/073/2010 T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yeterlilik Belgesi kapsamında yapılan analiz sonuçları Atıkların Düzenli Depolanmasına İlişkin Yönetmelik'te verilen İnert, Tehlikesiz ve Tehlikeli Atıkların Düzenli Depolanabilme Kriterleri ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Metot No: Tarih	Metot Adı
EPA 200.7:1994	Determination of Metals and Trace Elements in Water and Wastes by Inductively Coupled Plasma-Atomic Spectrometry
EPA 3540C:1996 / EPA 3665A:1996 / EPA 8082A:2007	Soxhlet Extraction / Sulfuric Acid-Permanganate Cleanup / Polychlorinated Biphenyls (PCBs) by Gas Chromatography
EPA 5021A:2003/EPA 8015D:2003	Volatile Organic Compounds in Various Sample Matrices Using Equilibrium Headspace Analysis
SM 2540-C:2012	Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater Total Dissolved Solids Dried at 180oC
SM 3112:B:2012	Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater Mercury - Cold-Vapor Atomic Absorption Spectrometric Method
SM 4110:B:2012	Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater Determination of Anions by Ion Chromatography with Chemical Suppression of Eluent Conductivity
SM 4500-Cl-B:2012	Stand. Methods for the Examination of Water and Wastewater Argentometric Method
SM 4500-SO4(-2):E:2012	Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater Turbidimetric Method
SM 5310:B:2012	Stand. Method for the Ex. of Water and Wastewater High Temp. Combustion Method
TS 12089 EN 13137:2003	Atıkların Özellikleri - Atık, Çamur ve Sedimentlerde Toplam Organik Karbon (TOK) Tayini
TS 6227 ISO 6439:2005	Su Kalitesi - Fenol İndeksi Tayini - Damıtma Sonrası 4-Aminoantipirin Kullanılarak Uygulanan Spektrometrik Metotlar
TS 9546 EN 12880:2002	Çamurların Karakterizasyonu - Kuru Kalıntı ve Su Muhtevası Tayini
TS EN 12879:2003	Çamurların Özellikleri - Kuru Kütlenin Kızdırma Kaybının Tayini
TS EN 14039:2004	Atıkların Nitelendirilmesi - C10-C40 Aralığındaki Hidrokarbon Muhtevasının Gaz Kromatografisi ile Tayini
TS ISO 10390:2013	Toprak Kalitesi - pH Tayini

İnteraktif ve kağıt raporlar geçersizdir. Raporde yer alan sonuçlar sadece incelenen numuneye aittir. Analiz yapılan numunede, numunenin alınışından laboratuvarımıza teslimine kadar olan prosedürlerin ve bakılması istenen grup ve parametrelerin belirlenmesinde teknik ve hatalı sonuçluk numuneye, örneklemeyle ilgili aittir. Bu rapor laboratuvarımızın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz.

FORM NO: FR.510.01-01
YAYIN TARİHİ: 14.02.2013

REV. NO: 3
REV. TAR.: 03.03.2014

Sayfa 1 / 2

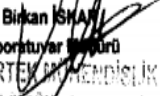
ARTEK MÜHENDİSLİK
Çevre Ölçüm ve Danışmanlık Hiz. Tic. A.Ş.
ÇEVRE LABORATUVARI
ANALİZ RAPORU

Yapılan Analizler	Analiz Sonucu	Analiz Metodu	III.sınıf depolama sınır değerleri-İnert	II.sınıf depolama sınır değerleri-(Tehlikesiz)	I.sınıf depolama sınır değerleri-Tehlikeli
Arsenik (mg/L)	0,02	EPA 200.7.1994	≤0,05	0,05-0,2	<0,2-2,5
Baryum (mg/L)	0,6	EPA 200.7.1994	≤2	2-10	<10-30
Kadmiyum (mg/L)	0,001	EPA 200.7.1994	≤0,004	0,004-0,1	<0,1-0,5
Toplam Krom (mg/L)	0,04	EPA 200.7.1994	≤0,05	0,05-1	<1-7
Bakır (mg/L)	0,058	EPA 200.7.1994	≤0,2	0,2-5	<5-10
Civa (mg/L)	0,00024	SM 3112.B.2012	≤0,001	0,001-0,02	<0,02-0,2
Molibden (mg/L)	0,016	EPA 200.7.1994	≤0,05	0,05-1	<1-3
Nikel (mg/L)	0,137	EPA 200.7.1994	≤0,04	0,04-1	<1-4
Kurşun (mg/L)	<0,015	EPA 200.7.1994	≤0,05	0,05-1	<1-5
Antimon (mg/L)	<0,006	EPA 200.7.1994	≤0,006	0,006-0,07	<0,07-0,5
Selenyum (mg/L)	0,028	EPA 200.7.1994	≤0,01	0,01-0,05	<0,05-0,7
Çinko (mg/L)	0,992	EPA 200.7.1994	≤0,4	0,4-5	<5-20
Klorür (mg/L)	16	SM 4500-Cl-B.2012	≤80	80-1500	<1500-2500
Florür (mg/L)	1,7	SM 4110.B.2012	≤1	1-15	<15-50
Sülfat (mg/L)	5	SM 4500-SO4(-2)E.2012	≤100-600	600-2000	<2000-5000
Çözünmüş Organik Karbon (ÇOK) (mg/L)	1810	SM 5310.B.2012	≤50	50-80	<80-100
Fenol indeksi (mg/L)	0,07	TS 6227 ISO 6439:2005	0,1	-	-
Toplam Çözünen Kat (TÇK) (mg/L)	1300	SM 2540.C.2012	≤400	400-6000	<6000-10000
Toplam Organik Karbon (TOK) (mg/kg)	42100 % 4,21	TS 12089 EN 13137:2003	≤ 30000 (%3)	%5	%6
BTEX (mg/kg)	0,032	EPA 5021A:2003/EPA 8015D:2003	6	-	-
PCBs (mg/kg)	<0,003	EPA 3540C:1996 / EPA 3665A:1996 / EPA 8082A:2007	1	-	-
Mineral Yağ (mg/kg)	1664,22	TS EN 14039:2004	500	-	-
Kızdırma Kaybı (%)	91,2	TS EN 12879:2003	-	-	%10
pH	7,70	TS ISO 10390:2013	-	≥6	-
Kuru Madde (ve Nem Oranı) (%)	68/32	TS 8546 EN 12880:2002	-	-	-

EPA: Environmental Protection Agency TS: Türk Standartları ISO: International Organization for Standardization EN: European Norms SM: Standard Methods for the Examination of Water and Wastewater, 22th Edition (2012)

Açıklamalar : Bu rapor 3 nüsha aslı olarak hazırlanmış olup, 2 nüshası müşteriye gönderilmiştir.
Tüm parametrelerin analizi AB-0012-T TÜRKAK Akreditasyon Belgesi kapsamında gerçekleştirilmiştir.

Sorumlu İmzalar:
Özge GÜLER
Laboratuvar Birim Yöneticisi

Birkan İŞKAN
Laboratuvar Müdürü
ARTEK MÜHENDİSLİK
ÇEVRE ÖLÇÜM VE DANIŞMANLIK HİZ. TİC. A.Ş.

İnşaat ve keşif raporları geçerlidir. Raporun yer alan sonuçlar sadece incelenen numuneye aittir. Analiz yapılan numunede, numunenin alınıp alınmadığı laboratuvarımıza teslimine kadar olan prosedürlerin ve bakılması istenen grup ve parametrelerin belirlenmesinde teknik ve hukuki sorumluluk numuneyi, örneklemeyi alana aittir. Bu rapor laboratuvarımızdan yazılı izni olmadan kimsenin kopyalanıp çoğaltılamaz.

Sayfa 2 / 2

EKOSİSTEM
ÇEVRE ANALİZ LABORATUVARI

 T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI Belge No 01/090/2013		 Test TS EN ISO/IEC 17025 AB-0144-T	Ekosistem Analiz Prj. Dan. Hiz. Peyz. Müh. İnş. Çevre Lab. Taah. Tic. Ltd. Şti. Mahfesiğmaz Mah. 79008 Sk. No:3 Çukurova/ADANA Tel: 0322 232 99 57-232 99 67 Fax: 0322 232 99 27 Web: www.ekosistemcevre.com Email: ekosistem@ekosistemcevre.com
			AB-0144-T N-3122/17 09.10.2017
Deney Raporu Test Report			

Müşteri Adı/Adresi Customer Name/Address	KİLİS BELEDİYESİ ATIKSU ARITMA TESİSİ - KERKEZLİK MEVKİİ ARPAKESMEZ KÖYÜ YOLU ÜZERİ - KİLİS
Barkod ve Numune Numarası Barcode and Sample Number	T1042/17-3122/17, N-3122/17
Numune Cinsi ve Kabı Type of Sample and Container	ATIK(Aritma Çamuru) - C
Numunenin Alın-Kabul Tarihi Sampling and Acceptance Date	28.07.2017 - 28.07.2017
Deneyin Yapıldığı Tarih Date of the Test	28.07.2017 - 09.08.2017
Numunenin Teslim Koşulları Delivery Conditions of the Sample	NUMUNE, EKOSİSTEM ÇEVRE ANALİZ LABORATUVARI PERSONELİ TARAFINDAN TS EN ISO 5667-13, ÇAMUR NUMUNESİ ALMA KLAVUZU, GT - 05 NUMUNE ALMA TALİMATINA GÖRE ALINMIŞ OLUP; GT - 06 NUMUNELERİN MUHAFAZA VE LABORATUVARA TAŞINMA TALİMATINA GÖRE LABORATUVARIMIZA GETİRİLMİŞTİR.
Açıklamalar Remarks	Florür, Bakır, Su Muhtevası, LOİ (Kızdırma Kaybı), Mineral Yağ(C10-C40'a kadar), BTEX (Benzen,toluen,etilbenzen ve ksilen), PCBs (7 Türdeş), Eluat pH Değeri, Toplam Organik Karbon, Toplam Çözülmüş Katı Madde, Çözülmüş Organik Karbon, Fenol İndeksi, Sülfat, Klorür, Çinko, Selenyum, Antimon, Kurşun, Nikel, Molibden, Civa, Toplam Krom, Kadmiyum, Baryum, Arsenik analiz talebi.
Raporun Sayfa Sayısı Number of pages of the Report	4 (EK: 2 Sayfa ARTEK Mühendislik Çevre Analiz Lab. Analiz Sonuçları)
Deney ve/veya ölçüm sonuçları, genişletilmiş ölçüm belirsizlikleri (olması halinde) ve deney metodları bu sertifikanın tamamlayıcı kısmı olan takip eden sayfalarda verilmiştir. The testing and/or measurement results, the uncertainties (if applicable) with confidence probability and test methods are given on the following pages which are part of this report.	
Raporu Hazırlayan Prepared by	Onaylayan Subscriber
Ozge CEMİRCİ Biyolog	S. Ozkan GEDİK Çevre Mühendisi 09/10/2017
Bu Rapor EKOSİSTEM ÇEVRE ANALİZ LABORATUVARI'nın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz. İmzasız ve mühürlü raporlar geçersizdir. This report cannot be reproduced partly without written permission. Reports without signature and seal are not valid.	
F32	Rev.No:08/Rev.Tarihi: 16.12.2016
İlk Yayın Tarihi: 20.11.2006 Sayfa 1/2	

**EKOSİSTEM
ÇEVRE ANALİZ LABORATUVARI**

Ekosistem
Analiz Prj. Dan. Hiz. Peyz. Müh. İnş. Çevre Lab. Taah. Tic. Ltd. Şti.
Mahfesiğmaz Mah. 79008 Sk. No:3 Çukurova/ADANA
Tel: 0322 232 99 57-232 99 67 Fax: 0322 232 99 27
Web: www.ekosistemcevre.com Email: ekosistem@ekosistemcevre.com

AB-0144-T
N-3122/17
09.10.2017

**Deney Raporu
Test Report**

Proje Adı ve Rapor No (Project Name and Number): KILIS BELEDİYESİ ATIKSU ARITMA TESİSİ'NE AİT ARITMA ÇAMURU - DEKANTÖR ÇIKIŞI (Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik EK-2 - ANLIK) N-3122/17

Parametre Parameter	Birim Unit	Analiz Sonucu Test Result	Inert Atık Depolama Tesisleri İçin Sınır Değerler	Tehlikesiz Atık Depolama Tesisleri Sınır Değer	Tehlikeli Atık Depolama Tesisleri İçin Sınır Değer	Analiz Metodu Test Method
Cıva	mg/l	<0,001	0,001	0,02	0,2	SM 3112 B
Bakır	mg/l	<0,1	0,2	5	10	SM 3111 B
Çinko	mg/l	1,08	0,4	5	20	SM 3111 B
Nikel	mg/l	0,008	0,04	1	4	SM 3113 B
Florür	mg/l	3,82	1	15	50	SM 4500 F- B, D
Sülfat	mg/l	121,9	100	2000	5000	SM 4500 SO4-2 E
Klorür	mg/l	122	80	1500	2500	SM 4500 Cl- B
Kurşun	mg/l	<0,002	0,05	1	5	SM 3113 B
Baryum	mg/l	<1	2	10	30	SM 3111 D
Antimon	mg/l	<0,002	0,006	0,07	0,5	SM 3113 B
Arsenik	mg/l	<0,002	0,05	0,2	2,5	SM 3114 C
Selenyum	mg/l	<0,005	0,01	0,05	0,7	SM 3114 C
Molibden	mg/l	<0,005	0,05	1	3	SM 3113 B
Kadmiyum	mg/l	0,0004	0,004	0,1	0,5	SM 3113 B
Toplam Krom	mg/l	0,007	0,05	1	7	SM 3113 B, SM 3030 K
Su Muhtevası	%	24,65	-	-	-	TS 9546 EN 12880
Fenol İndeksi	mg/l	<0,015	0,1	-	-	TS 6227 ISO 6439
PCBs (7 Türde)	mg/kg	<0,2	1	-	-	EPA 8082 A - EPA 3665 A - EPA 3540 C
Eluat pH Değeri	-	7,27	-	-	-	TS ISO 10390
LOI (Kızdırma Kaybı)	%	5,49	-	-	10	TS EN 12879
Toplam Organik Karbon**	%	<1,57	3	5	6	TS 12089 EN 13137
Çözünmüş Organik Karbon**	mg/l	15,27	50	80	100	SM 5310 B
Toplam Çözünmüş Katı Madde	mg/l	720	400	6000	10000	SM 2540 C
Mineral Yağ(C10-C40'a kadar)	mg/kg	194,55	500	-	-	TS EN 14039
BTEX (Benzen,toluen,etilbenzen ve ksilen)	mg/kg	<0,3	6	-	-	EPA 5021 A - EPA 8015 D

Not: ** İşaretili Deneysel Akreditasyon Kapsamında Değildir.** İşaretili parametreler ARTEK Mühendislik Çevre Analiz Laboratuvarı Tarafından Analiz Edilmiştir.

"Sonuçlar sadece deneyi yapılan numunelere aittir." " The results belong to the tested sample". Gelen numuneler raporu çıktıktan sonra 15 iş günü muhafaza edilecektir.

Görüşler ve Yorumlar (Ideas and Comment):

Bu Rapor EKOSİSTEM ÇEVRE ANALİZ LABORATUVARI'nın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz. İzinsiz ve müberruz raporlar geçersizdir.
This report cannot be reproduced partly without written permission. Reports without signature and seal are not valid.

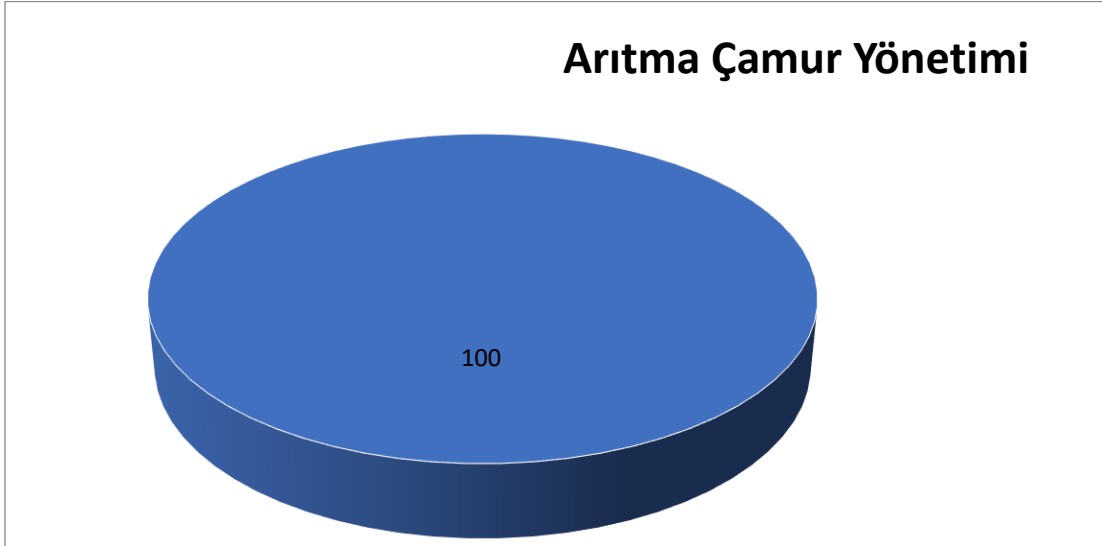
F32

Rev.No:08/Rev.Tarihi: 16.12.2016

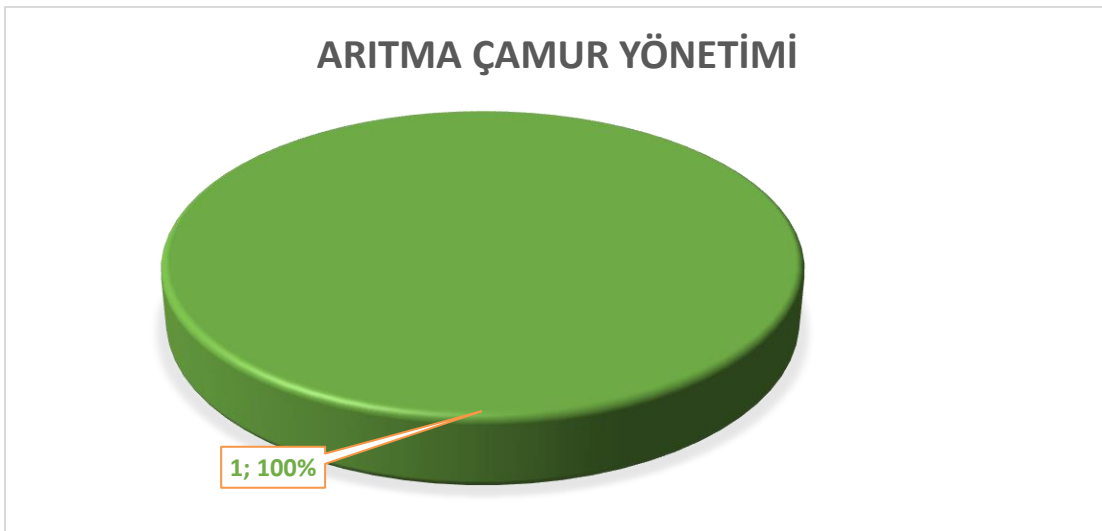
İlk Yayın Tarihi: 20.11.2006 Sayfa 2/2

Arıtma çamurlarının toprakta kullanımında gerekli tedbirlerin alınması esaslarını sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu bir şekilde belirlemeyi amaçlayan “Evsel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik” (EKAÇTKDY) kapsamındaki çalışmalar henüz proje aşamasındadır.

Sanayiye ait arıtma çamurları bulunmamaktadır. Kilis ilinde Belediyeden kaynaklanan Atıksu arıtma tesisin çamurları %100 Katı Atık Düzenli Depolama sahasına gönderilmektedir.

Grafik C.29 - 2021 yılında belediyelerden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Kilis Belediyesi, 2022)

Grafik C.30 - 2021 yılında sanayiden kaynaklanan arıtma çamurunun yönetimi
(Kilis Belediyesi, 2022)

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 02/4/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Atık Yönetimi Yönetmeliği”nin Atık Listesinde; 10 02 koduyla, “Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar” olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır.

Kilis ilinde demir çelik sektörü mevcut değildir dolayısıyla cüruf atığı oluşmamaktadır.

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

Kilis ilinde kömürle çalışan termik santral bulunmamaktadır dolayısıyla atık kül oluşumu söz konusu değildir.

C.13. Tıbbi Atıklar

Çizelge C.41 – 2021 yılında il sınırları içinde oluşan yıllık tıbbi atık miktarı
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2022)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atık Taşıma araç sayısı		Toplanan tıbbi atık miktarı ton/yıl	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu		Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmannın	Tesisin Bulunduğu İl
		X			264,343		1		VERTİSA	KİLİS

Çizelge C.42 - Yıllara göre tıbbi atık miktarı
(Atık Yönetimi Uygulaması, 2022)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	121,891	137,245	160,123	170,183	188,592	187,228	250,329	264,343

C.14. Maden Atıkları

Kilis ili özelinde maden zenginleştirme tesisi bulunmamaktadır dolayısıyla bu procesten kaynaklı atık oluşumu da söz konusu değildir.

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Çizelge C.43 – 2021 yılı itibariyle bulunan atık işleme tesisi sayısı

(<https://eizin.cevre.gov.tr/>, 2022)

Katı Atık Bertaraf Tesisi Sayısı (Belediye)	1
Lisanslı Ambalaj Atığı Toplama Ayırma Tesisi ve Geri Kazanım Tesisi Sayısı	2
Tehlikeli Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Bitkisel Atık Yağ Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Atık Pil ve Akümülatör Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Lastik Geri Kazanım Tesisi Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Alanı Sayısı	-
Ömrünü Tamamlamış Araç İşleme Tesisi Sayısı	-
Tıbbi Atık Sterilizasyon Tesisi Sayısı	1
Tehlikesiz Atık Geri Kazanım Tesisi Sayısı	6
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya İşleme Tesisi Sayısı	-
Maden Atığı Bertaraf Tesisi Sayısı	-

Kaynaklar

Atık Yönetim Uygulaması

Kilis Belediye Başkanlığı

Kilis Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

<https://motatkds.cevre.gov.tr/>,2022

sifiratikbilgisistemi.csb.gov.tr,2022

<https://eizin.cevre.gov.tr/>,2022

Ç. BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN ÖNLENMESİ ÇALIŞMALARI

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

Meydana gelen felaketler ve ülkemizde de yaşanan benzer kazalar sonucunda, ülkemizde de "Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne İlişkin AB Konsey Direktifi/Seveso II Direktifi"ni Türkiye mevzuatına uyumlaştıran "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" 30 Aralık 2013 tarihli ve 28867 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik, tehlikeli maddeler duran kuruluşlarda büyük endüstriyel kazaların önlenmesi ve muhtemel kazaların insanlara ve çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi amacıyla, yüksek seviyede, etkili ve sürekli korumayı sağlamak için alınması gereken önlemler ile ilgili usul ve esasları belirlemeyi amaçlamaktadır. "Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik" hükümleri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile müştereken yürütülmektedir. Bildirim maddesi, Yönetmeliğin yayımı tarihinde yürürlüğe girmiş olup, diğer hükümleri 1/1/2016 tarihinde yürürlüğe girecektir. Tehlikeli madde içeren kuruluşlar, öncelikle Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Çevre Bilgi Sistemi altında kurulmuş olan Seveso (BEKRA) Bildirim Sistemi'ne bildirim yapmakla yükümlüdür.

Bu kapsamda İlimizde seveso direktifi kapsamında alt ve üst seviyeli kuruluş bulunmamaktadır.

Çizelge Ç.44 – 2021 yılında BEKRA kuruluşlarının sayısı
(BEKRA Bildirim Sistemi, 2022)

KURULUŞ	SAYISI
Alt Seviye	0
Üst Seviye	0
TOPLAM	0

2021 yılında yapılan çevre denetimlerinde BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları Çizelge Ç.45'de yer almaktadır.

Çizelge Ç.45 – 2021 yılında BEKRA bildirimleri sorgulanan kuruluş sayıları
(BEKRA Bildirim Sistemi, 2022)

KURULUŞ	DENETİM SAYISI
Alt Seviye	0
Üst Seviye	0
Kapsam Dışı	0
TOPLAM	0

Ç.2. Sonuç ve Değerlendirme

“Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik” kapsamında, ilimizde faaliyet gösteren tesislerin BEKRA bildirim sistemine kayıt olması ve beyanlarını yapmaları sağlanmaktadır.

Kaynaklar

BEKRA Bildirim Sistemi

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Flora

Güneydoğu Anadolu Bölgesi ülkemizin en kurak ve yaz aylarında en sıcak bölgesidir. Bu yönüyle kısmen Doğu ve İç Anadolu'ya benzemektedir. Bununla beraber iklim, toprak ve vejetasyon yönünden, Anadolu'nun kurak, yarı kurak bölgelerinden önemli ölçüde farklıdır.

Ova yüzeylerinde sıcak iklim şartları altında oksidasyonun şiddetli olmasından ötürü topraklar kıvılcıklı olup kurak bölge toprakları (aridisol) grubuna girer. Yağış yetersizliğinden dolayı topraktaki kireç miktarı yüksektir.

Bölgenin alçak kısımlarında kurakçıl ve zayıf otsu türler bulunur. Batıda Kahramanmaraş-Gaziantep hattı, doğuda Siirt arasındaki yaygın güneyi, vejetasyon sahasıdır. Bilhassa güneye doğru çölümsü step manzarası görülür.

Kilis İlinde bulunan endemik bitkiler şunlardır:

Araceae

Arum L.

Arum detruncatum C.A.MEYER var. CAUDATUM (ENGLER) K.ALPINAR ET

R.MILL

Asteraceae

Anthemis L.

Anthemis pauciloba BOISS. var. MICROSTEPHANA (EIG) GRIERSON

Brassicaceae

Hesperis L.

Hesperis aintabika POST

Dipsacaceae

Scabiosa L.

Scabiosa kurdica POST

Fabaceae

Astragalus L.

Astragalus aintabicus BOISS.

Astragalus dipodurus BENGGE

Dorycnium MILLER

Dorycnium Pentaphyllum SCOP.subsp.HAUSSKNECHTII (BOISS) GAMS Liliaceae

Fritillaria L.

Fritillaria viridiflora POST

Kilis ilindeki yaygın flora familya ve türleri.

D.2. Fauna

Günümüzde yaban hayvanları yaşama ortamları insan etkileri nedeniyle gitgide daralmakta, gün geçtikçe sınırlanmaktadır. Özellikle yerel memeli türler ile diğer fauna elemanları daha uygun yaşama ortamlarına çekilmektedirler.

Tablo: Kilis ili faunası

<u>AMFİBİLER</u>		
Latince Adı	Türkçe Adı	Açıklama
Bufonidae		
Bufo viridis	Kara Kurbağası	Yaygın, tehlikede olmayan

SÜRÜNGENLER

Latince Adı	Türkçe Adı	Açıklama
Testudinidae		
Tesdudo graeca terrestris	Tosbağa	Yaygın, tehlikede olmayan
Gekkonidae		
Cyrtodactylus scaber	Arap keleri	Yaygın, tehlikede olmayan
Agamidae		
Agama rudrata	Bozkır keleri	Yaygın, tehlikede olmayan
Scincidae		
Eumeces schneideri	Sarı kertenkele	Yaygın, tehlikede olmayan
Mabuya vittata	Şeritli kertenkele	Yaygın, tehlikede olmayan
Lacertidae		
Lacerta cappadocica urmiana	Kertenkele	Yaygın, tehlikede olmayan
Ophisops elegans	Toros kertenkelesi	Yaygın, tehlikede olmayan
Typhlopidae		
Typhlops vermicularis	Köryılan	Yaygın, tehlikede olmayan
Lentotyphlonidae		
Leptotyphlops marcorhyncus	İpliksi yılan	Nadir
Colubridae		
Coluber jugularis	Karayılan	Yaygın, tehlikede olmayan
Colubar ravergieri	Kocabaş yılan	Yaygın, tehlikede olmayan
Eirenis coronella	Halkalı yılan	Yaygın, tehlikede olmayan
Malpolon monspessulans insgnia	Çukurbaşı yılan	Yaygın, tehlikede olmayan
Rhynchocalamus melanocephalus	Toprak yılanı	Yaygın, tehlikede olmayan
Spalerosophis diadema cliffordii	Urfa yılanı	Nadir
Viperidae		
Vipera lebetina	Koca engerek	Yaygın, tehlikede olmayan
<u>MEMELİLER</u>		
Latince Adı	Türkçe Adı	Açıklama
Soricidae		
Crocidura leucodon	Tarla sivri faresi	Yaygın, tehlikede olmayan

Erinaceidae		
Erinaceus concolor	*Kirpi	Yaygın, tehlikede olmayan
Hemiechnus auritus	Uzunkulaklı kirpi	Nadir
Leporidae		
Lepus europaeus	**Yabani tavşan	Yaygın, tehlikede olmayan
Cricetidae		
Mecocricetus auratus	Avurtlak	Yaygın, tehlikede olmayan
Vespertilionidae		
Pipistrellus kuhli	*Beyaz yakalı yarasa	Zarar görebilir
Pipistrellus pipistrellus	*Cüce yarasa	Zarar görebilir
Gerbillidae		
Meriones vinogradovi	Küçük çölsıçanı	Nadir
Meriones crassus	Çölsıçanı	Nadir
Spalacidae		
Spalax ehrenbergi	Körfare	Yaygın, tehlikede olmayan
Muridae		
Apedemus mystacinus	Kayalık faresi	Yaygın, tehlikede olmayan
Canidae		
Vulpes vulpes	**Kızıl tilki	Yaygın, tehlikede olmayan

<u>KUŞLAR</u>		
Latince Adı	Türkçe Adı	Açıklama
Ciconiidae		
Ciconia ciconia	*Ak leylek	Sayıları 51-500 çift kalan türler, korunmalı
Accipitridae		
Accipiter nisus	*Atmaca	Sayıları 26-50 çift kalan türler, tehlike altında
Phasianidae		
Alectoris chukar	**Kımalı keklik	Sayıları 51-500 çift kalan türler, korunmalı
Coturnix coturnix	**Bıldırcın	
Columbidae		
Streptopelia decaocta	*Kumru	
Columba livia	**Kaya güvercini	
Caprimulgidae		
Apus apus	*Ebabel	Sayıları 501-5000 çift ve yukarıdır
Meropidae		
Merops apiaster	*Arıkuşu	Sayıları 501-5000 çift ve yukarıdır
Alaudiae		
Galerida cristata	*Tepeli toygır	
Melanocorypa calandra	*Tarlakuşu	
Fringillidae		
Carduelis carduelis	*Saka	Sayıları 26-50 çift kalan türler, tehlike altında
Corvidae		
Corvus corena	***Leş kargası	
Pica pica	***Saksağan	
Hirundinidae		
Hirundo rustica	*Kırlangıç	

Motacillidae		
Motacilla alba	*Kuyruk sallayan	Sayıları 501-5000 çift ve yukarıdır
Muscicapidae		
Muscicapa striata	*Sinekkapan	
Passeridae		
Passer domesticus	*Serçe	
Sturnidae		
Sturnus vulgaris	*Sığırcık	
Turdidae		
Turdus merula	**Karatavuk	

Yanlarında (*) ile gösterilen türler belli zamanlarda avlanılmasına izin verilen türlerdir. Yanlarında (**) ile gösterilen türler Orman Bakanlığı Milli Parklar ve Av Yaban Hayatı Genel Müdürlüğünün 2003-2004 Av Dönemi Merkez Av Komisyonu kararı ile koruma altına alınmıştır. Yanlarında (***) ile gösterilen türler her vakit avlanabilen türlerdir.

D.3. Ormanlar, Milli Parklar ve Tabiat Parkları

D.3.1. Ormanlar

Kilis İlinde Orman varlığı, Kilis Orman İşletme Müdürlüğünden alınan veriye göre tabloda verilmiştir.

Kilis İşletme Şefliğimizin Toplam Orman Alanı	27.074,50	ha	
Kilis İli Toplam Orman Alanı	20.857,00	ha	
Kilis İli Koru Alanı	8.472,00	ha	
Kilis İli Bozuk Koru Alanı	12.385,00	ha	
Orman Vasfına Göre	% 40 İbrelili Ağaçlar Oluşturuyor.		
Orman Vasfına Göre	% 60 Yapraklı Ağaçlar Oluşturuyor.		
İbrelili Ağaçların Türleri	Kızılçam - Fıstık Çamı		
Yapraklı Ağaçların Türleri	Meşe ve Türleri		
Bozuk Ormandan Koruya Dönüşüm	Yıllık 150	ha	

Kilis ilinde 27,074,50 ha olan orman alanlarının %54 verimli orman ve %46 bozuk orman alanıdır. Mevcut orman alanında 16,741 ha kızılçam, 8,950 ha meşe, 46 ha fıstık çamı, 12 ha badem, 22 ha menengiç ve 1,261 ha diğer (ibrelili+yapraklı) ağaçlar görünmektedir.

D.3.2. Milli Parklar

İlimizde Milli Park bulunmamaktadır.

D.3.3. Tabiat Parkları

İl sınırları içerisinde Hisar amlığı Tabiat Parkı Şuan Uzun Devreli alıŐma kapsamında olup, gelişme aşamasındadır.

D.4. Çayır ve Mera

Ekstantif karakterde mera hayvancılığının sürdürüldüğü ilimizde mera alanları, tarım arazisi oluşturmak amacı ile yıllardır sürekli olarak daraltılmıştır. Eğimlerin kısa mesafede sıkça değıŐtiğı, engebeli bir topografyaya sahip olan ve geniş sahaların genç bazalt akıntıları tarafından işgal edildiğı sahada, tarım arazilerinin toplam alanının % 60'a yakın bir kısmını oluşturması, çok eğimli ve taşlık-kayalık sahaların dahi tarım alanı haline dönüŐtürüldüklerine işaret etmektedir. Toprak örtüsünün bulunduğu hemen her saha, ya tarım arazisidir yâda tarım yapılamayacak kadar, eğimli veya taşlık-kayalıktır. Ayrıca en yüksek kısımları bile 1.250 m. nin altında bulunan sahada, yaylacılık şeklinde kullanıma olanak verebilecek yüksek kısımlarda mevcut değıldir. Böylece yörede verimli mera arazisi bulunmayıp, ormanlık-fundalık kısımlar, çok eğimli, sığ bir toprak örtüsüne sahip alanlar taşlık-kayalık bazalt platosu yüzeyleri ile hasat sonrası tahıl ve baklagil arazileri verimsiz otlak alanları olarak kullanılmakta ve iklimin kurak oluşu nedeniyle bu otlaklardan yılın ancak birkaç ayında yararlanılabilmektedir.

İlimiz toplam mera alanı 8.597 hektardır. İlimizde bulunan meralar genel olarak zayıf-orta vasıflı meralardır. İlçeler bazında mera alanları aŐağıya çıkarılmıştır.

POLATELİ İLÇESİNİN MERA ALANI	: 2.751,36 ha.
ELBEYLİ İLÇESİNİN MERA ALANI	: 758,17 ha.
MUSABEYLİ İLÇESİNİN MERA ALANI	: 1.990,79 ha.
MERKEZ İLÇENİN MERA ALANI	: 3.097,04 ha.

İlimizde 8.597 ha. Çayır ve mera arazisi bulunmaktadır. Arazinin tümü hayvan otlatmak amacıyla kullanılmaktadır.

D.5. Sulak Alanlar

İLde Tarım ve Orman Bakanlığı Kilis Doğa Koruma ve Milli Parklar Şube Müdürlüğü sorumluluk alanı içerisinde sulak alan bulunmamaktadır

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

D.6.1. Tabiat Anıtları

İl sınırları içerisinde Tabiat Anıtı bulunmamaktadır.

D.6.2. Tabiatı Koruma Alanları

İl sınırları içerisinde Hisar Çamlığı Tabiat Parkı şuan Uzun Devreli Çalışma kapsamında olup, gelişme aşamasındadır.

D.6.3. Anıt Ağaçlar

Kilis İlinde toplam 5 adet anıt ağaç bulunmaktadır. Bunlardan Polateli İlçesi Ravanda Köyü'nde 1 adet çam ağacı, Belenözü Köyünde 2 adet Çınar ağacı, Kilis Merkez Akcurun Mahallesinde 1 adet Çınar ağacı, Merkez Duruca Köyü sınırları içinde 1 adet çınar ağacı mevcuttur.

D.6.4. Özel Çevre Koruma Bilgileri

İl sınırları içerisinde özel çevre koruma bölgesi bulunmamaktadır.

D.6.5. Doğal Sit Alanları

İl sınırları içerisinde doğal sit alanları bulunmamaktadır.

D.7. Sonuç ve Değerlendirme

Doğal koruma ve biyolojik çeşitlilik kapsamında il genelinde yapılan tüm faaliyetlerin yasal izin ve kanunlar çerçevesinde yapılması sağlanmakta, gerekli izinleri alamayan faaliyetlere izin verilmemektedir.

Kaynaklar

<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/milli-parklar>

<http://www.turkiyesulakalanlari.com/>

<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/ta>

<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tabiat-parklari>

<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp>

<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp3>

<http://www.milliparklar.gov.tr/korunan-alanlar/tp4>

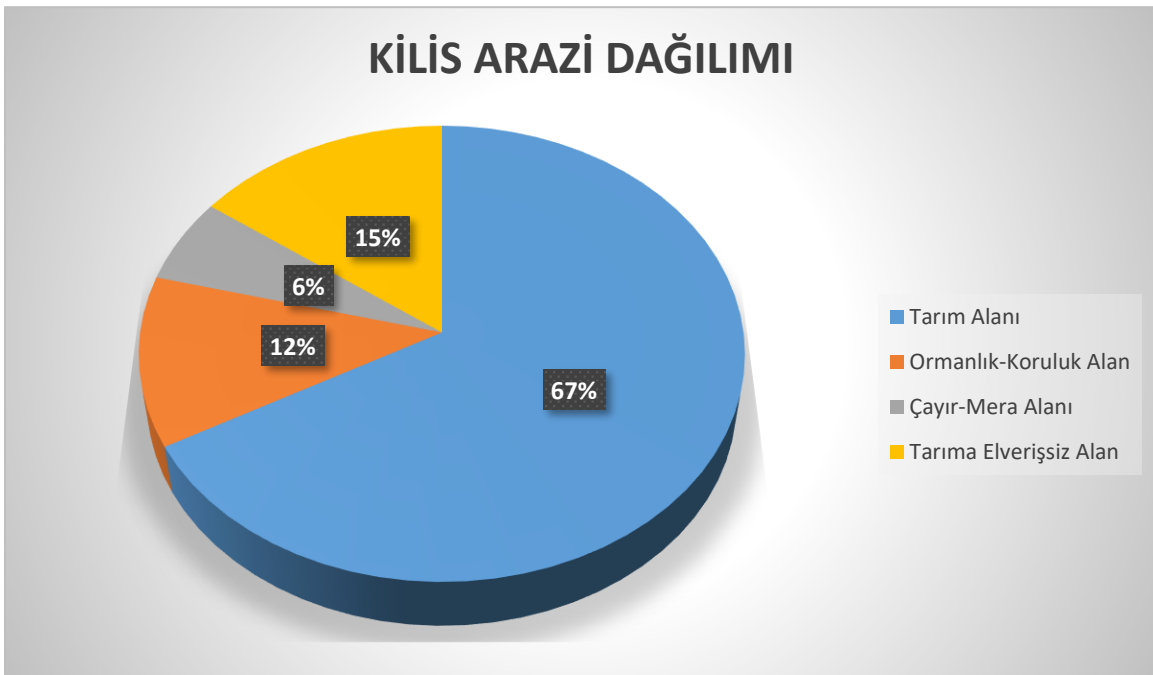
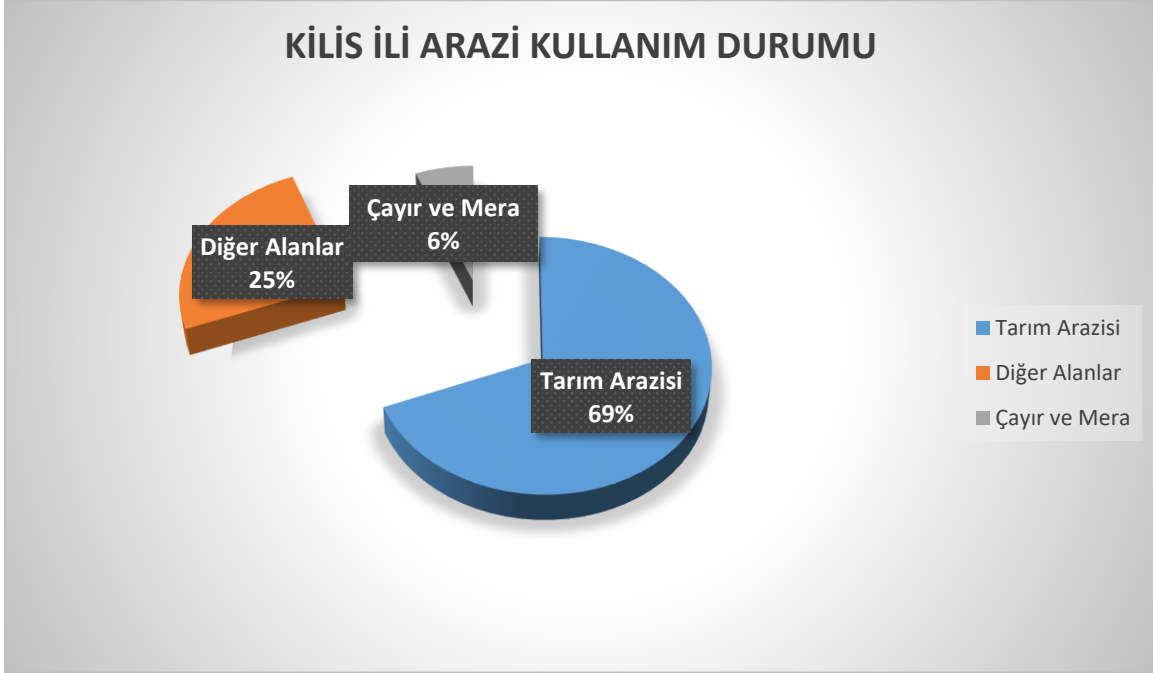
<http://www.milliparklar.gov.tr/resmiistatistikler>

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

Tarım ve Orman Bakanlığı ve Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, tarafından Kilis ili arazi varlığının durumu aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Grafik E.31 – Kilis ilinde 2021 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(Kilis Tarım ve Orman İl Müdürlüğü,2022)

Grafik E.32 – Kilis ilinde 2021 yılı arazi kullanım durumuna göre arazi sınıflandırması
(Kilis tarım ve Orman İl Müdürlüğü,2022)

Çizelge E.46 – Kilis ilinde arazi kullanım sınıflandırması
(Kilis Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2022)

	<i>Elbeyli(da)</i>	<i>Merkez(da)</i>	<i>Musabeyli(da)</i>	<i>Polateli(da)</i>	<i>Toplam(da)</i>
<i>Tarım alanı</i>	213.486	409.448	243.133	154.623	1.020.690
<i>Kullanılmayan Tarım Alanı</i>	1.871	2.141	973	436	5.421
<i>Ormanlık koruluk alan</i>	41.180	82.300	43.120	19.910	186.510
<i>Çayır mera alanı</i>	7.582	30.975	19.907	27.512	85.976
<i>Tarıma elverişsiz alan</i>	7.112	125.939	43.277	46.075	222.403
<i>Toplam alan</i>	271.231	650.803	350.410	248.556	1.521.000

Çizelge E.47 – Kilis ilinde arazi kullanım sınıflandırması

(Kilis Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2022)

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ									
	1990		2000		2006		2012		2018	
Arazi Sınıfı	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1) Yapay Alanlar	815,36	0,57	918,74	0,65	1279,38	0,91	1279,38	0,91	1279,38	0,71
2) Tarımsal Alanlar	125.775,22	89,34	125.534,28	89,17	112268,50	80,05	112282,66	80,06	152100	84,54
3) Orman ve Yarı Doğal Alanlar	14.184,63	10,07	14.184,63	10,08	26524,72	18,91	26524,72	18,91	26524,72	14,74
4) Sulak Alanlar	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5) Su Yapıları	0,00	0,00	137,56	0,10	169,40	0,12	155,25	0,11		
TOPLAM	140.775,21	99,98	140775,21	99,9	140242	99,99	140242,01	99,99	179904,10	99,99

Çizelge E.48 – Kilis ilinde arazi kullanım sınıflandırması Tablosu

(Kilis Tarım ve Orman İl Müdürlüğü, 2022)

Arazi SINIFI	Alanı (ha)	(%)
1. Sınıf Araziler	2.856,0	2,79
2. Sınıf Araziler	37.417,0	36,65
3. Sınıf Araziler	17.514,0	17,15
4. Sınıf Araziler	24.833,0	24,32
5. Sınıf Araziler	0	0
6. Sınıf Araziler	19.449,0	19,05
7. Sınıf Araziler	0	0

8. Sınıf Araziler	0	0
TOPLAM	102.069,0	100

Kaynaklar

Tarım Ve Orman Bakanlığı
Tarım ve Orman İl Müdürlüğü

E.2. Mekânsal Planlama

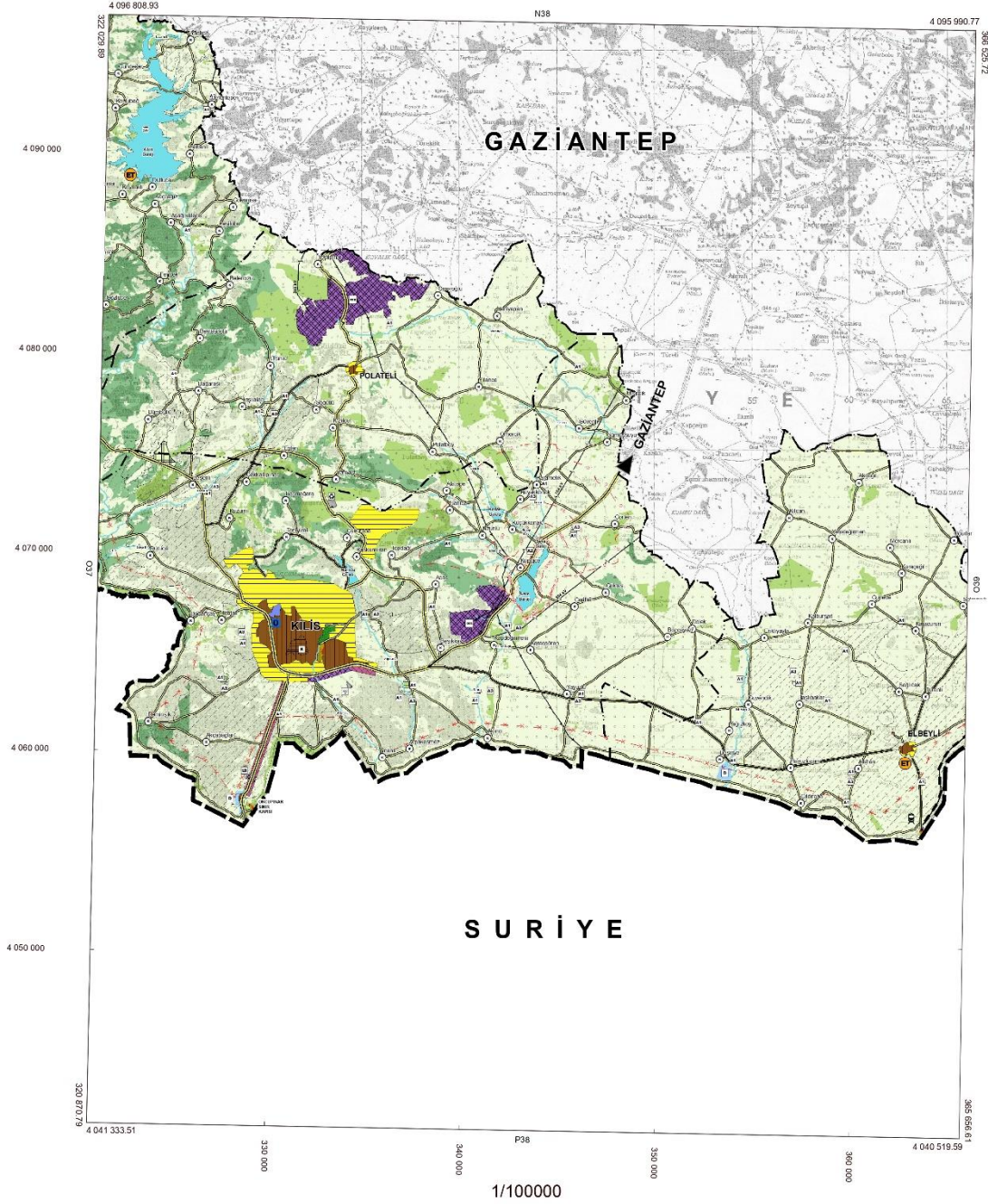
E.2.1. Çevre Düzeni Planı

T.C. ÇEVRE ve ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü

KİLİS İLİ 1/100.000 ÖLÇEKLİ ÇEVRE DÜZENİ PLANI

O38

Harita E.4 – Kilis ilinin Çevre Düzeni Planı
(Mekansal Planlama Genel Müdürlüğü,2022)

644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 7. maddesi uyarınca "Kilis İli 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı" (N37, N38, O37, O38, O39 Plan Paftaları, Lejant, Plan Hükümleri, Plan Açıklama Raporu) 15.09.2017 tarihinde Bakanlığımızca onaylanmıştır.

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

İl genelinde bulunan arazinin %69'ü tarıma elverişli arazi olup, bu arazilerde tarım faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Kaynaklar

Kilis Belediyesi

Tarım ve Orman İl Müdürlüğü

Kilis Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

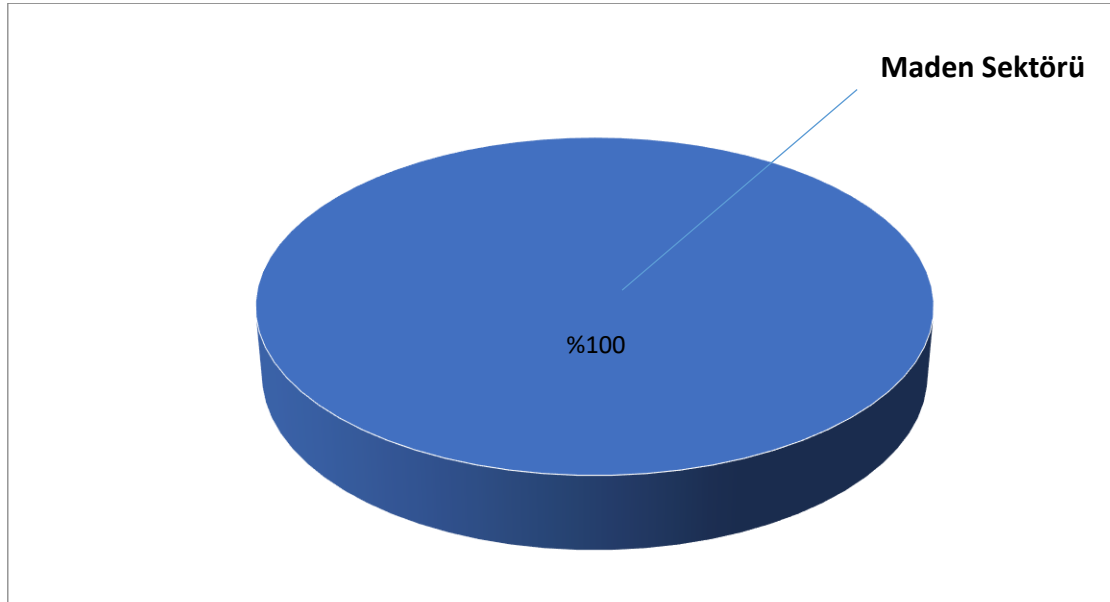
F.1. Çevresel Etki Değerlendirmesi İşlemleri

Çizelge F.49 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2021 yılı içerisinde alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının sektörel dağılımı*

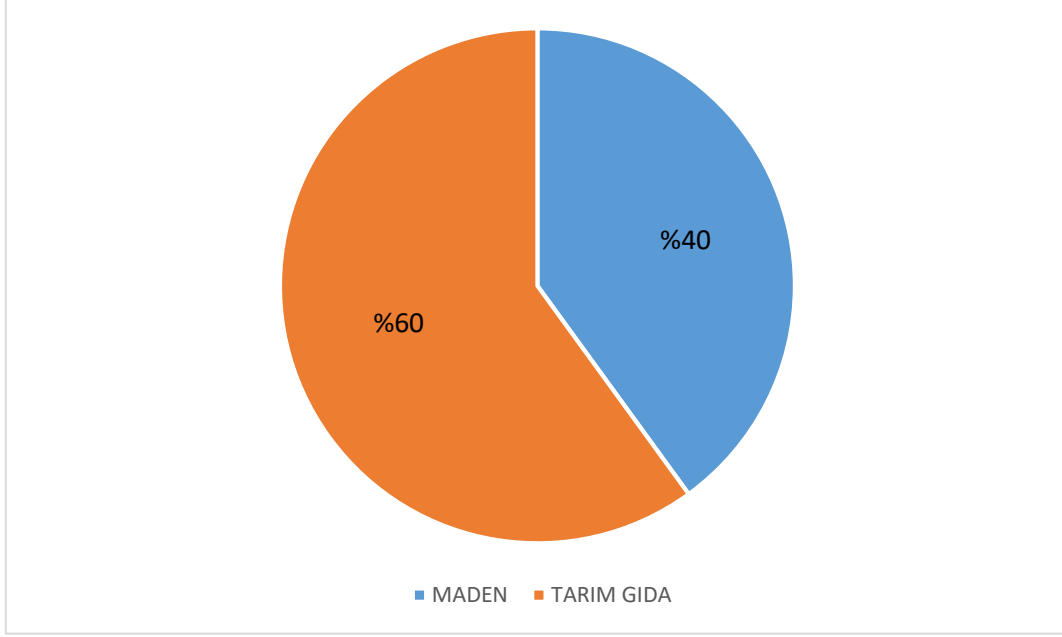
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2022)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	2	0	0	3	0	0	0	5
ÇED Gereklidir	0	0	0	0	0	0	0	0
ÇED Olumlu Kararı	1	0	0	0	0	0	0	1
ÇED Olumsuz Kararı	0	0	0	0	0	0	0	0
İade/İptal	0	0	0	0	0	0	0	0

* ÇED Yönetmeliğine tabi faaliyetlerin bir kısmı birden fazla ili kapsadığı durumlarda her il ayrı ayrı bildirimde bulunduğu ÇED karar sayılarında mükerrerlikler oluşmaktadır. Bilindiği üzere ÇED Yönetmeliğine tabi faaliyetlerin ÇED sürecinin yürütülmesinde Bakanlığımızca ÇED sürecini yürütecek koordinatör il e-ÇED sisteminden ilgili Daire Başkanlığınca belirlendiğinden koordinatör il olarak belirlenen ilin ÇED kararını tabloya işlemesi gerekmektedir.

Grafik F.33 – 2021 yılında ÇED Olumlu Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı
(e-ÇED Yazılımı, <https://ced.csb.gov.tr/>, 2022)

Grafik F.34 – 2021 yılında ÇED Gerekli Değildir Kararı alınan projelerin sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2022)

Çizelge F.50 – Bakanlık merkez ve ÇŞİDİM tarafından 2014-2021 yılları arasında verilen muafiyet kararlarının sektörel dağılımı

(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2022)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
13	75	72	103	19	24	16	322

Çizelge F.51 – 2014-2021 yılları arasında verilen iade/iptal kararlarının sektörel dağılımı

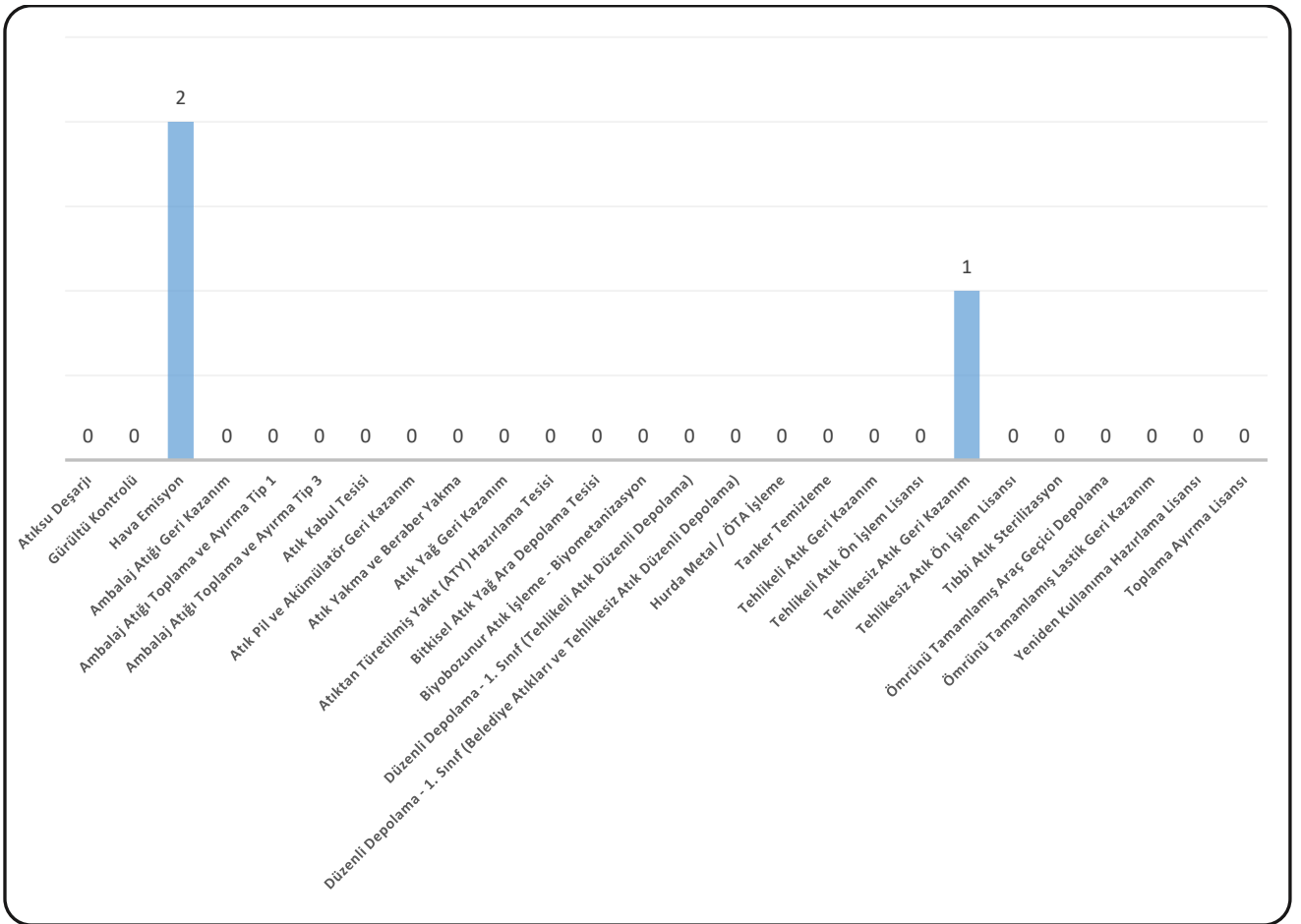
(e-ÇED Yazılımı; <https://ced.csb.gov.tr/>, 2022)

Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
4	1	1	4	0	0	0	10

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Çizelge F.52 – 2021 yılında Bakanlık Merkez teşkilatı ve ÇŞİDİM tarafından verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisansı Belgesi sayıları (e-İzin Yazılımı, yıl)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	-	5	5
Çevre İzin/Çevre İzin ve Lisans Belgesi	-	3	3
Çevre İzni Muafiyet Sayısı	23		23
TOPLAM	0	8	31

Grafik F.35 – 2021 yılında verilen Çevre İzin/ Çevre İzin ve Lisans Belgelerinin konularına göre dağılımı
(<https://eizin.cevre.gov.tr/>, 2022)

F.3. Sonuç ve Değerlendirme

2021 yılında 15 adet ÇED kapsamında yapılan müracaattan, 6 tanesi sonuçlanmıştır. Nihailenen 6 dosyadan 1 tanesi Ek-1, 5 tanesi Ek-2 kapsamında yer almaktadır.

8 adet Çevre İzin ve Lisans kapsamında yapılan başvurular değerlendirilmiştir. Başvurusu uygun bulunan 3 faaliyete yasal çerçevede Çevre İzin Belgesi verilmiştir.

Kaynaklar

Kilis Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

e-ÇED Yazılımı

e-İzin Yazılımı

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

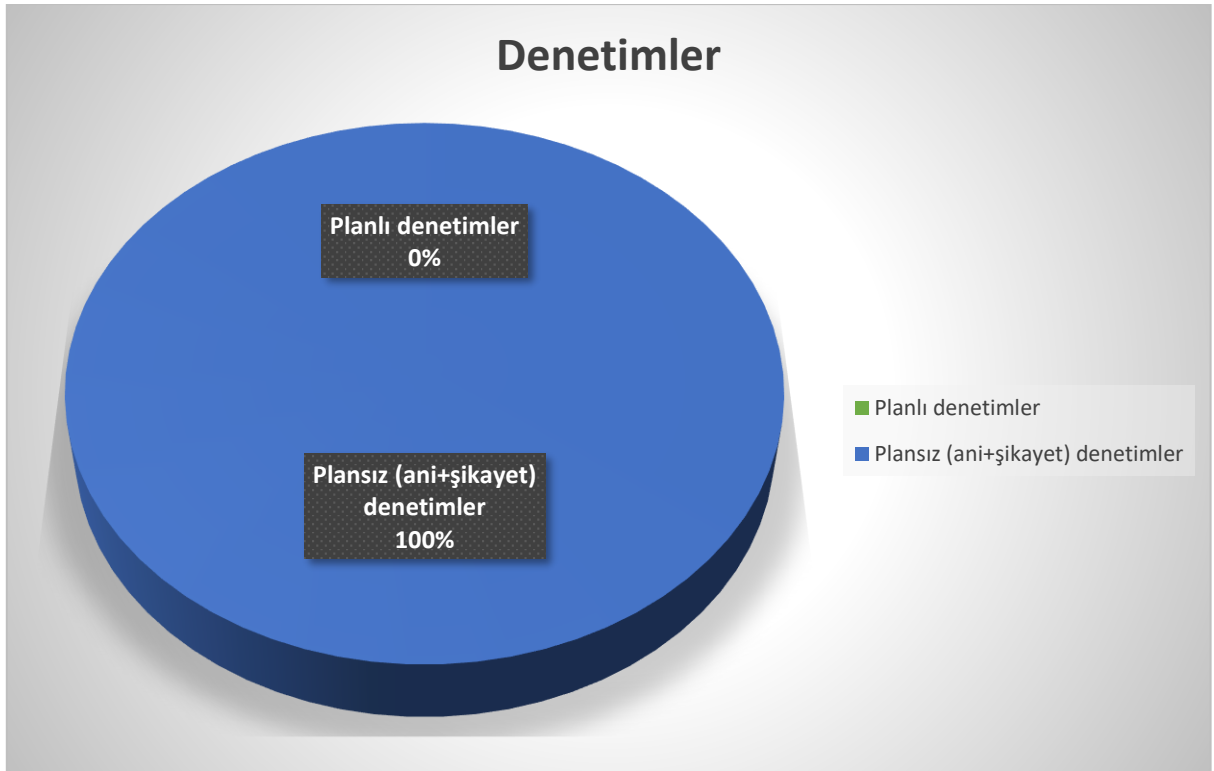
G.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde İl Müdürlüğü tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

- izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
- yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
- kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
- mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
- Bakanlık ya da ÇŞİDİM tarafından gerek görülen durumlarda,
- ihbar veya şikâyet sonrasında ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİDİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.53 - 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından gerçekleştirilen denetimlerin sayısı (e-denetim yazılımı, 2022)

Denetimler	Toplam
Planlı denetimler	-
Plansız (ani+şikayet) denetimler	137
Genel toplam	137

Grafik G.36 – ÇŞİDİM tarafından 2021 yılında gerçekleştirilen planlı ve ani çevre denetimlerinin dağılımı (e-denetim yazılımı, 2022)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.54 – 2021 yılında ÇŞİDİM’e gelen tüm şikâyetler ve bunların değerlendirilme durumları

(<https://edenetim.cevre.gov.tr/>, 2022)

Şikâyetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	-	-	-	-	-	12	-	12
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	-	-	-	-	-	12	-	-
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	-	-	-	-	-	100	-	-

Grafik G.37 – 2021 yılında ÇŞİDİM gelen şikâyetlerin konulara göre dağılımı

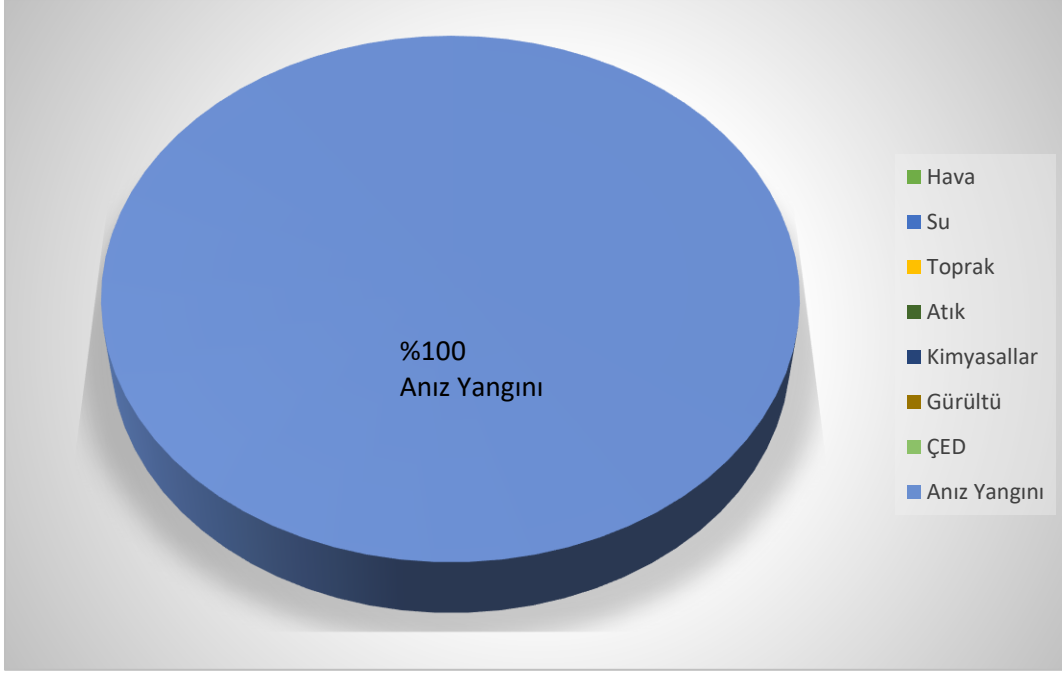
(<https://edenetim.cevre.gov.tr/>, 2022)

G.3. İdari Yaptırımlar

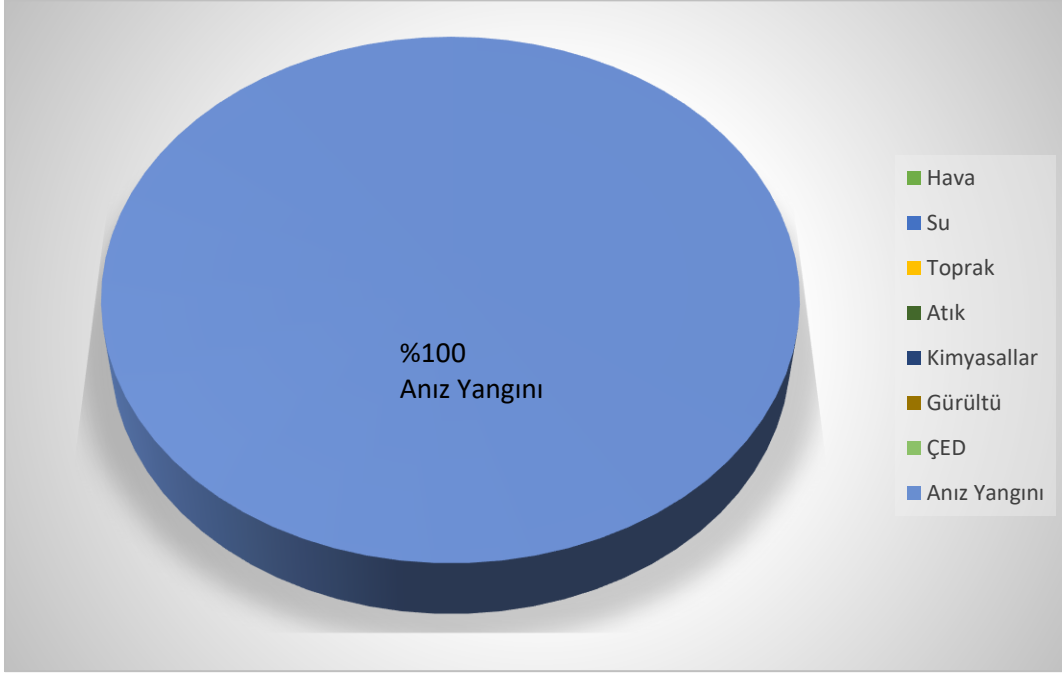
Çizelge G.55 – 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan ceza miktarları ve sayısı

(<https://edenetim.cevre.gov.tr/>, 2022)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Anız Yangını	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	-	-	-	-	-	-	-	4.823,4	4.823,4
Uygulanan Ceza Sayısı	-	-	-	-	-	-	-	3	3

Grafik G.38 – 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları miktarının konulara göre dağılımı
(<https://edenetim.cevre.gov.tr/>, 2022)

Grafik G.39 - 2021 yılında ÇŞİDİM tarafından uygulanan idari para cezaları sayısının konulara göre dağılımı
(<https://edenetim.cevre.gov.tr/>, 2022)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

2021 yılında ilde faaliyet durdurma cezası uygulanmamıştır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

Kilis ilinde 2021 yılı içinde toplamda 137 denetim gerçekleştirilmiş, yapılan denetimlerin 132 ani denetim, 5 şikayet kapsamındadır. Yıl içerisinde Müdürlüğe ulaşan toplam 12 şikayetin tamamı sonuçlandırılmıştır.

Kaynaklar

Kilis Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü
e-Denetim Yazılımı

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

Kilis Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nce 2021 yılı içerisinde 5 Haziran Dünya Çevre Günü kapsamında; dünya çapında yaşanan pandemi (Covid-19) salgını nedeniyle toplu etkinlik, konferans ve kapalı alanda toplantı vb. etkinlikler gerçekleştirilememiştir.

Kilis Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü olarak 2021 yılı içerisinde Sıfır Atık Uygulamaları hakkında toplamda 18.153 kişiye eğitim verilmiştir.

Kaynaklar

Kilis Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü